

Een heel klein stukje 'Incredible India'!

Een reisverslag

Bertus Ververs

Een heel klein stukje 'Incredible India'!

© 2008 Bertus Ververs

Wat ik doe zal de wereld niet veranderen, maar misschien dat iemand er anders door gaat kijken. En heel misschien verandert zijn manier van leven wel een heel klein beetje. Dat zou al prachtig zijn!

Reizen is onvermijdelijk.
Verderop gaan is niet te vermijden.
Leven is altijd reizen, verderop gaan.

Hans van der Wal

DONDERDAG, 24 JANUARI 2008

Het ontstaan van Divali

Lang geleden leefde er een koning, Satvan genaamd. Op een dag werd hem door een astroloog de volgende voorspelling gedaan: 'Bij de nieuwe maan van de maand Kartik zal klokslag twaalf uur de dood tot je komen in de vorm van een slang. Er is maar één manier om het lot te keren. Aan elk van je onderdanen moet je de opdracht geven dat ze op die dag hun huis grondig schoonmaken, de straten vegen en dat ze 's avonds hun huis aan de buitenkant rijkelijk verlichten met diya's. Ook jouw paleis moet schoongemaakt worden en je moet het versieren met talloze lichtjes. Binnen moet je vijf diya's plaatsen, een voor de deur van je slaapkamer, en vier rondom je bed. Als de lamp voor je deur uitgaat zul je je bewustzijn verliezen. Dan zal de slang binnenkomen. Zeg tegen je vrouw dat ze hem moet verwelkomen met een lied en dat ze hem rijst en suikergoed moet aanbieden.' Koning Satvan nam deze voorspelling ter harte en zorgde ervoor op de bewuste dag alles in gereedheid te hebben zoals de astroloog hem gezegd had. De huizen en de straten waren brandschoon en overal brandden er diya's. Van een afstand leek het paleis wel uit sterren te zijn opgetrokken. Toen de slang dan ook in de slaapkamer van de koning gekomen was, voelde hij zich zo vereerd met dit grandioze welkom, dat hij tot de koningin sprak: 'Doet u een wens, vraag wat u wilt en het zal in vervulling gaan.' De koningin zei: 'Het enige wat ik wens is een lang en gezond leven voor mijn echtgenoot.' De slang antwoordde: 'Het ligt niet in mijn vermogen om gehoor te geven aan uw verlangen. Yama, de god van de dood beslist over leven en sterven, maar ik zal alles doen om uw man te helpen ontsnappen aan zijn noodlot. Intussen moet u waken bij zijn lichaam.' En na deze woorden nam de slang de ziel van de koning mee naar het rijk der doden. Toen hij bij Yama was aangekomen werd het boek over het leven van de koning te voorschijn gehaald. Daar waar genoteerd werd hoeveel jaren de koning nog te leven had, stond een nul geschreven. Zonder dat iemand het zag zette de slang er een zeven voor. Yama kreeg de papieren en begon te lezen. Maar nauwelijks was hij begonnen of hij sprak: 'Ik zie dat deze man nog zeventig jaar tegoed heeft, breng zijn ziel onmiddellijk terug!' De slang keerde terug naar het paleis met de ziel van de koning. Deze ontwaakte uit zijn tijdelijke dood en leefde nog zeventig jaar. Ter herinnering aan deze gebeurtenis stelde hij de viering van Divali, het feest van het licht in.

Het is nacht. Ik ben wakker. Klaar wakker. De rode cijfers op mijn wekker geven 03.30 aan als het alarm af gaat. Ik spring mijn bed uit. Het feest gaat beginnen. Incredible India here we come. Alles staat klaar. Alleen nog maar aankleden. Broodje met een kopje thee en ik ben er klaar voor. Petra doet rustig aan en doet alles in een veel lager tempo. Henk en Jolanda zijn er toch pas om vier uur. En ja hoor, klokslag vier uur stopt de zwarte Nissan Navarra voor de deur. Koffers achterin en we kunnen. Gwen en Peter komen nog even naar beneden om ons uit te zwaaien. Tom roept vanuit zijn warme bed: 'prettige vakantie', draait zich om en slaapt verder. Het is stil op straat. Eindelijk eens geen file tussen Vianen en Utrecht. Je moet er wel vroeg je bed voor uit. Een digitale thermometer langs de A2 geeft aan dat het 3° C. is.

Ruim op tijd komen we aan bij Vertrekhal 1 op onze nationale luchthaven Schiphol. Bij Balie 8 van de Duitse Lufthansa moeten we inchecken. Het is er nog stil. Om vijf uur gaat de balie open. De FOX-hostess is er nog niet. Zij heeft onze paspoorten. De paspoorten die we drie weken geleden naar FOX op hebben moeten sturen om een visum voor India aan te vragen. Terwijl we staan te wachten komen er steeds meer mensen bij die een blauwe FOX-label aan hun koffer hebben hangen. Voorzichtig zie je iedereen rondkijken en hun medereisgenoten inschatten. Als de FOX-hostess in haar te strakke blauwe pakje de vertrekhal binnenkomt, is het gedaan met de rust. Paspoorten worden uitgedeeld, de laatste aanwijzingen worden gegeven en bij de incheckbalie krijgen we onze plaatsen in het vliegtuig toegewezen. Onze koffers worden gewogen, gelabeld en afgevoerd. We komen ruim over de toegestane limiet van 20 kilo per persoon.

Zonder problemen loop ik deze keer door de Security. Ik mag zelfs mijn bergschoenen aanhouden. Henk is wel de klos. Zijn schoenen moeten uit. We hebben alle tijd en lopen op ons gemak naar Gate B15 waar al een Boeing 737-300/500 op ons staat te wachten. Precies op tijd mogen we aan boord. Petra en ik hebben prima plekken. Bij de nooduitgang boven de vleugel met redelijk wat beenruimte. Het is nog donker als we opstijgen.

Het is maar een klein stukje van Amsterdam naar de op één na grootste luchthaven van Europa: Frankfurt. Door de lucht is het een uurtje. Het vliegtuig zit barstensvol. Hans van de Waarsenburg heeft het mooi opgeschreven.

Samengepakt in een stoel
Met rechte rugleuning en
Vastgesnoerd om de heupen
-voorkomt tijdens luchtzakken
versplinterde schedels en gaten
in de bast van het vliegtuig-
staren mijn ogen
recht vooruit, alsof ik voor
het eerst de stenen tafelen
aanschouw:
Fasten seatbelts/don't smoke

Rond acht uur zet de piloot het toestel op Duitse bodem.

Het is een flinke wandeling naar de aansluitende vlucht. Geen probleem, want we hebben tot 10.40 uur de tijd. Onderweg drinken we een kopje koffie/thee. Hier verstuur ik ook mijn eerste post naar Alda met wie ik een wekelijkse kunstbriefwisseling heb. Henk ontdekt een van de weinige ruimtes waar het toegestaan is om te roken.

Als Henk terug is, lopen we op ons gemak naar gate B26. Bij de balie probeert Petra nog even of wij nog stoelen met meer beenruimte kunnen krijgen. Helaas, de kist zit helemaal vol en alle stoelen zijn vergeven. Dan verschijnt op het bord dat we pas om 11.15 uur aan boord mogen. Oorzaak is de vertraging die het vliegtuig heeft opgelopen tijdens de vlucht van Washington naar Frankfurt.

Om 11.40 uur kiest de grote witte vogel het ruime luchtruim en wij zitten er in. Het is een Boeing 747-400. Lufthansa heeft alleen al dertig toestellen van dit type. Ze zijn ruim zeventig meter lang met een spanwijdte van vierenzestig meter en bijna twintig meter hoog. Het toestel kan maximaal 13.700 meter hoog vliegen, Nou dat haalt hij niet tijdens deze vlucht. We blijven bij 11.000 meter steken. Met een volle tank is het bereik 12.500 kilometer. Dat wordt een makkie, want van Frankfurt naar Chennai (Madras) is met maar 7.513 kilometer.

Het eerste deel van de vliegroute gaat via Nurnberg, Wenen, Budapest, Tirgu Mures naar de Zwarte Zee. Buiten is het -57° C. We hebben ondanks dat we niet bij een nooduitgang zitten toch prima stoelen. We zitten op de eerste rij van de Economy-class. Voor ons hebben we de scheidingswand met de Business-class. Daarnaast zit ik ook nog langs het gangpad. Beenruimte genoeg. Al proberen ze af en toe wel met behulp van een trolley mijn onderbenen eraf te rijden.

Jolanda en Henk zitten helemaal op de achterste rij, gelukkig wel in hetzelfde vliegtuig. Na wat pizzazoutjes en een glaasje fris krijgen we een maaltijd aangeboden namens de luchtvaartmaatschappij. De keuze is vegetarisch of vis. We nemen allebei de vegetarische maaltijd.

Naast Petra ligt een Italiaans stel te slapen. Ze hebben zich helemaal ingewikkeld in dekens en shawls. Na wat turbulentie boven de Zwarte Zee komen we in Noord Turkije weer boven land. Hiervandaan gaat het in een rechte lijn richting Teheran. Na vier uur vliegen wordt het al weer donker. Naast mij zit, aan de andere kant van het gangpad, een heel zenuwachtige Indiër. Hij heeft nog geen tel stilgezeten. Er beweegt altijd wel iets aan hem. Continu bestelt hij bier. Dat giet hij dan in een keer naar binnen. Via zijn headset knalt er keiharde Indiase muziek de cabine in. Regelmatig zit hij duidelijk zichtbaar te bidden. Geen idee waarom. De Spaanse dames die achter hem zitten worden stapelgek van hem. Ik weet niet waar hij mee bezig is.

Op de beeldschermen wordt -zonder geluid- de film The Martian Child vertoond. Het is behoorlijk warm aan boord. Petra trekt maar vast een van de vele T-shirts die ze aan heeft uit. Met nog twee uur en drie kwartier te vliegen, hebben we net Afghanistan achter ons gelaten en vliegen we richting Karachi. Tijdens de Bollywood-film komen de stewardessen langs met de tweede maaltijd. We nemen weer de vegetarische variant. Rijst, bonen en spinazie. Vers fruit, een oud wit bolletje en een glas Coca Cola completeren de maaltijd.

Mumbai laten we met een snelheid van ruim 950 kilometer per uur links liggen en dan is het nog maar een uurtje vliegen. Petra gaat nog maar eens een keer naar het toilet in de Business-class. 'Het is daar een stuk rustiger en ze hebben daar van die lekkere handlotion.' zegt ze. Wel krijgt ze elke keer commentaar van die steward. Maar daar trekt ze zich niets van aan. Het Italiaanse stel naast Petra is inmiddels wakker geworden en begint zich in de cabine om te kleden. Alles wat ze aan hebben gaat uit, op het ondergoed na. Waarna de luchtigere kleding aan gaat. Moet kunnen.

Om 00.05 uur lokale tijd landen we op Chennai International Airport, de op twee na grootste luchthaven van India. Chennai is de hoofdstad van de deelstaat Tamil Nadu. We zijn een kwartiertje later dan gepland. Ach, waar maak je je druk om. Er ligt nog een hele vakantie voor ons.

Bij het aflopen van de vliegtuigtrap valt de warmte als een deken over ons heen. Petra en ik zijn als eersten bij de Immigratiedienst. Hier moeten we het in het vliegtuig uitgedeelde en ingevulde formulier inleveren. Ons paspoort en visum wordt gekopieerd en we krijgen allebei een stempel. We zijn binnen. Op een bankje in de nieuwe hal wachten we op Henk en Jolanda. De koffers laten ook op zich wachten. Maar uiteindelijk heeft iedereen zijn of haar draagbare kledingkast voor de komende drie weken en kunnen we door de douane.

En dan ben je er echt. India. Het is druk, vol, heet, lawaaiig en stinkt. Heerlijk. Dit is precies zoals ik het mij herinner van drie jaar geleden. Incredible India, the place I wanna be.

Buiten worden we opgewacht door een lange rij afhalers. Ze staan allemaal met bordjes met namen die minimaal twee keer zo lang zijn dan de doorsnee

Nederlandse naam. Helemaal achteraan staat iemand met een map van FOX te zwaaien. Het is Ruben, die samen met onze lokale reisleider Muthu ons verwelkomt in Zuid-India. Nu wordt duidelijk wie er bij ons in de groep zitten. We zijn met z'n twintigen. Na een heel kort voorstellingsrondje en wat handen schudden lopen we naar de bus. Als ik onze koffers achter de bus zet, staat er al gelijk iemand naast mij om een sigaret te bietsen. Dat is pech. Ik rook niet. Er komen er steeds meer bij ons staan. Aan de overkant van de straat zit een Indiër rustig van onder zijn paraplu bij de ingang van het parkeerterrein, alles te bekijken. Het terrein staat vol met de al vijftig jaar nummer één auto van India: de Ambassador. En natuurlijk zijn de meeste wit.

Als we de bus instappen, krijgt iedereen een bloemenkrans omgehangen, een snoepje en een fles water om onze eerste dorst in India te lessen. Als iedereen zit, kunnen we. Het is tenslotte een lange dag geweest. Mooi niet. De bus wil niet starten. Dat begint goed. Na wat gerommel achter en onder de motorkap start de motor. Het grote avontuur waarvoor we hebben ingeschreven kan beginnen.

Door een donker Chennai rijden we van Meenambakkam, de wijk waar het vliegveld ligt, naar ons hotel voor één nacht. Chennai is een miljoenenstad. Ruim zeven miljoen inwoners, waarvan er zeker drie miljoen op straat wonen. Je ziet ze overal liggen, op karren, onder vrachtauto's, bomen en afdaken. Her en der branden kleine vuurtjes waar mensen omheen zitten en staan. Qua verkeer is het relatief rustig. Officieel rijden ze hier in India links. Maar daar trekt niemand zich ook maar iets van aan. Onze bus wordt links en rechts ingehaald door van alles. Tuktuks, vrachtwagens, auto's en bussen. Vrolijk rijden ze allemaal als kamikazepiloten in het rond. Verlichting voeren op een voertuig is iets waaraan in India wordt gewerkt. Ruim eenderde rijdt rond zonder verlichting. Elke keer heel verrassend uit welke hoek er weer eentje komt.

Om 02.30 uur komen we aan bij het Comfort Inn Marina Towers. Een heel hoog gebouw langs een drukke weg. Bij binnenkomst krijgen we een welkomstdrankje bestaande uit melk met sinaasappelsap. In sneltreinvaart worden onze koffers uitgeladen en naar de kamers gebracht. Petra en ik hebben kamer 706. Op de zevende verdieping. Op de kamer staat een koele fles water voor ons klaar. Als Petra de lakens van haar bed openslaat en in bed wil stappen, gooit zij ze gelijk weer dicht. 'Hier ga ik niet in slapen. Hier hebben ze liggen vozen.' roept ze. Het zal mij worst zijn. Het is midden in de nacht. Dan ga ik er wel slapen. Ik slaap wel op het bovenlaken. Het andere bed is schoner. Zodra ze ligt, slaapt ze. Ik slaap niet veel later.

VRIJDAG, 25 JANUARI 2008

De veerman en de monnik

Er waren eens twee broers, zonen van een veerman. Als kind al voeren zij met hun vader heen en weer over de rivier, wanneer hij voorbijgangers overzette. De betaling was maar karig: één dubbeltje per persoon. Het werk was eentonig en weinig geestverheffend: dus besloot de oudste om meer diepgang aan zijn leven te gaan geven. Hij verliet het huisje aan de rivier, zijn ouders en broer en het veerbootje en trad in, in een boeddhistisch monnikenklooster. Na vele jaren van meditatie en zoeken naar het hogere en naar de verborgen krachten in de menselijke geest, gebeurde het dat hij op reis moest naar een ander klooster en onderweg het ouderlijk huis

passeerde. Hij klopte aan en na veel hartelijke omhelzingen en vreugdetranen vertelde men elkaar hoe ieders leven tot nu toe verlopen was. Na enige tijd nam de monnik weer afscheid en na alle goede wensen over en weer liepen beide broers naar het veerbootje, de een om over te zetten, de ander om overgezet te worden. De broer-veerman vroeg aan de broer-monnik: 'Wat heb je nu eigenlijk in de afgelopen zeven jaar in dat klooster geleerd?' 'Ik zal het je laten zien,' zei de monnik, en hij daalde af naar de oever van de rivier; over het water liep hij naar de overkant, zwaaide daar nog eenmaal vaarwel en verdween tussen de bomen. 'Dan is, wat hij in die zeven jaar in dat klooster geleerd heeft, precies één dubbeltje waard,' zei de veerman en ging weer tevreden aan zijn arbeid.

Om halfzeven loopt mijn wekker af. Ik ga wat schrijven en plakken. Voordat ik naar buiten ga, maak ik Petra wakker. Rond acht uur gaan we ontbijten. Henk en Jolanda zitten er al. Wat een ontbijt. Vegetarisch, vlees, curry's, gebakken aardappelen, yoghurt, sapjes, toast, fruit. Teveel om op te noemen. Henk heeft problemen met de koffie. Een dikke, stroperige koffiesiroop moet je verdunnen met heet water en/of warme melk. Bij het eerste kopje zijn bij Henk de verhoudingen nog niet optimaal. Snel gaat hij een nieuwe kop koffie inschenken.

Na het ontbijt lopen we even naar buiten. Op de een of andere manier kennen ze mij nog van drie jaar geleden. Ze toeteren allemaal als een gek als ze voorbij rijden. Oude vrouwtjes vegen de straat. Kinderen spelen in de berm. Heilige koeien scharrelen aan de overkant in een berg afval. Na een paar minuten vlucht Petra weer naar binnen. Het is toch wel even wennen aan de luchten die je buiten ruikt. Echt lekker is het niet voor de eerste keer.

Om 9.15 uur worden we verwacht in de lobby van het hotel. Hier worden we door onze reisleader Ruben opnieuw hartelijk welkom geheten in India en krijgen we een globale uitleg over de komende reis en wat ons te wachten staat. Iedereen wordt verzocht 10.000 rupees (\pm 170 euro) in de algemene pot te storten. Hiermee kunnen alle fooien, entrees, een aantal lunches en diners, de chauffeurs, de busboy enzovoort worden betaald.

Kwart over tien vertrekt de bus. Alle bagage is weer aan boord. We rijden dwars door Chennai. Vroeger heette Chennai Madras. Die naam is waarschijnlijk ingevoerd door de Portugezen. In 1996 heeft zij haar originele naam weer terug gekregen. Zoals veel Indiase steden kent Chennai geen echt duidelijk herkenbaar centrum en heeft het weinig hoogbouw. Wat wel hoog is zijn de reclameborden, die soms halve woonblokken aan het zicht onttrekken.

Het verkeer is niets vergeleken bij dat van vannacht. Nu is het echt overal beredruk. Alles krioelt door elkaar. Ze hebben lijnen op het asfalt gezet, maar wat daar het nut van is weet ik niet. Niemand houdt zich eraan. Waar twee rijbanen zijn, rijden ze minimaal met z'n vieren naast elkaar. Langs de kant van de weg lopen mannen met manden vol schelpenzand. Die laten ze om de vijf meter op het asfalt ploffen zodat er een cirkel achterblijft. Dit is een soort welkomstgebruik als er een hoogwaardigheidsbekleder van de regering de stad bezoekt. Geen idee wie er op bezoek komt. Ze zullen het wel niet voor ons doen.

Onderweg passeert de bus verschillende locaties waar ik in november 2004 ben geweest. De groente- en vismarkt, het Taj Connemara-hotel, de drukke kruising bij het hotel waar ik uren heb staan kijken. Prachtig. Maar nu rijdt de bus gewoon door. Daar waar wij in 2004 nooit stopten, stopt onze bus nu wel bij de Sri Kapaleeshwarar tempel. Een oude tempel gebouwd door de Pallavas in de

achtste eeuw na Christus die is gewijd aan de god Shiva. De Portugezen moesten hier niets van hebben en hebben hem helemaal gesloopt. Maar na 300 jaar hebben ze hem toch weer herbouwd. De tempel ligt in de wijk Mylapole. De temperatuur is inmiddels al tot ver boven de dertig graden gestegen.

Het is een gigantisch complex. De grote toren wordt op dit moment weer gerestaureerd. Met bamboepalen en palmtakken is hij helemaal afgeschermd. Het is ten strengste verboden om in India tempels te betreden met je schoenen aan. Voor diegenen die niet op blote voeten willen lopen heeft FOX speciale blauwe tempelsloffen laten maken. Je krijgt een soort Donald Duck-voeten als je ze aan hebt. Onze schoenen kunnen we in een speciale ruimte buiten de tempel afgeven.. Ze worden netjes in vakjes gezet. Elke schoen heeft een eigen nummertje. Hier worden ze voor vijf rupees door een gediplomeerde schoenentoezichthouder bewaakt, althans daar ga ik van uit. Aan de muur hangen naast de afbeeldingen van enkele Hindoe-goden en knipperende ledlampjes twee keurig ingelijste 'diploma's'. Zeker weten doe ik het echter niet. Voor het zelfde geld zijn het de afgegeven vergunningen.

Onder de poort liggen vijf bedelaars waar niemand aandacht aan schenkt. Iedereen laat ze links liggen. Het grote complex bestaat uit een aantal kleine tempels waar verschillende beelden staan. Door een Indiër word ik erop gewezen dat ik niet tegen de stroom in moet lopen. De route door de tempel is met de klok mee. Bij een van de tempels lopen mannen en vrouwen rond een getralied beeld. Ik sluit aan en loop het rondje maar mee. In een andere tempel gaan vrouwen op het beeld van Nandi, de stier waarop Shiva reed, zitten. Ze kussen het beeld op de kop. Dat doe ik maar niet.

Bij een open tempel is het beredruk. Alle Indiërs brengen een offer in de vorm van bloemen en geld. De bloemen worden om de nek van een enorm beeld gehangen en het geld gaat in een grote gele kist. Van de priester krijgen zij een rode stip op hun voorhoofd. Overal staan kleine aardewerken kommetjes gevuld met vet met daarin een brandend lontje. Halverwege de rondgang bevindt zich de ingang van de tempel die in het midden van het terrein staat. Als ik naar binnen stap, word ik er onmiddellijk weer met veel kabaal uitgebouwd. Niet-Hindoes mogen alleen op de buitenste binnenplaats komen. Weet ik veel! Petra die achter mij aanloopt, wacht hetzelfde lot. Net buiten de tempel ligt een enorm waterbassin waar een paar mannen en vrouwen bezig zijn zich te wassen. Buiten de tempel bevinden zich prachtige winkeltjes. Elke vierkante meter wordt gebruikt om iets te verkopen. De stoep, voorzover je van een stoep kunt spreken, is ook hier onderdeel van de winkel. Van etenswaren tot bloemenkransen.

De bus brengt ons vervolgens naar de San Thomé kathedraal. Eigenlijk is het net om de hoek. Deze in de zestiende eeuw door de Portugezen gebouwde kerk kreeg in 1893 van de Engelsen de status van kathedraal. De kathedraal is gebouwd op de tombe van de apostel Thomas. Thomas, de ongelovige, die in 52 na Christus naar India kwam. Nadat hij eerst aan de westkust het evangelie verkondigde, kwam hij naar Madras. Op een heuvel vlakbij de luchthaven, St. Thomas Mount, is hij in het jaar 72 vermoord. Zijn lichaam ligt in een spiksplinternieuwe tombe onder de kathedraal. Via een klein venstertje in de vloer kun je kijken in de tombe. Recht onder het venster ligt een opengeslagen

bijbel. De kathedraal is aan de buiten- en binnenkant verblindend wit geschilderd.

In 2004 waren ze nog druk bezig met de restauratie. Het was er toen een grote chaos. Op gammele bamboe steigers tegen de muren waren Indiërs bezig alles wit te schilderen. Alle heiligenbeelden stonden met een papieren zak over de hoofden opgeslagen in een klein hokje. Samen met Koen Vermeule en Clemens Koemans heb ik nog mee geschilderd aan een van de staties. Nu hangen ze hoog aan de witte muur te schitteren. Samen met de dertien andere staties is het een prachtige kruisweg geworden. Fantastisch dat ik hieraan mee heb mogen werken. Het is goed hier weer terug te zijn. De reis kan nu al niet meer stuk. Achter in de kerk branden Petra en ik een kaarsje. De tombe is nog hetzelfde als in 2004. We blijven niet lang beneden omdat er een mis wordt gevierd.

Bij een ATM-geldautomaat pin ik 15.000 rupees. Eindelijk hebben we geld en kan Petra iets kopen. Ook kan ik Ruben de eerste 10.000 rupees betalen. Het lukt niet om nog een keer 15.000 rupees te pinnen. Morgen ergens anders nog maar een keer proberen, als we tenminste een ATM tegenkomen. Ze zijn nogal schaars hier in India.

Marina Beach, de trots van Chennai. Ze beweren hier dat dit twaalf kilometer lange Marina Beach het langste strand ter wereld is. Dat is wat overdreven, maar het zandstrand is wel mooi. We stoppen langs de boulevard. Het is een flink stuk lopen door het hete, mulle zand naar de branding. Zeker in deze hitte. Op het hete zand liggen eenvoudige vissersboten, stapels netten en enorme buitenboordmotoren. Vissers zijn druk met het aan land brengen van de vangst en de boten.

Dit strand werd op 26 december 2004 als eerste getroffen door de tsunami. Enorme golven overspoelden het strand en drongen de stad binnen. Het ergst werd het vissersdorp op het strand getroffen. Bij deze ramp kwamen 206 mensen om het leven en was de schade aan gebouwen enorm. Als we over de boulevard rijden, zijn de gevolgen aan de huizen nog duidelijk zichtbaar. Ondanks dat ze rijp zijn voor de sloop, wonen er toch weer mensen in. Stukken zeil sluiten de weggeslagen muren af. Het verwoeste vissersdorp is ook weer terug. Het zijn kleine hutjes. Opgebouwd van bamboestokken en palmtakken. Op het asfalt langs de weg liggen de gevangen visjes te drogen, alsof er nooit een tsunami is geweest.

We rijden met de bus naar het zuiden. Langzamerhand gaat de bebouwing van de miljoenenstad over in groene velden met palmbomen en her en der een huis of een paar schamele hutten. Maar ook hier zie je overal mensen. De weg loopt evenwijdig aan de kustlijn. Grote open percelen zijn voorzien van nieuwe aanplant. Tussen de jonge bomen en struiken liggen eenvoudige graven voorzien van een kruis. Waarschijnlijk allemaal als gevolg van die verschrikkelijke en alles verwoestende tsunami. We passeren ook het Golden Sun Resort waar ik drie jaar geleden een aantal nachten ben geweest. Aan de directe omgeving te zien hebben ook zij de volle laag gehad.

We lunchen in Motel Mamalla. In een leeg restaurant is een lange tafel gedekt. Aan het plafond draaien enorme ventilatoren. Je waait bijna onder de tafel. Trijnie regelt dat in ieder geval de ventilatoren boven de tafel uit gaan. We

krijgen een echte Tamil Nadu lunch, namelijk de 'Thali', een volledig vegetarische maaltijd. Deze wordt geserveerd op een bananenblad. Hieromheen staan kleine kommetjes (katori) met onder andere dal, papad, curd (yoghurt), chutney en pickles. Op het bananenblad krijgen we chapati en rijst geserveerd. En hier gooit een voorbijkomende bediende dan weer een schep saus overheen. Natuurlijk moeten we met onze handen eten. Gelukkig krijgen we van de manager van het restaurant uitleg over wat we allemaal eten. Het smaakt prima. Er staat één kommetje op tafel waarin een vloeistof zit die wel heel gepeperd is. Als Henk hier iets van neemt, slaan direct bij hem de tranen in de ogen. Hij vlucht naar buiten om te roken. Na het eten doen we onder het genot van een kopje koffie of thee een kort voorstellingsrondje zodat iedereen een beetje weet wie wie is.

Het is nog maar tien minuten rijden naar onze volgende plaats van bestemming. Hier verblijven we drie nachten. Het Beach Resort Sterling aan de Shore Temple Road in Mahabalipuram. Als we de lobby binnenkomen, krijgen we een welkomstdrankje en een schelpenkrans omgehangen. Jolanda vindt het drankje niet lekker. Petra en ik nemen het maar niet. Henk gooit het in een slok naar binnen. Ik weet niet hoe ik ons verblijf moet omschrijven. Het is geen kamer, maar het is ook geen huisje. Het is iets ertussenin. Een eigen stekkie op de begane grond. Als je de deur open doet, loop je zo de tuin in. Wij hebben nummer 105, Henk en Jolanda zijn de burens van 106.

Petra gaat direct plat. Ze is wiebelig. Ze valt direct als een blok in slaap. Ik loop naar de Shore Temple. Er zijn niet veel toeristen te bekennen. Dus heb ik al die meelopende straatverkopers achter mij aan. Ze komen van alle kanten. Een kaartje voor deze tempel, die op de World Heritage-lijst van Unesco staat, kost 10 rupees voor Indiërs en 250 rupees voor buitenlanders. Het kopen van een kaartje heeft in ieder geval het voordeel dat de horde straatverkopers bij de ingang moet blijven wachten. Twee bewakers willen mijn kaartje zien. Binnen is het lekker rustig met een fris windje.

De Shore-tempel is een prachtig gebeeldhouwde tempel op een kleine landtong recht boven zee. Het is een belangrijke trekpleister voor de duizenden toeristen die Mahabalipuram jaarlijks aandoen. De Shore-tempel heeft de aanslag van de tsunami majestueus overleefd, hoewel er ruim twee meter water in de oude tempelbasis stond en het groene park eromheen geheel verwoest en verzilt is. Een markeringslijn van stenen geeft aan hoever het water is gekomen. De grote rotsconstructie onder en voor de zeetempel, heeft een archeologische ramp kunnen voorkomen. En er deed zich nog een ander wonder voor. Al jaren woedt erin Mahabalipuram een grote discussie onder archeologen over de aanwezigheid van meerdere tempelconstructies. Van generatie op generatie zijn verhalen doorverteld over een grote, prachtige stad die ooit rondom de huidige tempel heeft gestaan. Er zijn ook schriftelijke bronnen die dit bevestigen, maar archeologen hebben nooit tastbaar bewijs gevonden. Op zondag 26 december 2004, rond een uur of acht 's morgens, stond G. Baskar, een medewerker van de Archeological Survey of India (ASI), op het strand bij de Shore-tempel toen hij plotseling opmerkte dat de zee zich snel terugtrok. Hij kon niet geloven wat hij vervolgens te zien kreeg: zo'n vier of vijf tempelbasisstructuren kwamen plotseling vanuit de zeebodem bloot te liggen. Het bewijs was eindelijk geleverd. Maar voordat hij iets kon doen zag hij het water met grote snelheid en grote hoogte op het strand afkomen. Hij was echter niet de enige die dit wonder voor zich af had zien spelen. Meerdere ASI-medewerkers en enkele toeristen hebben

zijn verhaal bevestigd. Deze ontdekking kan belangrijke gevolgen hebben voor verdere archeologische onderzoeken van de restanten van het Pallava-koninkrijk.

Bij het verlaten van het (wel wat kleine) tempelcomplex schakel ik weer over op de 'no thank you' stand. Desondanks blijven ze je achtervolgen met kaarten, limonade, etenswaren, shawls en bewerkte beeldjes. Het lijkt wel of het halve dorp stenen beeldjes maakt. Overal zitten mannen met hamers en beitels op stenen te slaan en hoor je het getik. Aan mij raken ze niets kwijt. Ik loop naar de Talasayana Perumal tempel. Bij de ingang zitten een stuk of vijftien Indiërs. Ze zijn zo zwart als een tor. En dan heb ik het niet over hun huidskleur. Aan een lang touw hebben ze drie apen gebonden. Rond de tempel is het een grote bende. Het lijkt wel een vuilnisbelt. Het stinkt er verschrikkelijk. Ik loop maar snel naar het achter de tempel gelegen park. Hier bevinden zich de bas-reliëfs. Tempeltjes en grotten uit het midden van de 7de eeuw die uit de rotsen zijn gehouwen. De belangrijkste bas-reliëfs zijn de Krishna Mandapa en de Arjuna's Penace. De laatste is de grootste ter wereld. Hier zijn Krishna en Arjuna met diverse personen (onder andere Shiva) en olifanten op imposante grootte (27 meter lang en 9 meter hoog) uit de rots gehakt. Ook is de loop van de Ganges tot in de Himalaya (Panchatantra) hier afgebeeld. Zodra ik bij het hek kom, word ik besprongen door Indiërs die willen gidsen. Bijna allemaal maken ze de vreemde hoofdbewegingen die Indiërs maken. Ons 'ja' en 'nee' kennen ze niet en gebruiken als vervanging hoofdbewegingen waar je als westerling maar langzaam aan went.

Om 17.30 uur ben ik weer terug bij Petra. Ze is net wakker. Het gaat gelukkig een stuk beter. Samen lopen we naar de straat naast de Talasayana Perumal tempel. Elke avond is er een dansvoorstelling. Lang blijven we niet. De muggen hebben hier alle macht in handen en steken iedereen helemaal lek. Dan maar even naar het strand.

Via het altijd drukke busstation bij de doorgaande weg lopen we langs het terrein van de Shore Temple. Aan de kant van de weg staan kraampjes waar ze echt van alles verkopen. Het ruikt er heerlijk. In grote pannen bereiden ze boven enorme vuren hapjes die we nog nooit in ons leven hebben gezien. Het is er beredruk. Alles en iedereen krioelt door elkaar. Het is hier ook vergeven van de loslopende koeien. Zij zijn vooral druk met het afval dat overal ligt. Wat een puinzooi. Op het strand bevindt zich een enorme mensenmassa. Allemaal families die met elkaar aan het eten zijn. Je snapt niet dat ze het doen want de zandvlakte wordt ook gebruikt als openbaar toilet. Rustig lopen we terug naar ons resort. De airco in ons verblijf doet het gelukkig weer. Maar niet voor lang. Als ik de accu van het fototoestel wil opladen, slaan alle stoppen door. Niet alleen bij ons. Nee, het hele 'kampement' zit zonder stroom. Dus in het donker. Gelukkig gaat het licht na een paar minuten weer aan. Dat opladen moet maar op een later tijdstip.

Om 18.30 uur is het verzamelen in de lobby van het resort. We gaan met z'n allen eten. Muthu weet een goed adres. Mamalla Heritage heet het. Op het dak van het restaurant is een lange tafel voor ons gedekt. De kippensoep wordt aan tafel geserveerd. Daarna staat er een buffet voor ons klaar. Drie koks zijn druk met het maken van allerlei gerechten. Een van de drie is de hele avond druk met het bakken van slappe patat in een enorme wok. Het smaakt prima. Als we een van de obers om de rekening van de genuttigde drankjes vragen, blijkt hij niet te

kunnen rekenen. Er moet een ander komen. Ook hij snapt het niet. Uiteindelijk krijgen we een rekening. We schrikken van het bedrag. Vijf drankjes voor negentig rupees. Via de drukke hoofdweg lopen we terug naar ons resort. We gaan gelijk door naar bed.

ZATERDAG, 26 JANUARI 2008

De vrouw die voorspoed bracht

Er was eens een arme brahmaan wiens vrouw hard moest werken om de eindjes aan elkaar te knopen. Op een dag raadde zij haar man aan om de buurtbewoners te vragen of zij hun dagelijkse huisvuil voor haar deur wilden deponeren. Dit was ongetwijfeld een merkwaardige suggestie, maar de man stelde vertrouwen in haar en hij vond het niet erg om het dorp rond te gaan en de burens hierover te benaderen. Tussen het huisvuil dat zich nu voor hun deur ophoopte bevond zich ook een dode slang. De vrouw van een rijke koopman was dol op juwelen. Van al haar sieraden was zij het meest gehecht aan een gouden halsketting. Toen zij een keer in de rivier wilde gaan baden, deed zij de ketting af en legde deze op de oever neer. Een kraai schoot erop af en vloog ermee weg. In zijn vlucht ontdekte de kraai de dode slang. Hij nam deze mee en liet de gouden ketting liggen. De koopman liet het bericht over het verloren sieraad rondbazuinen en gaf daarbij de belofte dat hij die de ketting zou terugvinden, als beloning kon vragen wat hij wilde. De brahmaan zag het sieraad tussen het huisvuil liggen op de plek waar eerst de slang lag. Hij brandde van verlangen om de ketting te houden, maar zijn vrouw was vastbesloten om hem terug te brengen. Zij nam een bad en deed haar dagelijkse offerdienst aan de god Krishna. Zij kleeedde zich in een gele sari, nam de gouden halsketting mee op een koperen bord en klopte bij de deur van de koopman aan. De man was blij dat het verloren sieraad terecht was en vroeg de vrouw wat zij als beloning wilde hebben. De vrouw antwoordde: 'Mijnheer, tenzij u driemaal belooft dat u niet boos wordt en dat u mij geeft waar ik u om vraag, wens ik over een beloning verder niet te spreken.' De koopman lachte toegeeflijk en herhaalde de belofte driemaal. Daarop vroeg de vrouw: 'Moge op de nacht van Divali enkel mijn huis verlicht zijn en laat alle huizen met inbegrip van het uwe in duister gehuld blijven.' De koopman was er niet gelukkig mee, maar hij kon zijn belofte niet breken. Hij gaf haar zijn woord. De volgende dag was het Divali, de vrouw plaatste vele lampjes rond haar huis en deed de deur goed achter zich dicht. Zoals elk jaar kwam ook nu de godin Lakshmi uit haar hemels verblijf naar de aarde voor een bezoek. Zij zag dat het overal in het dorp donker was, behalve op één plaats. Dat was het huis van de vrouw. Lakshmi klopte op de deur, maar de vrouw deed niet open. Ze zei: 'O moedergodin, we zijn zo arm, we kunnen u niet vereren. Komt u alstublieft niet bij ons.' De godin ging weer weg om een andere plaats te vinden. Maar aangezien het in alle andere huizen donker was, moest ze wel terugkomen. Ze smeekte de vrouw om open te doen. De vrouw was echter in het geheel niet aangedaan, ze zei: 'Belooft dan dat je ons alles geeft, zodat we jou naar hartenwens kunnen vereren.' De godin antwoordde: 'Ja mijn kind, een overvloed aan rijkdom zal jullie deel zijn en jullie zullen de rest van je leven gelukkig zijn.' Vanaf die dag leefden zij in overvloed, gelukkig en toegewijd aan de godin.

Het is vandaag een nationale feestdag: de Dag van de Republiek. De wake-up call is om 7.15 uur. Ik ben allang wakker. Het water van de douche is koud. Ik heb halverwege de nacht de airco vanwege het enorme lawaai dat hij maakt maar uitgezet. Het leek wel of er een F16 naast ons bed stond warm te draaien. Dat hebben we geweten. Het werd direct bloedheet. De ventilatoren hebben we maar niet opgestart. De luchtverplaatsing hiervan zorgt ervoor dat je van je bed wordt geblazen. Dan maar zweten onder een dun lakentje. We ontbijten buiten in de tuin. Toast, jam en thee.

Op het resort zijn ze druk met de voorbereidingen voor de festiviteiten voor de viering van de Dag van de Republiek. Op het asfalt maken vrouwen prachtige gekleurde kolams. Dit zijn decoratieve, symmetrische lijntekeningen rond een stippenpatroon, gemaakt van wit rijstemeel. Met gekleurd rijstemeel vullen ze

delen van de tekening op. Zo ontstaan prachtige afbeeldingen. Dagelijks tekenen miljoenen vrouwen in India een eenvoudige witte welkomstkolam op de stoep van hun woning.

Even verderop zijn de beveiligers druk met het oefenen van in de houding staan en het hijsen van de Indiase vlag. Op een speciale manier vouwen ze de vlag op en hijsen hem omhoog. Door een ruk aan het touw ontvouwt zich de vlag in top. Ze proberen het vier keer.

Wij wachten niet tot 9.00 uur. De bus rijdt door Mahabalipuram richting Kanchipuram. Het is twee uur rijden naar een van de zeven heilige steden van India. Via een tweebaansweg, waar af en toe wel vier of vijf voertuigen naast elkaar rijden, gaat het naar het westen.. Echt overal zijn mensen. In de buurt van huizen en winkeltjes zijn altijd mensen, maar ook op de rijstvelden, bananen-, mango- en suikerrietplantages verblijven hele volksstammen.

We rijden in één keer door. Via Tirukkalikundram en Chengalpattu, Attur en Welajabad. Al toeterend komen we aan in Kanchipuram. Volgens overleveringen de mooiste stad van het oude India. De stad was een van de grootste centra van wetenschap uit de voorchristelijke tijd en belangrijk voor alle Indiase godsdiensten. Tot de achttiende eeuw was Kanchipuram de hoofdstad van verschillende dynastieën. Als enige van de zeven heilige Hindoe-steden is Kanchipuram gewijd aan Shiva en Vishnu. De stad heeft drie wijken; Shiva Kanchi, Vishnu Kanchi en Jain Kanchi. Elke wijk is genoemd naar de meest voorkomende religie. Er zijn meer dan honderd tempels, die tot op heden in gebruik zijn. Deze tempels bevorderden het ontstaan van de zijde-industrie in deze stad. De breed aangelegde toegangswegen nog getuigen van deze tijd. Maar stel je van die brede straten niet veel voor, want zoals overal is het een stoffige chaos van sloppen, open riolen en stalletjes met een variëteit aan koopwaar. Alleen het asfalt (voor zover het er ligt) is breder, en hierover bewegen zich honderden fietsers, voetgangers, riksja's, bussen, koeien, handkarren, ossenwagens en witte Ambassadors, de auto in India.

De eerste stop is bij een van de grootste tempelcomplexen van de stad, de Sri Varadaraja Perumal tempel. Nadat we onze schoenen hebben afgegeven, worden we in de Vishnu-tempel rondgeleid door een lokale gids. Allereerst bekijken we de zaal met de honderd zuilen. Er zijn maar zesennegentig zuilen. De vier staanders van de draagbaar zorgen voor het ronde getal honderd. Onder een gouden gebeeldhouwde kap midden in het waterbassin bevindt zich het beeld van Atthigiri Varadar. Het is een soort enorme duiventil. In 1979 hebben ze het bassin voor het laatst leeg laten lopen om het beeld te voorschijn te halen. Veertig jaar later -in 2019- wordt het beeld weer tevoorschijn gehaald. Met die draagbaar wordt het beeld achtenveertig dagen door de tempel gesjouwd.

Een van de tempelpriesters probeert iedereen geld afhandig te maken door steeds voor je te gaan staan als je een foto wilt nemen. Van het begrip 'opzouten' heeft hij nog nooit gehoord.

Onder de toegangspoort ligt een man met één been te bedelen. Dat ene been is echter zo verschrikkelijk groot dat het volgens mij onmogelijk is hiermee weg te komen. Volgens mij ligt hij er al maanden, zo niet jaren.

Buiten de tempel deel ik aan een paar kinderen ballonnen uit. In een mum van tijd is er een volksoptocht en heb ik tientallen kinderen achter mij aan. Ik duik maar snel de bus in.

De volgende tempel is de Sri Ekambareswarar tempel. De gopuram (toegangspoort) is negenenvijftig meter hoog. Binnen de muren liggen vijf binnenplaatsen. Hier hebben ze een hal met wel duizend pilaren. Het moet niet gekker worden. In een aparte ruimte van de tempels kun je een zegen krijgen. Als je maar rupees betaalt. Petra en ik gaan naar binnen. In een grote doos deponeren we wat biljetten waarna we van de priester een rode stip en een witte streep op ons voorhoofd krijgen.

Midden in de tempel stond tot voor kort een 1000 tot 3500 jaar oude mangoboom. Ja, ze kijken hier niet op een jaartje. Kwestie van ruim zien. Deze boom hebben ze een paar jaar geleden gekapt omdat hij dood was. Nu staat er een jong exemplaar. Net als de oude heeft de nieuwe boom vier takken, die de vier Veda's voorstellen.

Terug op straat –met mijn schoenen weer aan- vind ik het medische dossier van ene Mr. Ramadural. Zijn hele medische verleden wordt beschreven. Ik weet niet wat ik ermee moet, maar ik neem het wel mee voor in mijn dagboek. Het is hier op straat net een groot mierennest. Alles krioelt door elkaar. Iedereen is druk. Een voorbijlopende koe begint in een van de stalletjes proletarisch te winkelen. Met verbazingwekkende snelheid werkt hij een paar zakjes popcorn naar binnen. Inclusief de plastic verpakking. Bedelaars blijven om ons heen zwermen. Ze mankeren allemaal wat. Ik weet niet hoe ze aan al die lichamelijke gebreken komen, maar hier komen ze goed van pas. Toch zie ik niemand die ze iets geeft. Regelmatig komen er Indiërs naar je toe die zeggen dat je de bedelaars en vrouwen met baby's geen geld moet geven.

De derde tempel die we in Kanchipuram bezoeken, is de kleine Shiva-tempel Kailasanatha. Hij is gebouwd in de achtste eeuw en helemaal opgetrokken uit geel zandsteen. Prachtig. De beelden zijn erg verweerd. Misschien zijn ze daarom wel zo mooi. Erg lang blijven we hier niet.

Met de bus rijden we naar een zijdeweaverij. Het stelt niet veel voor. Eigenlijk helemaal niks. Twee jongens zitten achter een weefgetouw en rossen af en toe een klos van links naar rechts en weer terug. Verder doen ze helemaal niks. De eigenaar geeft in gebrekkig Engels een korte uitleg. Daarna worden we de winkel in gedreven waar een batterij aan verkoopsters klaar staat om ons alle stoffen te laten zien.

Van een van de jongens krijg ik een klosje zijde. Oogverblindend groen. Petra koopt bij de andere jongen een streng gouddraad. Zonder dat de eigenaar het ziet geeft ze hem 100 rupees. Snel stopt hij het geld weg.. In de winkel koopt Petra een lap rode en azuurblauwe zijde.

Terwijl iedereen in de winkel druk is, ben ik al weer buiten aan het rondschuimen. Ik vind weer van alles op straat, trek posters van de muren en maak foto's van de gekste dingen. Al snel heb ik weer een plastic zak vol 'rommel'. Dat wordt weer 'thuis' op de kamer selecteren.

Het is maar een paar minuten rijden naar ons lunchadres. Op de vierde verdieping van een grijs betonnen gebouw worden we in een veel te kleine ruimte gepropt. We zitten aan ouderwetse keukentafeltjes. Buiten is een enorm terras. Helaas staan hier geen tafeltjes. Je hebt er een prachtig uitzicht over de in en op elkaar gebouwde stad.

Natuurlijk moeten eerst de consumpties worden besteld. De Coca Cola is al heel snel op. Er wordt overgegaan op Pepsi Cola. Alleen hebben ze er daar ook niet zo veel van. Snel wordt er een van de bediening de straat op gestuurd om de voorraad aan te vullen. Na de soep is er weer een buffet. Het smaakt prima. Er wordt geen alcohol geschonken. Als reden wordt opgegeven dat het een nationale feestdag is. Mooi niet. Er is in Zuid India een soort van drooglegging qua alcohol aan de gang. Belangrijkste reden hiervoor is het inperken van het geweld.

Indiërs zijn ware meesters in het bedenken van smoezen. Ook in ons resort wordt geen alcohol geschonken. Zij geven als reden op dat ze vergeten hebben de vergunning te verlengen bij de plaatselijke autoriteiten. De eigenaren willen het gewoon niet.

In een klein winkeltje naast het restaurant wordt drank verkocht. Na de lunch wordt er door de groep stevig ingeslagen. Henk koopt vijf flessen 'Kingfisher' bier.

We rijden dezelfde weg terug naar Mahabalipuram. Het landschap is prachtig. Rijstvelden met palmbomen op de achtergrond. Terwijl ze op de ene plek bezig zijn met het oogsten, zijn ze elders al weer druk met het poten van de jonge rijstplanten. Overal lopen langs de weg koeien los. Sommige liggen heerlijk midden op de weg te herkauwen. Bij een rivier heeft een Indiër zijn auto voor de helft het water in gereden om hem te wassen. Ik ben heel nieuwsgierig of die straks nog wel wil starten met zijn uitlaat onder water. De bomen langs de weg zijn allemaal genummerd. Op deze manier proberen ze de illegale houtkap tegen te gaan.

Rond 17.00 uur zijn we terug in Mahabalipuram. De bus kan vanwege de drukte niet bij het Sterling resort komen. We stappen bij de hoofdweg uit en lopen het laatste stukje. Ik ga eerst maar even geld pinnen bij de ATM-machine tegenover het busstation. Er staat weer een flinke rij Indiërs te wachten. Een gewapende man in een versleten uniform controleert of alles volgens het boekje gaat.

Als ik terug bij het resort kom, staan Muthu, Greet, Jolanda en Petra al op mij te wachten. We krijgen nog een korte tempelrondleiding. De dames hebben in de tussentijd gebruik gemaakt van een openbaar toilet. Een hurktoilet met een gammele deur ervoor. De enige luxe in het toilet was het nieuwe haakje. Helaas ontbrak het oogje om de deur dicht te houden. Het was er glibberig, donker en stonk er verschrikkelijk. En dat allemaal voor twee rupees.

De tempels hier in Mahabalipuram zijn niet gebouwd, maar in de zesde tot achtste eeuw uitgehouwen uit de natuurlijke rotsformaties waaraan Mahabalipuram zo rijk is. Waarschijnlijk hebben ze in de bizar gevormde rotsen iets goddelijks gezien. Met zijn vijven en een lokale gids lopen we naar de kleine Shore tempel. In een sneltreinvaart krijgen we een rondleiding. Bijna hollend gaan we daarna weer naar de hoofdstraat. Hier staat een tuktuk klaar die ons

naar de vijf Pancha Ratha's (letterlijk: strijdwagentempels) brengt. We zijn er vijf minuten voor zes en mogen nog net naar binnen. De vijf monolithische bouwwerken zijn vernoemd naar de vijf Pandava's: Dranpadi, Arjoena, Bhima, Dharmaraja en Nakula Sahadeva. Een van de tempels is een enorme gebeeldhouwde olifant. Een uitgelezen plek voor familiefoto's. Als we alles hebben bekeken staat er weer een tuktuk voor ons klaar. Muthu voorin bij de bestuurder. Jolanda. Greet, Petra en ik achterin. Erg hard gaat het niet. In het resort is het even opfrissen, wat lezen, schrijven en wassen en bijkomen van deze drukke dag.

Rond halfacht lopen we naar restaurant 'Pongamiya' op het resort. Hier worden we opgewacht door de manager. Hij heeft een optreden van een Indische goochelaar, een fakir, georganiseerd. Iedereen wordt verzocht te komen kijken. De fakir laat allerlei trucs zien. Wim Verhoeff en ik worden gevraagd hem te assisteren bij twee trucs. Tijdens een van zijn trucs haalt hij enorme stenen op uit zijn keel en maag. Hier wordt het Jolanda te veel. Zij vertrekt en gaat vast naar het restaurant. Aan het eind van zijn optreden wil hij nog een truc doen met zijn slangen. Daar steekt de manager een stokje voor. Zo blijven de cobra's netjes in hun mand, de fluit in de mantel en kunnen wij aan tafel. Omdat vanavond de muggen weer zeer actief zijn eten we binnen. Ze hebben weer voor een heerlijk buffet gezorgd. Soep vooraf, rijst, noedels, vegetarische curry's, kip en vis. Fruit en trifle na. Natuurlijk heeft de ober grote problemen met het bij elkaar optellen van de rekeningen. Ook nu hebben ze weer overal een aparte rekening van gemaakt. Bij bijna iedereen moet hij 30 + 30+ 20 rupees bij elkaar optellen. In plaats dat hij het eindbedrag gewoon onthoudt. Nee, hij gaat overal moeilijk staan rekenen.

Voordat we naar onze kamer gaan bestellen we nog een glas vers geperst sinaasappelsap. Op de veranda voor onze kamers kletsen we nog even na met Peter, Lita, Ammy, Leslie, Henk en Ruben. Om ons heen springen vrolijk kikkers in het rond. Goed tegen de muggen. Je moet gewoon uitkijken waar je gaat staan. Rond middernacht duiken we in bed. Op onze opgemaakte bedden hebben ze prachtige bloemen gelegd.

ZONDAG, 27 JANUARI 2008

De goedhartige pelgrim

In Udipi staat een beroemde tempel gewijd aan de god Krishna. Jaarlijks is deze een trekpleister voor duizenden bedevaartgangers. Lang geleden besloot een groep dorpelingen ter bedevaart naar deze heilige plek te reizen om daar Krishna Janamashtmi (de geboorte van Krishna) te vieren. Onder de pelgrims bevond zich ene Gopal Adiga. Terwijl ze onderweg waren, merkte deze Gopal dat een oud vrouwtje een eindje met hen opliep. In haar handen droeg zij een rotte spitskool. Hij vroeg haar: 'O moedertje, waarom loop je rond met een verrotte spitskool? Die is toch niet meer geschikt om te koken en te eten?' Het oude vrouwtje pinkte een traan weg en antwoordde: 'Wat wil je dat ik doe, mijn zoon. Ik heb thuis drie dochters die al drie dagen niets gegeten hebben. Ik zal van deze kool een soepje voor hen koken. Ik ben vreselijk arm en mijn leven is me eerder een last dan een lust. Hoe het ook zij, mijn kinderen zal ik blijven voeden.' Het hart van Gopal was gesmolten. 'Ik was van plan om Krishna in de tempel van Udipi te vereren. Het geld dat ik aan hem wilde offeren zal ik jou geven. Je kunt er boodschappen mee doen en behoorlijk eten voor je dochters koken.' De oude vrouw was zeer verrast met deze mildheid. Verheugd nam ze het geld aan en na afscheid te hebben genomen, ging ze haar eigen weg. Gopal had nu geen geld meer om naar Udipi te gaan. Hij brak zijn pelgrimstocht af en keerde huiswaarts. Diezelfde nacht had hij een

droom, waarin de god Krishna zich aan hem openbaarde. Hij sprak tot zijn aanbidder: 'Terwijl jij op weg was naar Udipi, ben ik in de gedaante van een oude vrouw verschenen. De andere pelgrims die in jouw gezelschap waren namen niet eens de moeite om mij aan te kijken. Jij alleen was zo goed om naar het trieste relaas van mijn armoede te luisteren. Je schonk mij al jouw geld, waardoor je de bedevaart niet kon volbrengen. Om mijn zegen te ontvangen is het echter geen noodzaak om naar heilige tempels te reizen. Degene die oprecht is in zijn liefdadigheid en toewijding, op hem rust altijd mijn zegen, waar hij zich ook bevindt. God is overal aanwezig. Het zijn de onwetenden die menen dat ze de een of andere bedevaartplaats moeten bezoeken om hem te vinden. Ik ben uiterst tevreden met jouw toewijding, mildheid en liefdadigheid. Jij zult altijd mijn gunst en bescherming genieten.'

Om acht uur gaat de telefoon. Of we wakker zijn? Nou, ik allang. Ik ben Mahabalipuram al in geweest. Als Petra klaar is, gaan we ontbijten. Buiten op de veranda van het restaurant. Toast, jam en hete thee. In haar koffer heeft Petra nog een blikje UNOX-leverworst gevonden. Lekker. Zo gaan we wel heel snel door ons noodrantsoen heen. Tijdens het ontbijt schuiven Ties en Yvonne aan. Het begint al weer warm te worden. Eekhoortjes rennen vlak voor ons van boom naar boom.

Om halftien stappen we in de bus. We rijden naar een klein visserdorp vijf kilometer ten zuiden van Mahabalipuram. Hier worden we al opgewacht door een hele horde kinderen. Ze willen allemaal een pen. Gelukkig heb ik er een stel meegenomen. Ik word belegerd. Lita staat even verderop met lege handen. Daar weet ik wel raad mee. Ik geef haar ook een handvol pennen om uit te delen. Onmiddellijk verleggen de kinderen hun aandacht naar Lita en heeft zij al die kinderen om zich heen. Bij een van de waterplaatsen laat ik aan een paar kinderen zien hoe ze op hun natgemaakte arm een nep-tattoo kunnen plakken. Ze leren snel. In no-time lopen de meeste kinderen met een tattoo op hun arm door het dorp.

We krijgen een rondleiding door het dorp. Ook dit dorp is in 2004 getroffen door de tsunami. Omdat er juist op dat moment een vergadering was belegd waren er geen vissers op zee. Op het moment dat de zee zich terug trok, is er alarm geslagen. Waarop iedereen landinwaarts is gevlucht. Ondanks dat het hele dorp werd verwoest zijn er geen slachtoffers gevallen.

Bij een van de vissers thuis krijgen we een verse kokosnoot. Met een kapmes slaat hij het kapje eraf. Door het rietje kunnen we het klapperwater drinken. Degenen die mee de zee op gaan om te vissen, krijgen allemaal een nieuw zwemvest aan. Voordat we vertrekken moeten we een formulier voorzien van onze handtekening. Zo kunnen we nergens aanspraak op maken mocht er iets gebeuren. Komt er nog een tsunami, dan hebben we vette pech. Zonder dat formulier volgens mij ook. De groep wordt opgesplitst in drie groepen van vijf. De rest blijft aan land.

We gaan met nieuwe polyesterboten de zee op. Bijna allemaal zijn ze in 2005 door charitatieve instellingen geschonken aan de gedupeerde vissers. Met grote letters staan de namen van de weldoeners op de boten geschilderd. Per boot komen er ook vier vissers aan boord. Als we op het juiste moment door de branding heen de Golf van Bengalen op worden gelanceerd, moeten we ons goed vasthouden aan een touw. Het gaat goed. Alleen had niemand van ons rekening gehouden met die twee sleuven die in de bodem van de boot zitten. Bij het doorklieven van de branding gutst het water hierdoor de boot binnen. Gelukkig

stroomt het water er ook net zo hard weer door uit. Intussen zit iedereen te soppen op het natte dek.

Zodra we de branding door zijn is de zee zo glad als een spiegel. De twee andere boten zijn al een stuk verder op zee. De vissers op de boot waarop Petra zit, gooien het net uit. Met onze enorme buitenboordmotor varen we naar ze toe. Als we er aankomen gaat de motor uit. Na een half uurtje in stilte dobberen in de zon, beginnen ze het net binnen te halen. De vangst is magertjes. Er zitten een paar kleine visjes in. Om te laten zien wat voor vis ze hebben gevangen, gooien ze er ons eentje toe. Zodra hij op het dek valt, pakt Trijnie hem en gooit hem gelijk terug in zee, zich niets aantrekkend van de verbaasde vissers.

Als het hele net weer aan boord is varen we terug. Het laatste stukje varen we op volle snelheid recht op de branding af. Door een hoge golf worden we ver het strand op gesmeten. Drijfnat lopen we terug naar het vissershuisje. Hier krijgen we een echte vissersmaaltijd voorgeschoteld. Diegenen die geen vis willen, krijgen kip. Terwijl we zitten te eten komt er nog een grote kakkerlak voorbij 'gewandeld'. In het uit één vertrek bestaande huisje wordt de vismaaltijd geserveerd. Tafels en stoelen zijn er niet. Iedereen zit op de grond en eet van de vloer. Voor het gemak hebben ze iedereen een bananenblad gegeven waarop men het eten krijgt. De kipeters eten buiten. Ik zit naast het zoontje van de visser. Ik geef hem mijn stukjes kip. Hij eet trouwens alles op wat ik niet eet. Het is alleen dat hij even wacht totdat ik klaar ben met eten. Als ik even niet oplet, heeft hij mijn hele bananenblad leeg gegeten. Na de maaltijd brengt de bus ons weer terug naar het resort.

Samen met Petra loop ik naar Arjuna's Penace. In Mahabalipuram zijn en dit missen? Dat kan niet en dat mag niet. Ook Krishna's Butter Ball mag je niet missen. Dit is een enorm rotsblok dat op een grote rotsformatie balanceert. Het lijkt erop dat het minste zetje hem naar beneden kan doen denderen. Indiase toeristen beklimmen de steile rots. Kinderen gebruiken de gladde rots als glijbaan om weer beneden te komen. Hier worden we weer aangesproken door Indiërs die van alles willen verkopen. De meeste hebben een doosje met 'zelf gekerfde' stenen bij zich die ze willen verkopen. Negeren heeft geen zin. Ze blijven je hardnekkig volgen en hun waren aanbieden, die al snel in waarde dalen.

We lopen verder door het park. Tussen de rotsen ontdekken we een man met een oranje jurk aan bij wie je je toekomst kunt laten lezen. Een groene parkiet trekt een tarotkaart uit een stapel kaarten en geeft deze aan de man. We laten hem rustig zitten. Overal in het park zijn gezinnen aan het picknicken. Het lijkt het Vondelpark wel op een zonnige zomerse dag. Zomers is het in ieder geval.

Een volhouder onder de kaartverkopers krijgen we zo gek om zijn kaarten los te verkopen. Hij maakt voor ons de pakjes open en we mogen de mooiste uitzoeken. Tuktuks jakkeren overal tussendoor. Ze zijn in deze autovrije straat een soort heer en meester. Iedereen wijkt voor ze. Via de Stalasyana Perumal tempel lopen we terug naar het resort. Langs de weg staat een man met een wals suikerriet te pletten. Het is een grote kleverige bende. Een glaasje zoetheid kost twee rupees.

Terwijl ik mijn dagboek bijwerk, gaat Petra even lezen. Ver komt ze niet in haar boek, want al snel ligt ze te snurken. Ik laat haar rustig slapen. Tegen de muur zitten drie tjitjaks, Aziatische huisgekko's (*Hemidactylus frenatus*), die alles van uit de hoogte bekijken. Ik laat Petra rustig slapen en loop nog even met mijn dagboek naar de strandweg. Bij een oud vrouwtje haal ik een paar afdrucken van hennastempels.

Om 16.00 uur ga ik met een aantal van ons gezelschap fietsen. De Indiase fiets doet nog het meest denken aan een vooroorlogse Hollandse herenfiets, stevig frame, stevige standaard, zonder versnelling, geen verlichting, doorgezakt zadel met enorme stalen veren en een grote bagagedrager. Dit laatste is essentieel. Indiërs zijn onovertroffen bagage-stapelaars. Grote balen hooi, tientallen emmers of kruiken, stapels glimmende pannen, tweehonderd eieren, dertig kilo oud papier, geiten, kippen, veertig kokosnoten, honderdvijftig bananen, het past er allemaal op. Vaak zie je alleen de bagage over de weg zwalken. Pas als je vlak achter de rijdende marktkraam fietst, zie je de spillebenen van de Indiër onder de hoop bagage uitsteken. De kritieke grens die bepaald of bestuurder of bagage baas is over het stuurgedrag wordt vaak net niet gehaald.

Ik krijg een prima fiets. Beetje laag, maar hij kan mijn gewicht met gemak houden. Over mijn zadel zit een gekleurd hoesje. Tijdens het fietsen komen mijn knieën boven het stuur. Muthu gaat met ons mee. Hij weet de route en rijdt voorop. Een van de chauffeurs wil ook wel eens een keertje meefietsen. Muthu vindt het prima en laat hem achteraan fietsen. We worden uitgezwaaid door een paar achterblijvers. In een lange rij fietsen we door het hectische centrum van Mahabalipuram. Buiten de bebouwde kom volgen we de hoofdweg. Gelukkig is er een soort verharde vluchtstrook. Het verkeer raast ons voorbij. Na een kilometer of acht slaan we af. Hier gaan we echt het binnenland in. Over onverharde wegen tussen de rijstvelden door. De chauffeur rijdt nog steeds achteraan met de rode lantaarn.

In een van de rijstvelden staan een aantal vrouwen tot hun knieën in het water. Gebogen poten ze de jonge rijstplanten keurig volgens een vast patroon. We stoppen om foto's te maken. Onmiddellijk komen twee vrouwen naar de weg en eisen geld. Wim geeft ze een dollar, maar die willen ze niet. Rupees willen ze zien. De volgende stop is bij een klein huisje waar ze palmladeren vlechten. Dit doen ze op een dusdanige manier zodat de bladeren gebruikt kunnen worden als dakbedekking. Tegen de muur van het huis zijn ronde koeienvlaaien geplakt om te drogen. Deze worden gebruikt als brandstof. Bij het opstappen komt Peter tot de ontdekking dat hij een lekke band heeft. Hij krijgt de fiets van de chauffeur.

In het volgende dorp wordt de band geplakt. Deze extra pauze komt goed uit. In de overdekte hal voor de kleine tempel zijn ze feest aan het vieren. Een paar muzikanten zorgen voor stampende en opzweepende muziek. Een danseres in een rode jurk raakt hiervan helemaal in trance en buiten zinnen. Het publiek doet er nog een schepje bovenop door mee te klappen en te zingen. Na afloop gaat de vrouw naar het grote bassin naast de tempel om zich te wassen.

Over de weg komt een grote troep waterbuffels voorbij. Greet gaat over de rooie als een klein jongetje aan haar fiets komt. Ze is al niet blij met haar fiets. Hij trapt zwaar, het zadel zit los en schiet tijdens het fietsen alle kanten op. Als Peter's band is geplakt, gaan we weer verder. Dit is echt genieten. Fietsen tussen

het mooiste groen wat je maar kunt bedenken. Bij een stuwmeer stoppen we om bij de enorme boom te kijken waar lokale boeren de nageboorte van kun koeien in hangen. Zo hopen ze dat de goden ervoor zorgen dat hun koeien meer melk gaan geven. De lucht begint te betrekken. Donkere wolken pakken zich samen aan de horizon. Desondanks blijft het heet en ver boven de dertig graden.

Hiervandaan fietsen we weer terug. Door ons toedoen raakt een waterbuffel in paniek en rent een rijstveld in. De begeleider rent er scheldend achteraan met een grote stok om hem terug op het pad te krijgen. Tijdens het fietsen begint Greet weer te ketteren. We fietsen veel te hard en dat klote zadel zit voor geen meter. In een dorpje krijgen we weer alle aandacht. Iedereen loopt uit om ons te bekijken. Wij zijn net zo'n bezienswaardigheid als zij. Het laatste stuk fietsen we weer over de drukke weg terug naar Mahabalipuram. Ik laat mij steeds afzakken om daarna stevig door te fietsen. De eerste twee keer laat de chauffeur zich ook afzakken. Alleen heeft hij grote moeite om weer aan te sluiten. Zwaar bezweet sluit hij elke keer weer aan. Vanaf de derde keer doet hij het niet meer en laat hij mij rustig mijn gang gaan. De laatste kilometers fietsen Peter en ik vooruit. Even het tempo opvoeren. Ondanks dat we in het drukke centrum verkeerd rijden zijn we als eersten terug op het resort. Petra, Ammy en Lita staan ons op te wachten. Zij zijn tijdens onze fietstocht nog even bij Krishna's Butter Ball wezen kijken.

We zijn nog niet afgestapt of hebben de volgende activiteit al weer waar we aan mee moeten doen. Een rondrit in een soort Jan Plezier. Alleen gebruiken ze er hier geen paarden voor. Hier hebben ze twee prachtige witgrijze zeboes met beschilderde hoorns. Soms zijn de hoorns prachtig met bloemetjes of randjes beschilderd. Van zeerwelgestelde ossen zijn de hoornpunten beslagen met goudkleurige kegels waaraan soms nog kleine belletjes hangen. Het is inmiddels donker geworden. Zonder verlichting rijden we een rondje door het centrum van Mahabalipuram. Gelukkig worden we door niemand aangereden.

Samen met Jolanda en Henk gaan we eten in het restaurant van het resort. Henk en Jolanda nemen een niet-vegetarische maaltijd. Petra en ik de vegetarische versie. Het smaakt prima. Na het eten is er een optreden van een vuurspuwer. Zeer gemakkelijk omdat er echt van alles fout gaat. Zo slingert hij iets brandend aan een touw boven zijn hoofd rond en dat laat hij dan per ongeluk los. Bedienden van het resort weten niet hoe snel ze het dan moeten blussen. Af en toe staat hij ook zelf in brand. Een keer zelfs zo erg dat hij voor 100 % zeker van zijn schaamhaar af is. Wat een mafkees. Na afloop drinken we nog een glaasje vers geperst sinaasappel- of ananassap. Dan is het bedtijd. Morgen wordt het een lange reisdag. De langste van de hele reis.

MAANDAG, 28 JANUARI 2008

De heks Holika

Er was eens een asceet, Harnakas genaamd. Hij woonde in een hutje in het bos en deed de hele dag niets anders dan bidden en mediteren. Hij was een volgeling van de god Shiva. Op een keer zat hij zo diep en lang in meditatie verzonken, dat hij niet merkte dat een mierenkolonie een nest om hem heen begon te bouwen. Op het laatst was er niets meer van Harnakas te zien, enkel nog een mierenhoop. Shiva was zeer onder de indruk van zo'n toewijding. Hij ging naar de mierenhoop

toe en goot er een kan water over leeg. Harnakas ontwaakte uit zijn meditatie, stond op, schudde de aarde en de mieren van zich af en maakte een diepe buiging. 'Het is goed zo,' sprak Shiva. 'Nog nooit heb ik zo'n intense toewijding gezien en als dank mag je twee wensen doen.' Harnakas antwoordde: 'Als dat zo is dan wens ik het volgende. Ik wil de machtigste heerser van de aarde zijn die als een god door iedereen aanbeden wordt en ik wil dat geen god, mens of dier mij ooit zal kunnen doden.' En zo geschiedde het, alle mensen moesten hem in het vervolg vereren en als ze weigerden, werden ze meteen doorgemaakt. Zijn vurigste aanbidder was zijn eigen zus, de heks Holika, maar zijn zoon Prahlada moest niets van de waanzin van zijn vader hebben. Hij vereerde de god Vishnu en bleef dat doen ondanks de dreigementen van zijn vader en zijn tante. Harnakas woonde nu in een groot paleis. Het wemelde er van de lijfwachten en bedienden, hij hoefde maar een krik te geven en ze stonden al klaar om zijn bevelen op te volgen. Toch bleef Prahlada hardnekkig weigeren hem meer eerbied te tonen dan het gebruikelijke respect dat een zoon voor zijn vader dient te hebben. Het was Harnakas een doorn in het oog en op een dag had hij er schoon genoeg van. Hij gaf zijn lijfwachten bevel zijn zoon te gaan halen. Toen deze aan hem werd voorgeleid sprak hij: 'Ik ben nu de absolute heerser op aarde, nog machtiger dan de machtigste koning. Iedereen vereert mij, iedereen behalve jij. Spreek op, wat is hier de reden van?' Prahlada antwoordde: 'Al die mensen die u verafgoden doen dat alleen omdat ze bang zijn en de enige beloning voor hun devotie is angst. De god die ik aanbid schenkt vrouwen, hij is de weg die tot het ware geluk leidt.' Harnakas was woedend. 'Jij schelm,' schreeuwde hij, 'hier zul je voor boeten.' En hij gilte naar zijn lijfwachten: 'Hak die vlegel aan stukken.' Met hun scherpe zwaarden begonnen ze op de jongen in te slaan, maar steeds als zij hem een snee hadden toegebracht, trok de wond weer dicht en was het alsof er niets gebeurd was. Toen Harnakas zag dat zijn poging om hem met het zwaard te doden vergeefs was, liet hij zijn zoon vastbinden en in een kuil vol giftige slangen gooien. Maar elke keer als een van de slangen beet, braken zijn tanden af. Nu werd Prahlada naar de hoogste toren van het paleis gesleept. Van het hoogste topje smeed men hem naar beneden en met een smak viel hij op de grond. Ongedeerd stond hij echter weer op. Harnakas was uitzinnig van woede en riep zijn zuster Holika. 'Ik zal een groot vuur maken. Jij moet daar in gaan zitten met Prahlada op je schoot. Door jouw toverkracht zullen de vlammen je niet deren en zal alleen hij verbranden.' Zijn dienaren bouwden een grote brandstapel waarop Holika met Prahlada op schoot plaatsnam. Ze staken de brandstapel aan en in een mum van tijd stond hij in lichterlaaie. Na enige tijd namen de vlammen af en begon het vuur te doven. Maar wie zat daar vredig op de gloeiende kolen: Prahlada! Van Holika was niet veel meer overgebleven dan een hoopje as. Opeens klonk er een luid gebrul. Uit een van de pilaren van het paleis was een gestalte gesprongen die voor de helft mens was, voor de helft leeuw. Het was de god Vishnu zelf die deze gedaante had aangenomen, omdat hij zo noch de vorm had van een god, noch die van een mens, noch die van een dier en daarom Harnakas kon doden. Met een krachtige mep sloeg hij Harnakas tegen de grond, waar zijn lichaam ontziend bleef liggen.

Om half zeven zit iedereen al aan het ontbijt. Het is een vroegertje vandaag. Om zes uur werden we gewekt door een zware stem die na 'Good morning' te hebben gezegd weer snel ophing. Om halfacht is het sleutel inleveren en rijden maar. Met alle koffers in de bus verlaten we Mahabalipuram. Bij de Valayankuttai Ratha tempel, net buiten de bebouwde kom, stoppen we. Hier moeten we allemaal de bus uit. De chauffeurs gaan een offer brengen om met een gezegende bus de reis voor te zetten. Dat de bus levensgevaarlijk midden op de weg staat schijnt niets uit te maken. Ze hebben speciaal voor deze gelegenheid de bus gewassen en schoongemaakt. Voor de wielen worden limoenen gelegd. Vroeger waren dit kuikentjes, maar dat mag niet meer van de regering. Voor, op de grill, hangen ze een bloemenkrans. Op het asfalt voor de bus wordt een kokosnoot gelegd. Hierop komt een soort Esbitblokje dat wordt aangestoken. Intussen raast het verkeer gewoon voorbij. Een van de chauffeurs pakt de brandende kokosnoot en beweegt deze in een bepaald patroon voor de bus waarna hij de kokosnoot met donders geweld kapot gooit op het wegdek. De andere chauffeur rijdt de bus een halve meter vooruit. De limoenen knallen onder de wielen. Boven de brandende restanten van de kokosnoot blijft de bus nog even staan. De laatste limoen wordt met de hand op het asfalt geplet en dan mogen we weer instappen. Bij het oversteken wordt ik bijna van mijn sokken

gereden door een bus die opeens van rechts komt. Tja, ze rijden hier links. Was ik even vergeten.

Het eerste deel van de route voor vandaag gaat via Madurantakam, Chittamur Chunampetta, Alattur, Marakkanam naar Pondicherry. Aan beide kanten van de weg zijn rijstvelden. Van frisgroen tot donkergeel. De kleur geeft aan in welk stadium het veld zich bevindt. Het zijn hoofdzakelijk vrouwen die bezig zijn op het veld. Op een gegeven moment worden we ingehaald door een zilverkleurige auto die wel heel hard rijdt. Een paar kilometer verderop komen we hem weer tegen. Hij heeft zich vakkundig in een betonnen muur geboord. Om het wrak heeft zich al een heftig gebarende menigte verzameld. De bestuurder zit wel heel vreemd achter het stuur als we de plek van het ongeluk op twee meter afstand passeren. Die heeft waarschijnlijk een volgend stadium in zijn spirituele leven bereikt. Twintig minuten verder komt de ziekenauto ons met loeiende sirenes tegemoet. Van de vijftien minutennorm die wij in Nederland als maximale aanrijtijd voor ambulances hanteren hebben ze hier nog nooit gehoord. Ik vrees dat ze voor niks zo hard rijden.

De rijstvelden gaan langzamerhand over in suikerriet- en palmplantages. Bij een pompstation houden we een korte plaspauze. Eén liter loodvrije benzine kost 47,70 rupees en een liter diesel 33,20 rupees. Het is een komen en gaan van klanten. Er zijn erbij die de brandstof in een limonadefles komen halen en dan ook gewoon één liter afrekenen. Over de tweebaansweg rijden enorme balen suikerriet. Ergens onderaan kun je nog net de cabine van de vrachtauto ontdekken waarin een Indiër krampachtig bezig is de wagen met zijn enorme lading op de weg te houden. Als iedereen van het toilet gebruik heeft gemaakt en in het kleine winkeltje wat snacks (onder andere chips) heeft gekocht gaan we verder.

In Pondicherry stoppen we aan het eind van de boulevard, bij het standbeeld van Gandhi. Een heel verkeerde plek. Tja, er is wel een restaurant waar we iets kunnen drinken, maar verder is er niets. Pondicherry is een unieterritorium van India. Het bestaat uit 15 aparte enclaves verdeeld over vier districten gelegen in de staten Tamil Nadu, Kerala en Andhra Pradesh. De hoofdstad is het gelijknamige Pondicherry. Deze van elkaar gescheiden gebieden hebben met elkaar gemeen dat ze tot in 1954 een Franse kolonie vormden. Ze werden in een verdrag door Frankrijk aan India overgedragen. Ook nu nog heerst er een Franse sfeer. Zo wordt en af en toe nog Frans gesproken, zijn er Franse straatnamen, zijn de menu's in het Frans, lopen Indiase politieagenten in Frans aandoende uniformen en is er een Franse uitstraling qua gebouwen. Voordat we iets gaan drinken lopen we even de stad in. Ver komen we niet want we hebben maar een half uurtje. Veel te weinig om een beetje van de Franse sfeer –als die nog ergens te vinden is- te proeven.

Om 11.30 uur rijden we weer. We gaan nu richting Tanjore, het vroegere Thanjavur. Het wordt vandaag gewoon een lange zit. Onderweg zijn er noodstops voor Ties en Leslie. De chauffeur weet overal wel een toilet te vinden. De busboy loopt met ze mee en blijft dan als een bodyguard voor het toilet staan. Zo hebben ze in ieder geval geen last van Indiërs die ook het toilet willen gebruiken.

Onderweg zie je vanuit de bus de prachtigste winkeltjes. Je kunt niet overal stoppen, maar af en toe kijk ik met weemoed naar plaatsen waar we voorbij

rijden. Antiekwinkeltjes, fietsenmakers, garages, kokosnotenstalletjes. Maar ook hele moderne gebouwen vol meubels, auto's en bouwmaterialen. Complete huizen zijn tot reclamebord verworpen. Ze zijn helemaal geschilderd in de kleuren van bijvoorbeeld Airtel, Kingfisher, Hycon of de regionale tapijtengroothandel. De bus rijdt met een gangetje van zo'n zeventig kilometer per uur -al toeterend- verder naar het zuidwesten.

Zodra we een stad binnen rijden daalt de snelheid aanzienlijk. Vaak gaat het dan stapvoets. Een kalf dat uit moet wijken voor een brommer knalt met zijn kop tegen de zijkant van de bus. Versuft loopt hij weer de andere kant op. Ook hier hangen sommige bomen vol plastic zakken met nageboorten van koeien.

Met de elektriciteit nemen ze het hier niet zo nauw. Alle kabels hangen bovengronds. Men deinst er niet voor terug om met behulp van een paar kabeltjes wat stroom af te tappen. Sommige palen zijn ware elektriciteitscentrales. Regelmatig zie je iemand -met gevaar voor eigen leven- hoog in een paal tussen de wirwar aan kabels even een extra kabeltje trekken. Er zijn erbij die zelfs elektriciteit aftappen bij verdeelstations.

In een van de rijstvelden zie ik een eendenhoeder met een kudde bruine eenden. De eenden worden gebruikt om de rijstvelden rattenvrij te houden. Een paar kilometer verderop is de weg helemaal bedekt met geogste rijst. De boeren laten het verkeer er overheen rijden om zo de rijstkorrels van de halmen te scheiden. En gemakkelijke manier van dorsen. Wel een heel handige manier om een ander het werk te laten doen. Eigenlijk is het vanuit de overheid verboden om het op deze manier te doen, maar het wordt oogluikend toegelaten. Af en toe schudden ze de platgereden rijst wat op. Vervolgens vegen ze het kaf naar de kant van de weg en verzamelen ze de korrels in jute zakken.

Via Cuddalore en Chidambaram komen we bij de rivier de Cauvery, de Ganges van het zuiden. Als we over de brug rijden, zien we op een zandbank twee enorme krokodillen liggen. Alsof er niets aan de hand is zijn even verderop kinderen in het water aan het spelen, vrouwen aan het wassen en staat er een man te vissen. We eten in Anandham. Het restaurant behoort tot dezelfde keten als het resort in Mahabalipuram. We krijgen na de soep weer een Thali-maaltijd. Lekker is vooral de kokosrijst. Het restaurant ligt aan de rand van het dorp in een prachtig aangelegde tuin.

Petra, Jolanda en ik lopen na het eten naar een klein schooltje schuin tegenover het restaurant. Als we voorbij lopen begroeten de kinderen ons enthousiast en roepen ons naar binnen. Vanaf dat moment zijn de twee docenten alle aandacht kwijt. We krijgen door de kinderen direct een stoel aangeboden. Zo'n witte, plastic tuinstoel. Je komt ze echt overal tegen. Daar moeten er toch wereldwijd heel wat van zijn gemaakt. We moeten vertellen waar we vandaan komen en hoe we heten. Als we onze camera's tevoorschijn halen willen ze allemaal op de foto. Het wordt een grote kluwen kinderen. Na ingrijpen van de juffrouw worden ze iets rustiger. Helaas moeten we al snel weer terug naar de bus.

Het is nog een kleine veertig kilometer rijden naar ons volgende overnachtingadres in Tanjore. Onderweg hebben we happy hour. De chips worden ons aangeboden door FOX. Voor de drank moeten we zelf zorgen. Langs de weg passeren we diverse houtskoolbranderijen. Er wordt volop gebouwd. Ze

geven aan de stapels stenen nog een vrolijk tintje door de bovenste stenen op een bepaalde manier neer te zetten. Aan asbest hebben ze hier ook geen gebrek. Op elke bouwplaats staat wel een grijze stapel asbestplaten.

Ook Tanjore maakt net als alle Indiase steden op het eerste gezicht een buitengewoon gore indruk. Uitlaatgassen, open riolen, straatvuil, roetspuwende bussen en vrachtwagens, tuktuks, zwervers, koeien en geiten. We worden ondergebracht in Hotel Oriental Towers. Kamer 728 op de zevende verdieping. Met uitzicht over de stad en het zwembad dat op de vierde verdieping ligt. We wachten even op de koffers. Als die zijn gebracht, gaan we snel de stad in. We lopen naar het station. Het is overal heerlijk chaotisch. Zowel in de stad als op het station beweegt alles en iedereen door elkaar. Op de rails lopen hele volksstammen van en naar de perrons. De treinen rijden niet echt hard. Alle ramen en deuren van de rijtuigen staan open. Op het perron worden we aangesproken door een jong Indiaas echtpaar. Ze komen uit Bangalore. Natuurlijk willen ze de standaarddingen van ons weten. Waar we vandaan komen, hoe we heten, hoe oud we zijn en of we kinderen hebben. Ik zet ze op de foto en beloof ze een afdruk op te sturen.

Om kwart voor acht gaan we eten. Iedereen zit al aan tafel. De soep wordt geserveerd en dan is er weer een buffet. Vlees, kip, vis, groente, curry's en frites. Alleen is er veel en veel te weinig. Ruben en Muthu gaan er achteraan. En niet zonder succes. Vanaf dat moment wordt het regelmatig aangevuld. Ruben leeft zich ook nog even uit op een Engelsman die zich misdraagt bij het buffet.

Henk is sinds vanmiddag de klos. De Indiase bacteriën hebben zijn darmen ontdekt. Met regelmaat verdwijnt hij richting het toilet. Het eten smaakt hem niet. Zelfs bier staat hem tegen. Na het eten verdwijnt hij snel tussen de lakens.

Na het eten lopen we met z'n drieën nog even de stad in. Onder het hotel is een grote supermarkt waar ze van alles verkopen. Buiten is het donker en iets minder druk. Toch blijft oversteken een gevaarlijke bezigheid. In een klein winkeltje kopen we voor Henk Maria-biscuits. Op het stationsplein is het een drukte van jewelste. De stationshal en de perrons zijn verlaten. Dat komt waarschijnlijk omdat er voor de ingang van het station een politieagent staat die niemand binnen laat. Vreemd genoeg mogen wij met z'n drieën gewoon doorlopen. Een Indiër die achter ons aan komt, wordt er gelijk weer uitgerost. Het is ons een raadsel waarom. Kwart over tien zijn we weer terug in Hotel Oriental Towers. We gaan gelijk door naar bed. Ook op zeven hoog hebben we tjitjaks op onze kamer.

DINSDAG, 29 JANUARI 2008

De heks Dandha

Lang geleden was er eens een koning, zijn naam was Raghu. Hij was een moedig strijder, had het verstand van een wijze en sprak een ieder altijd beleefd toe. Zijn koninkrijk was zeer groot en onder zijn volgelingen telde hij vele prinses. Zijn onderdanen behandelde hij als zijn eigen kinderen. Hij was rechtvaardig en als de oogst mislukt was en er dreigde hongersnood, dan opende hij de graanschuren van het paleis, zodat niemand gebrek hoefde te lijden. Op een dag stond er een groep dorpelingen voor het paleis. Ze wilden de koning spreken. Ze werden binnengelaten en

toen ze voor hem stonden begonnen ze luid te jammeren. Zo iets had koning Raghu in geen jaren meegemaakt, hij was toch altijd goed voor zijn mensen geweest, wat konden ze dan nu te klagen hebben? Hij beval hen stil te zijn en vroeg wat er aan de hand was. 'O genadige heer, wees niet boos, het is niet over u dat we te klagen hebben,' antwoordde een dorpeling. 'Zo, wat is het dan dat jullie zo mishaat?' vroeg de koning. De man sprak weer: 'Er is een heks in het land, Dandha genaamd. Dag en nacht sluipt ze rond in ons dorp. Als ze onze kinderen ergens ziet spelen springt ze opeens tussen hen in en maakt de meest afschuwelijke geluiden. De kinderen durven niet meer alleen het huis uit, ze zijn als de dood voor haar. Maar dan, zonder dat we het zien, komt ze onze huizen binnen en begint daar ons kroost te kwellen. En als ze eenmaal binnen is, kun je haar er met geen mogelijkheid meer uitkrijgen. We hebben van alles geprobeerd om van deze kwelgeest af te komen, maar niets helpt, geen amulet, geen toverformule. Helpt u ons alstublieft. Doet u iets om onze kinderen van deze pest te bevrijden.' - 'Goed,' zei koning Raghu, 'ik zal zien wat ik kan doen.' Maar de dorpelingen waren nog niet weg of er kwam al een andere groep haar opwachting maken. Ook zij kwamen zich beklagen over het gedrag van de heks. En na deze groep kwam er een andere en daarna weer een andere, de hele dag door en alle mensen kwamen met dezelfde klacht. De volgende dag was een herhaling van de vorige, het was een komen en gaan van dorpelingen. Het leek wel alsof alle onderdanen van het rijk zich om het paleis verzameld hadden, want niemand wilde terug naar huis voordat ze de verzekering hadden dat ze daar in vrede konden leven. Koning Raghu zat er behoorlijk mee in z'n maag en hij stapte naar de wijze Narada. Wellicht had hij een oplossing voor dit probleem. Nadat de koning hem op de hoogte had gesteld van deze ongewone situatie, sprak de wijze man: 'Geen nood, ik weet wel hoe we van deze lastpost af kunnen komen, we zullen haar eens een koekje van eigen deeg geven. Het is vandaag de laatste dag van de maand Phalgun, vanavond zal de volle maan aan de hemel rijzen. Zeg tegen je onderdanen dat ze niet meer bang hoeven te zijn en dat ze feest moeten vieren, laat ze lachen, zingen en dansen. Stuur de kinderen gewapend met houten zwaarden de straat op en laat ze schreeuwen zoals soldaten die ten strijde trekken. Maak een groot vreugdevuur en zorg dat iedereen er zeven keer omheen loopt. Terwijl ze om het vuur gaan, moeten ze 'Kila, Kila' roepen zo hard als ze kunnen. Laat ze zingen en dansen, schelden en alles uitroepen wat maar in hun hoofd opkomt. Laat vooral de kinderen meedoen. Die moeten schateren van het lachen.' Wat twijfelend of dit nou wel het middel was om de heks te pakken, keerde de vorst terug naar zijn paleis. Hij deed maar wat de wijze hem had aangeraden en weldra brandde er een huizenhoog vuur voor het paleis en kon men het gekrakeel van scheldende, lachende en zingende mannen, vrouwen en vooral kinderen tot ver in de omgeving horen. De heks liep ondertussen verveeld door de straten van een nabijgelegen dorp. Overal waar ze kwam stonden de huizen verlaten en er was niemand die ze de stuipen op het lijf kon jagen. Toen ze het lawaai hoorde dat uit de richting van het paleis kwam, snelde ze erop af. Maar wat een taferelen rond het gebouw! Kinderen scholden hun ouders uit, vrouwen hun man. En dan die liedjes, nog nimmer had ze zo iets onbeschaamds gehoord! Ze dacht: iedereen is gek geworden en ginds die enorme vlammen, zeker moet dit het einde van de wereld zijn. Ik moet zorgen dat ik hier zo snel mogelijk vandaan kom. En zo hard als ze kon rende ze weg en niemand heeft ooit nog last van haar gehad.

We worden zonder wakker wakker. We zijn verschillende keren wakker geworden van de airco. Halverwege de nacht heb ik de helft van de airco afgeplakt met duct-tape. Dat ding veroorzaakte gewoon een soort van noordwesterstorm. Je waaide gewoon onder je lakens vandaan. In de badkamer hebben we een bad. Als handgrepen hebben ze twee handvatten die normaliter voor keukenkastjes worden gebruikt met veel te grote schroeven aan de badrand vastgemaakt. Overal in de kamer staan doosjes met kamferballetjes tegen de kakkerlakken.

Het ontbijt is op de eerste verdieping. We kunnen uit een groot assortiment lekkernijen kiezen. Indiase hapjes, muffins en andere broodjes. Henk verschijnt niet aan het ontbijt en blijft vandaag in bed.

Om negen uur zitten we al weer in de bus. Het is vijftien minuten rijden naar de Brihadeshwara tempel uit het jaar 1000. Het hoogtepunt van tempelarchitectuur van Chola's. Ze hebben van de tempelorganisatie speciaal voor de groep een grote doos beschikbaar gesteld waarin we onze schoenen kunnen deponeren. De tempel heeft geen gopuram bij de ingang. Wel een vijfenzestig meter hoge toren

(vimana) boven het allerheiligste. In vrijwel iedere steen is een god uitgehouwen. De uitgehouwen kroon bestaat uit een stuk rots met een gewicht van meer dan tachtig ton.

Bij de ingang van de tempel staat een tempelolifant rustig te eten. Als je door deze olifant wil worden gezegend, moet je tien rupees betalen, voor de olifant gaan staan en afwachten. De olifant legt dan het puntje van zijn slurf op je hoofd. Voorlopig heeft hij weinig te doen. Sandra en Petra gaan naast de olifant staan en proberen hem te aaien. De olifant blijft stoïcijns voor zich uit kijken.

Op het grote plein voor de hoofdtempel van Shiva ligt de grootste -uit één steen gehouwen- Nandi van India onder een afdak met een prachtig blauw plafond. Grote groepen pelgrims verdringen zich bij het heilige altaar centraal in de tempel.

In de tempel krijgen Petra en ik een witte streep op ons voorhoofd. Op het plein achter de tempel staat een oude boom die volhangt met linten, gekleurde lappen en offerledikantjes die je bij de ingang kunt kopen. Door het ophangen van deze ledikantjes hopen jonge vrouwen zo snel mogelijk na de huwelijksdag zwanger te worden.

Op de toren scharrelen tussen de gebeeldhouwde taferelen uit de Mahabharata, het zeer omvangrijk religieuze en filosofische epos uit India, grote groene parkieten. In een van de nissen hangt een enorm wespennest. **Vergeleken met buiten is het in het tempelcomplex een oase van rust.** Door de hoge muren dringt het constante verkeerslawaaï dat je elders overal hoort niet door binnen het complex.

De volgende stop is het Paleis van Tanjore (het vroegere Raja Raja Museum), nog geen twee kilometer bij de tempel vandaan. In dit oude en vervallen paleis is een museum gevestigd, the Art Gallery. Groot is het niet. Welgeteld drie zalen. Maar er staan wel fantastische bronzen beeldjes uit de elfde eeuw. Jolanda is de enige die het met deze hitte aandurft om de toren te beklimmen. Eenmaal zwetend boven ontdekt ze dat er alleen maar een paar enorme walvisbotten liggen. Gelukkig is het uitzicht ook mooi. In een klein winkeltje koopt Jolanda met Petra een masker van Ganesha, gemaakt van papier maché.

De bus (die volgens de chauffeurs pas één jaar oud is, maar er afgerost uitziet) brengt ons naar een bronsgieterij midden in een woonwijk. Dat wordt interessant. Het is een grote nepzooi. Een Indiër wakkert een vuurtje aan met een omgebouwde snijbonenmolen. In een smeltkroes wordt het brons gesmolten. Als het vloeibaar is giet de man het in een mal. Tien minuten later gieten ze er water over heen. Waarna hij de mal kapot slaat. Dan is het alleen nog maar afwerken. Zo snel kan het gaan. Het tot winkeltje omgebouwde schuurtje staat vol bronzen beeldjes. Allemaal zelf gemaakt. Ik geloof er geen reet van. Het aanbod is veel te divers, het gebruik van goud en zilver in het brons is onbegrijpelijk, er staan nergens wasmodellen, er liggen nergens staven brons en het brons dat hij bij het gieten gebruikte werd gewoon weer in de smeltkroes gegooid. Leuk bedacht voor de toeristen die er helemaal niets vanaf weten.

In een deel van het huis verblijft ook een schilder. Hij draagt een enorme bril. Het is een soort optisch geslepen voorruit. Hij maakt mooie werken. Zijn verf maakt hij zelf uit bijvoorbeeld vruchten. Petra koopt een kleine tekening.

In het centrum gebruiken we bij Hotel Parisutham de lunch. Tomatensoep en een Thali-maaltijd. Deze keer is de inhoud van de bakjes een groot vraagteken. De kip en de rijst herken ik wel. De rest bestaat uit onbekende ingrediënten. Als we het ijs op hebben, komt Ruben langs met de mededeling dat hij zijn twijfels heeft over de kwaliteit, zeker voor mensen met een zwak gestel. Lekker! Petra en ik hebben het in ieder geval niet gegeten.

Na de lunch moet er gekozen worden. We hebben namelijk de rest van de dag vrij. Of we rijden met de bus mee terug naar het hotel of we kijken nog wat rond en gaan op eigen gelegenheid terug. Jolanda, Petra en ik kiezen voor de laatste optie en lopen de stad in. In een stoffenwinkel koopt Petra een lap stof voor 290 rupees. Als de verkoper een aantal lappen uit het schap trekt en op de toonbank legt, komt er ook een enorme kakkerlak mee. Als Jolanda hem ziet, deinst ze achteruit. Wegwezen. Een van de verkoopsters begint ons weer de gebruikelijke vragen te stellen. Ze werkt een jaartje in deze winkel om geld bij elkaar te sparen zodat ze volgend jaar weer verder kan studeren. De anderen bedienden in de winkel aanschouwen ons met verbaasde en vragende blikken. Ze snappen er echt helemaal niets van. Als we vertrekken worden we door de verkoopster bij de deur uitgezwaaid. In Zuid-India zijn ze tuk op pennen, aanstekers en munten. Het is een echte rage. Overal vragen ze erom. Niet alleen kinderen, maar ook grote kerels, zoals obers, portiers, politieagenten en winkeliers.

Indiërs hebben er geen enkel probleem mee als je hen op de foto wilt zetten. Sterker nog, veel Indiërs vragen of je ze niet op de foto wilt zetten en de gemiddelde Indiër hoeft maar een camera te zien of hij gaat poseren. Aan de ene kant levert dit veel 'onnatuurlijke' foto's op maar hoe onnatuurlijk zijn foto's met poserende mensen in een land waarin bijna iedereen direct gaat poseren wanneer er een camera in de buurt is. En dan wordt het grote voordeel van een digitale camera zichtbaar. Je kunt ze direct laten zien hoe ze erop staan. Ze vinden het fantastisch om zichzelf terug te kunnen zien.

Op het busstation probeer ik een kaartje te kopen voor mijn dagboek. Het maakt niet uit waar de bus naar toe gaat. Als ik maar een kaartje heb. Het lukt niet. Ze snappen er helemaal niets van. Een mafkees die niet met de bus mee wil, maar toch een kaartje wil. Voor een tuktuk heb je geen kaartje nodig en daar zijn er genoeg van. Het is ervan vergeven. Ze zijn allemaal geel, hebben geen deur en geen veiligheidsriemen. Eigenlijk is er plek voor maximaal drie personen, maar je moet niet vreemd opkijken als er wel zes of acht in een tuktuk zitten. Wettelijk is het zelfs geregeld dat er maximaal twintig schoolgaande kinderen in één tuktuk mogen worden vervoerd. De meeste tuktuks zijn van het merk Bajaj Auto en Piaggio Greaves. Ze rijden 1:35. Met z'n drieën in de tuktuk worden we voor vijftwintig rupees terug naar het hotel gebracht. Hier lijdt Henk nog steeds aan de Ziekte van Le Mans, de 24-uursrace. Hij is de hele dag bezig geweest met slapen en naar het toilet rennen. Gegeten heeft hij nog niet.

Terwijl Petra even onder zeil gaat, loop ik naar de fietsenwinkel. Het is er een grote teringzooi. Alles ligt en staat door elkaar. Vijf Indiërs proberen orde in de chaos te scheppen door spullen bij elkaar te zoeken. Daar zijn ze nog wel even

mee bezig. Ik koop een Indiase bel en twee speciale groene spatlappen. Dan gaan ze op zoek naar een echt lederen BROOKS-zadel. Een paar neppers hebben ze al snel gevonden, maar die wil ik niet. En dan komt er eentje tevoorschijn. Een prachtvondst. Een juweeltje voor 225 rupees.

Om zeven uur 's avonds brengt de bus ons weer naar Hotel Parisutham waar we tussen de middag hebben gegeten. Henk is iets opgeknapt en gaat ook mee. Allereerst krijgen we in de tuin een dansvoorstelling te zien. De tuin stroomt langzaam vol. Als een Fransman de stoel van Ammy weg wil halen, zeg ik tegen hem dat die bezet is. Wordt die kerel me toch nijdig. Ook goed, als hij maar van die stoel afblijft. Later krijg ik nog een keer ruzie met hem als ik hem vraag iets stiller te zijn tijdens het optreden van de dansers.

Na het optreden gaan we aan tafel. Petra vraagt aan Louise, die met een chagrijnig gezicht tegenover haar zit, of er iets aan de hand is. Ze krijgt te horen dat ze niet meer met ons wenst te praten en dat we een stelletje barbaren zijn. Op dat moment kom ik eraan lopen en als ik erbij kom zitten stel ik haar tot overmaat van ramp dezelfde vraag. Ze gaat helemaal door het lint. Even later krijgt Wim van Trijnie ook nog een sneer omdat hij haar dochter Evelien noemt in plaats van Eveline. Maar ook de dochter ontkomt niet aan moeders giftige tong. Wat een tuinkabouter. Bij het buffet kunnen we allerlei lekkere gerechten halen. Henk begint met geroosterd brood met thee. Dat blijft er wel in. Onmiddellijk gaat hij over op de gegrilde kip. Rond half elf zijn we weer terug in het hotel.

WOENSDAG, 30 JANUARI 2008

De vos en zijn vrouw

Er leefde eens een vos in een hol met zijn vossenvrouw en vijf kleintjes. Iedere avond slopen de twee grote vossen naar een marktplaats om te snoepen van de restjes die de mensen daar hadden weggegooid. En iedere nacht als ze naar huis gingen, voerden ze hetzelfde gesprek. De vos zei dan tegen zijn vrouw: 'Zeg, vertel me nu eens hoeveel verstand jij eigenlijk hebt?' Zij zei dan: 'Zoveel als je in een klein groentemandje kunt stoppen.' Dan zei zij: 'En hoeveel verstand heb jij dan wel?' Hij gaf dan als antwoord: 'Zoveel als je op twaalf buffels kunt laden!' Op een kwade nacht, toen ze zoals gewoonlijk op weg naar huis waren, stonden ze opeens tegenover een tijger, die hen vriendelijk groette met de woorden: 'Eindelijk heb ik jullie te pakken, vriendjes.' De vos kon geen woord uitbrengen en rilde van angst. Hij kroop met zijn buik over de grond. Maar het vrouwtje vos gaf zich nog niet zo snel gewonnen. Ze groette de tijger vriendelijk en zei: 'Goedenavond Oom, eet ons nu niet direct op, maar luister even. Mijn man en ik, we hebben ruzie over iets en u kunt ons helpen dat probleem op te lossen.' De tijger werd vriendelijk gestemd omdat zij hem Oom noemde, en hij antwoordde met een zachte stem: 'Kleine nicht, vertel het je Oom maar eens. Waar hebben jullie het moeilijk mee. Ik zal het voor je beslissen.' - 'Nou kijk,' zei het vrouwtje vos, 'wij hebben vijf kinderen en die willen wij verdelen. Ik heb voorgesteld dat ik er drie krijg en mijn man twee, maar hij wil er drie en er twee aan mij laten. We kunnen er niet uitkomen en we zochten iemand om ons te helpen. Gelukkig komen we u nu tegen, als een goede geest. U kunt zeker een goede beslissing nemen, waar wij beiden mee gebaat zijn.' De tijger dacht direct dat dit een buitenkansje was. Als hij het slim aanlegde zou hij niet alleen de twee vossen maar ook nog vijf kleintjes kunnen oppeuzelen, dus stemde hij toe hen te helpen. De vossen nodigden hem uit met hen mee te gaan naar hun hol. Daar aangekomen rende de vader vos het hol in om de kleintjes te halen. Maar hij kwam niet meer naar buiten. Het vrouwtje vos zei: 'Daar heb je het weer, mijn man kan die kleintjes niet aan, ik ga hem helpen.' En achterste voren kroop ze langzaam het hol in, haar gezicht naar de tijger gericht. De tijger zag haar verdwijnen, maar omdat ze haar ogen op hem gericht hield, kon hij alleen maar zeggen: 'Hallo, waarom ga je achterwaarts?' - 'Maar Oom,' sprak zij waardig, 'hoe kan ik nu zo een groot personage als u bent de rug toekeren?' en daarmee verdween

ze. En al gauw hoorde de tijger de twee vossen roepen: 'Dag lieve Oom, je kan gerust naar huis gaan, we hebben samen al besloten hoe we de kinderen zullen verdelen.' Toen begreep de tijger dat hij bij zijn neus genomen was. Hij werd razend van woede, probeerde uit alle macht het hol binnen te dringen, maar hij was veel te dik en te groot en hij droop af. Zo werden de vossen gered door het verstandige vrouwtje vos.

Het klinkt vreemd, maar vandaag is het feest omdat het 60 jaar is geleden dat de op 2 oktober 1869 geboren Mahatma Gandhi in New Delhi werd vermoord. Dat moet worden gevierd of beter gezegd: worden herdacht. Na een rechtenstudie in Engeland vertrok Gandhi naar Zuid Afrika, waar hij zich voor de Indiase bevolkingsgroep inzette. Na terugkeer in India werd hij leider in de Indiase onafhankelijkheidsstrijd. Mahatma Gandhi was een van de grondleggers van de moderne staat India en voorstander van het pacifisme als middel voor revolutie. Gandhi zette zich ook in voor verzoening tussen Hindoes en moslims in India.

Om acht uur staat iedereen voor het hotel. Op straat is het vreemd genoeg nog rustig. Toch hangt er al een dikke laag smog over de stad. Van Tanjore rijden we in twee uur naar Tiruchirapalli (kortweg Trichy). Het landschap is niet echt bijzonder. Langs de weg is er veel industrie. Zo maken ze hier enorme windmolens voor de deelstaat Kerala. Op grote vrachtwagens worden ze in delen vervoerd.

Buiten het centrum stopt de bus langs de rivier de Cauvery, bij een kleine tempel en een wasplaats aan de rivier. Het is niet zomaar een plek. Hier op deze plek worden de doden die maximaal een jaar geleden zijn overleden herdacht. Het is er beredruk. Priesters zitten met hele families op een met witte lijnen afgezet stukje grond te praten. Her en der wordt geofferd. Bij de ingang staat een tempelolifant rustig op enorme stukken bamboe te kauwen. Een man raapt achter de olifant de nog dampende olifantendrollen op en doet ze in een plastic zak. Via aangelegde trappen kom je bij de oever van de rivier. Hier heerst grote bedrijvigheid. Terwijl op de trappen de was wordt gedaan, zijn even verderop vrouwen en mannen zich ritueel aan het wassen. Tandpoetsen kan met hetzelfde water. Met bamboehekken is een stukje van de rivier afgezet. Een paar mannen wagen zich buiten het hek. Er wordt druk gesopt en geboend. Toch staan er even verderop, stroomopwaarts nota bene, een paar mannen vrolijk in het water te urineren.

Net buiten het tempelterrein tel ik wel acht kapperszaken. En er wordt overal druk geknipt. Er is maar één model: helemaal kaal. Overal op straat lopen mensen te vegen. Van een bezemsteel hebben ze hier nog nooit gehoord. Ze vegen allemaal voorovergebogen met een klein vegertje de rotzooi voor zich uit. Op een groot bord van drie bij vijf meter staan de foto's van kleine misdadigers die zich hier schuldig hebben gemaakt aan zakkenrollerij en andere criminaliteit.

Iets meer dan honderd meter verderop ligt het grootste Hindoe-complex ter wereld, de Sri Ranganathaswamy tempel. De tempel ligt op een eiland van 250 ha. Midden in de rivier. De tempel heeft zeven ommuringen/tempelgangen en éénentwintig gopurams. De hoogste is drieënzeventig meter hoog. Het is een complete stad op zich. De tempel is opgedragen aan Vishnu.

Overal zijn markten en winkeltjes. Het wemelt er van de bedelaars en verkopers. Bloemenverkopers zijn druk bezig kransen te knopen om ze aan de pelgrims te slijten. Overal is lawaai. Uit enorme luidsprekers schettert muziek. En dan al die claxons. De een maakt het geluid van een schorre koe, terwijl andere zo oorverdovend hard gillen dat je je te pletter schrikt.

Binnen de muren wonen en werken rond de twintigduizend mensen. Het is er vergeven van de brahmaanse priesters in hun witte gewaden. Veel koeien zie je hier niet lopen. Wel geiten. Petra en ik zijn al heel snel de groep kwijt. We worden twee tempels uitgestuurd omdat we geen Hindoe zijn. Onderweg wijzen priesters naar het dak. We snappen er niets van. Dan zien we onze groep op het dak van een van de tempels lopen. We sluiten weer aan.

In het complex zijn heel veel verschillende tempels. Grote en kleine. Allemaal hebben ze hun eigen god die ze vereren. Uit een van de tempels klinkt -voor twee echte Beatles- en George Harrisonfans- wel een heel erg bekende tekst: Hare Krishna Hare Krishna, Krishna Krishna Hare Hare, Hare Rama Hare Rame, Rama Rama Hare Hare. Keihard zingen Petra en ik mee als we de tempel passeren. In de tempel met de duizend pilaren staat weer een tempelolifant. Op zijn kop hebben ze een enorm Vishnu-teken geschilderd. Naast de olifant zit een Indiër op de grond te mediteren. Althans zo lijkt het. Als voorbijgangers een zegen willen, leggen ze een muntje in hun handpalm. De olifant pakt het kleine muntje met zijn slurf en legt dan zijn slurf even op het hoofd van de gever. Hierna geeft de olifant het muntje aan de oppasser die opeens terug op aarde is. Hij steekt snel het muntje in zijn zak en mediteert weer gewoon verder. Tempelolifanten worden vaak voor een bepaalde tijd gehuurd. Het schijnt dat dit behoorlijk duur is, omdat een olifant je de oren van je kop eet. Als Petra voorbij loopt moet hij niesen. Geen idee of dat een goed of slecht voorteken is. Volgens Petra is het een goed teken.

Af en toe struikel je bijna over onverstoorbaar slapende figuren. Overal liggen ze op de harde grond. Uit sommige donkere nissen in de tempel dringt een penetrante geur je neusgaten binnen. Het is een mix van wierook, bloemenslingers, verbrand vet en nog veel meer. Dan is het gewoon even benen maken en wegwezen.

Op de terugweg naar de bus worden we weer door iedereen aangeklampt. Handelaren willen hun waar kwijt en bedelaars willen alleen maar geld zien. Ook zijn er Indiërs die bedelaars bij ons wegsturen. Ze zeggen dat we ze niets moeten geven en verontschuldigen zich dan dat toeristen zo lastig worden gevallen. Bij de bus worden we opgewacht door een aantal bedelende vrouwen. Ze hebben bijna allemaal een jammerende baby bij zich. Ze zijn pikzwart van het vuil. Voor hen kan volgens mij de regentijd niet snel genoeg komen. Aan de overkant van de straat staan twee koeien in een bak vuil te zoeken naar iets eetbaars.

De lunch nuttigen we in een ranzig achteraf restaurant. Aan de muur hangen grote vette borden waarop waarschijnlijk de gerechten in onleesbaar schrift staan geschreven. Een lange Indiër (waarschijnlijk de smoezelige baas die hiervoor doorgaat) kijkt ons meewarig aan. In een achteraf zaaltje met banken waarin je helemaal wegzakt, krijgen we een Thali-maaltijd geserveerd. De obers dragen versleten pakjes en dragen een vaal petje. De eerste brengt een

roestvrijstalen schaal met daarop een bananenblad en een aantal gevulde kommetjes vol linzen, bonen, groente, curd en zoetheid. De tweede slingert een chipati als een soort frisbee op je bananenblad. De derde stort daarop dan weer een schep witte rijst uit een enorme ijzeren emmer. Eten doe je met je vingers. Eigenlijk is eten met je vingers in dit soort landen zo gek nog niet. Slecht afgewassen bestek vormt waarschijnlijk een grotere bron van besmetting dan je eigen gewassen handen. Als je soms het bakje sop ziet dat zij afwaswater noemen, dan is het nog een wonder hoeveel mensen er gezond zijn. Als toetje krijgen we ijs, bananen en een in bladeren verpakte zoetheid.

Over het toilet zullen we het maar niet hebben. Dat is zo smerig dat er maar een enkeling van onze groep het aandurft om er gebruik van te maken.

Na Tiruchirapalli wordt het landschap weer interessanter en mooier. Door het groen steken her en der kale rotsformaties. Geogste rijstvelden langs meertjes vol paarsbloeiende waterhyacinten. Overal zie je witte reigers druk bezig voedsel te zoeken. Geiten en schapen worden door een jongen of meisje gehoed. Runderen worden op het erf gehouden. Bij elk huis en bij ieder hutje staat een grote baal gedroogd 'gras' voor het vee. Minihutjes soms, waar hele families in wonen. Niet meer dan een dak van palmsblad en wanden van leem, zonder ramen. Stahoogte is er nauwelijks. Zelfs niet voor die kleine Indiërs. Toch ziet iedereen er fris gewassen uit en draagt iedereen schone kleren, hoewel je nergens was ziet hangen. Ze hangen de was ook niet op, ze leggen hem neer om te drogen. De vrouwen dragen de traditionele sari in de mooiste kleuren. Hutten, huizen, tuinen en erven worden meermaals per dag geveegd en met water besprenkeld tegen het stof. India is overal één grote klerezooi, terwijl de mensen eigenlijk zeer proper zijn.

Hier zie je hoe desastreus plastic en blik kan zijn. Afval wordt gewoon naast of achter het huis gegooid. Loslopende koeien, geiten, kippen en varkens scharrelen er hun kostje op. De rest wordt wel door de zon verteerd. Alleen plastic en blik blijven over en maken er vuilnisbelten van. Heel India doet zijn behoeften buiten. Hoewel ik nog nooit een gehurkte vrouw heb betrappt, weet ik dat ze het wel doen, waarschijnlijk als het donker is. Mannen zie je het in ieder geval wel overal doen. Bermen, parken, bruggen en goten liggen vol viezigheid en stinken een uur in de wind.

Het is nog vier uur rijden naar de tweede stad van Tamil Nadu. Ze zijn druk met het onderhoud aan de weg. Het vlakke land gaat over in een heuvellandschap. Her en der zijn grote kale rotsen waarop ze voor de verandering maar enorme reclameboodschappen hebben geschilderd.

Rond halfzes komen we aan bij Hotel Germanus, niet al te ver buiten het centrum van Madurai. We krijgen kamer 212. Petra duikt in bed en ik ga even internetten. Om acht uur hebben we het diner op het dak van het hotel. Het smaakt prima. Ze moeten zelfs drie pannen spaghetti aanslepen. Het is rustig tijdens het eten. Iedereen zit er een beetje door. Peter eet niet mee omdat hij misselijk is. In de verte zijn de verlichte gopurams zichtbaar van de belangrijkste attractie van de stad: de Meenakshi tempel. Iedereen gaat op tijd naar zijn of haar kamer.

DONDERDAG, 31 JANUARI 2008

De reiger en de krab

Er stond eens een reiger aan de oever van een meer. Hij was al oud en hij wilde het liefst veel eten zonder daar moeite voor te hoeven doen. Hij stond daar met een somber gezicht, zó somber dat hij zelfs de visjes niet leek te zien die vlakbij de oever zwommen en die hij makkelijk had kunnen pakken. Tussen de vissen zwom ook een krab. Hij ging naar de reiger en vroeg: 'Oom, waarom eet je helemaal niets en kijk je zo somber?' De reiger antwoordde: 'Ik heb al zoveel jaren van vis geleefd, dat ik echt een vriend van de vissen ben geworden. Maar nu gaat er voor jullie iets vreselijks gebeuren en daarom zal ook voor mij het gemakkelijke leven ophouden, en dat op mijn oude dag... Natuurlijk ben ik somber, want een grote ramp hangt ons allen boven het hoofd, mij en allen die hier wonen.' Maar Oom, wat is dat dan voor ramp?' vroeg de krab. De reiger antwoordde: 'Vanmorgen hoorde ik een paar vissers samen praten aan de oever van dit meer. Ze zeiden tegen elkaar: 'In dit grote meer zitten massa's vis. Zondagavond zijn we uitgevist in de andere vier vijvers. Dan zullen we hier eens aan de slag gaan. We vissen met heel grote netten de hele zaak in één keer leeg.' Je hoort het: binnen een week hebben ze alles wat hier leeft gevangen. En wat moet ik dan op mijn oude dag? Alle eetlust vergaat me!' Dit slimme verhaal van de reiger bracht alle vissen in paniek. Bang voor wat komen ging vroegen ze de reiger vriendelijk of hij geen uitweg wist. 'U hebt dit nu wel gehoord, maar zeg ons toch hoe we hier weg kunnen komen. Als we hier blijven, wacht ons een zekere dood.' De reiger zei: 'Ik ben maar een domme vogel, uit een ei geboren. Hoe zou ik tegen de mens opkunnen. Maar... hier niet zo ver vandaan staat een grote tempel en daarvoor ligt een vijver, een diepe vijver vol met lotusbloemen. Het is verboden om daar te vissen. Ik zou jullie daarheen kunnen brengen op mijn rug.' De bange vissen geloofden de slimme reiger en vroegen hem hen weg te brengen: 'O goede Oom, neem ons mee! Mogen wij eerst...' riepen ze allemaal. 'U hebt toch wel gehoord wat de ouden zeggen? Goede vrienden hebben hun leven over voor hun vrienden, en denken eraan dat zij daardoor de goede daden terugbetalen, die hun vrienden in het vorige leven voor hen gedaan hebben.' Die gemene reiger lachte in zijn vuistje en dacht: 'Dit gaat goed zo. Nu kan ik dat zootje makkelijk te pakken krijgen en oppeuzelen'. Zo nam hij de ene partij vissen na de andere op zijn rug en deed alsof hij ze naar die tempelvijver bracht, maar hij vloog naar een grote rots waarop de zon lekker scheen en liet ze daar vallen en at ze op. Iedere dag werd hij vrolijker en hij bedacht allemaal boodschappen van de vissen die hij had weggebracht voor hun broeders in de vijver. De krab wilde ook graag meegenomen worden en hij vroeg iedere dag aan de reiger hem ook te vervoeren. Nou, dacht de reiger, ik heb wel zin in een hapje. Ik heb nu zoveel vis gegeten, ik wil wel eens iets anders proeven. Dus nam hij de krab mee. Hij vloog naar de rots. Maar de krab vroeg: 'Oom, waar is nu die tempel met zijn diepe vijver?' - 'Zie je daar die rots? Al je vrienden hebben daar eeuwige rust gevonden en die zal jij ook heel gauw smaken!' lachte de reiger. De krab zag een grote hoop visgraten en hij dacht: Mooie vriend ben jij. Je kunt beter met slangen te maken hebben, dan weet je tenminste wat je kunt verwachten. Maar het soort vriend als jij bent, dat zie ik nou eens. Je mag dan wel groot zijn en indrukwekkend, maar ik laat me niet bang maken door jou. 'Mijn scharen zijn scherper en sterker dan jij denkt!' En hij sloeg zijn poten om de nek van de reiger en begon te knijpen. Hij kneep net zo lang tot de kop van het ondiep van zijn hals gescheiden was. Hij nam de kop en liep ermee terug naar de vijver. Het was een lange tocht voor die kleine krab, maar hij haalde het toch. 'Broertje, waarom ben je teruggekomen?' vroegen de vissen die nog over waren. 'We werden ertussen genomen door die gemenerik. De vissen werden niet naar een vijver gebracht, maar op een rots gesmeten en opgegeten door die huichelaar. Maar ik heb hem te pakken genomen. Hier is zijn kop. Zijn lijf ligt op de rots en nu kunnen we hier in vrede leven, want die vissers waren maar verzonnen.'

We zijn in Madurai, een stad met bijna anderhalf miljoen inwoners, die ligt aan de oevers van de rivier de Vaigai. Volgens de overlevering dankt de stad zijn ontstaan aan de druppel nectar (mathuram) die uit de lokken van Shiva op aarde zou zijn gevallen. Op die plek zou Madurai zijn ontstaan. Het is een belangrijke tempelstad en pelgrimsoord. Een echte drukke Indiase stad met een en al bedrijvigheid. Overal zijn winkeltjes en markten.

Na een heerlijk ontbijt meldt de hele groep zich om negen uur buiten voor het hotel. Daar staan Muthu en Ruben ons al op te wachten. We mogen allemaal een lootje trekken. Het nummer op het papiertje correspondeert met het nummer op een van de fietsriksjas die even verderop staan. Ik heb nummer eenentwintig. De laatste. Ik heb medelijden met diegene die mij rond moet rijden. Het blijkt een heel klein pezig mannetje te zijn. Als hij mij ziet aankomen heeft hij geluk dat hij zo donker is. Hij moet anders wel wit weggetrokken zijn van schrik.

Dan storten wij ons in het drukke en chaotische verkeer. Als een lang lint fietsen we richting de prachtige Hindoe-tempel Meenakshi die aan de vier ingangen enorme gopurams heeft staan. De 60 meter hoge torens zijn versierd met duizenden in felle kleuren geschilderde goden. De Tamils worden wel de grootste tempelbouwers van de wereld genoemd. Als snel verlaten we de geasfalteerde hoofdweg en gaan de wijk in. We rijden door een doolhof van onverharde straatjes. De meeste riksjarijders hebben af en toe grote moeite vooruit te komen in die smalle steegjes. Zo nu en dan gaat het maar net goed. Een keer knallen wij tegen een brommer aan die niet snel genoeg weg kon komen. Ik versier tijdens het rijden mijn riksja met rood, wit, blauwe en oranje ballonnen. Het is tenslotte vandaag de verjaardag van Koningin Beatrix. Die Indiërs vinden het prachtig. Tijdens de rit dringt het stof overal doorheen en naar binnen. Het dringt in je neus, je oren en je haar.

Na een half uur fietsen, komen we aan bij de tempel waarin en waaromheen het volle leven van de stad zich afspeelt. De riksjarijders zijn kapot. We zijn nog niet uitgestapt of we worden omringd door uit het niets opgedoken bedelaars, kleermakers, runners en verkopers die maar aan je blijven kleven. Om de tempel binnen te komen heeft men strenge regels opgesteld. Er mogen onder andere geen lucifers, aanstekers en wapens de tempel in worden meegenomen. In de tempel is het verplicht op blote voeten te lopen. Bij de ingang staat een detectiepoortje waar iedereen doorheen moet. Alle tassen worden zorgvuldig nagekeken. Een aantal van ons (Muthu, Ruben en de rokers Frits, Henk en Leslie) blijft buiten.

We gaan het gigantische complex binnen nadat we ons schoeisel bij de bewaker hebben ingeleverd. Op onze blote voeten lopen we door onbestemd nat, rochels, snot en keutels naar binnen. Langs handelaars, bedelaars, slapers, handlezers en de onvermijdelijke olifant gaan we naar de bijna overal aanwezige hal met duizend pilaren. De eerste tien minuten hebben we de verplichte gids bij ons. Ruben spoort hem aan alles zeer kort en bondig te vertellen. Daarna zijn we vrij om te gaan en staan waar we maar willen, voor zover dat toegestaan is.

We worden weer helemaal opgenomen in de eigen wereld van een Indiase tempel met zijn stinkende heilige kokosvet, het mikken naar een of andere god met misselijk makende, ranzig stinkende boterballetjes, de geur van bloemetjes en wierook, het onvermijdelijke fallussymbool van puur goud ergens in de verte in het heilige der heilige waar niet-Hindoes niet mogen komen en de hevige pislucht die zich uit donkere hoeken verspreidt. Op elke vierkante meter van deze tempel speelt zich wel iets af. In het heilige bad met zijn enorme gouden lotus staan ze vroom te poedelen. Over antieke beeldhouwwerken trekken ze rode en witte strepen. Sommige zijn veranderd in complete slagbomen of ze hangen vol bloemenkransen.

Deze tempel is ook gewoon weer een stad in een stad. Dagelijks wordt de Meenakshi tempel bezocht door duizenden pelgrims. De vier ruim vijftig meter hoge gopurams zijn overdekt met beelden van goden, godinnen, demonen en andere mythologische figuren. Ze zijn geschilderd in de meest fantastische en felle kleuren. In een lange gang hebben ze tegen de muren complete beeldverhalen geschilderd. Muzikanten met fluiten en trommels zorgen voor tempelmuziek.

Overal in de tempel staan enorme kluizen met een gleuf. Hierin offeren de pelgrims hun rupees. Regelmatig worden de kluizen leeggemaakt. In een afgeschermd ruimte zitten wel dertig Indiërs duidelijk zicht- en hoorbaar het geld te tellen. Met een gewapend politie-escorte wordt het geld in een grote stalen kist op een open tuktuk afgevoerd.

In één van de ruimtes binnen het grote tempelcomplex hangt een enorme rottingslucht. Op de beelden die hier staan, de muren achter de beelden en het plafond boven de beelden lijken op het eerste gezicht een soort zwammen te groeien. Als je beter kijkt zie je dat deze zwammen geen zwammen zijn, maar wel de bron van de penetrante rottingslucht vormen. Het zijn namelijk de bolletjes boter die in tempel worden verkocht en door gelovigen tegen de beelden aan worden geworpen. Dat niet iedere gelovige even goed kan mikken bewijzen de boterbolletjes op de muren achter en het plafond boven de beelden.

Ondertussen is de koperen ploert boven ons hoofd op volle sterkte gekomen. Weer buiten de tempel worden we door Ruben en Muthu naar een antiekshop gebracht waar we vanaf het dak foto's kunnen maken van de tempel. Natuurlijk wordt er wel van ons verwacht dat we ook de winkel bekijken. En misschien wel iets kopen. Desondanks staan we met z'n allen na tien minuten weer buiten. De eigenaar van de winkel begint bij Ruben te klagen dat we de tapijtenafdeling links hebben laten liggen en dat hij wel heel erg graag een tapijtdemonstratie wil geven. Eigenlijk heeft niemand daar zin in. Er zitten er echter al zeven van ons binnen. We besluiten toch met z'n allen naar binnen te gaan. Op de eerste verdieping krijgen we een flesje Pepsi Cola of 7UP aangeboden en nemen plaats op een krukje. Gelaten laten we de man zijn verhaal doen. Tijdens de uitleg worden er hele stapels tapijten uitgerold. De man heeft het laatste woord amper uitgesproken of Petra staat als eerste op en verlaat het pand. De rest volgt in een straf tempo. De verbaasde Indiërs met een vloer vol uitgerolde tapijten achterlatend. Ze waren gewaarschuwd.

Naast de antiekwinkel is een stoffenwinkel waar ze kleding op maat maken. Nu de stof en het model uitzoeken en vanavond wordt het om acht uur in het hotel afgeleverd. Terwijl Jolanda –samen met Petra- stof uitzoekt om een flodderbroek en een bloesje te laten maken, staan Henk, Frits en ik buiten met een aantal bedelaars. Henk en Frits geven ze een zwaar shagje. Ze hebben er moeite mee, maar echt slecht krijgen ze het er niet van. Kan eigenlijk ook niet met die enorme luchtvervuiling hier.

Nadat we weer allemaal bij elkaar zijn getrommeld, brengen de fietsrijders ons door het drukke verkeer naar het Gandhi Museum. Dit gebouw ligt in een groot park aan de andere kant van de rivier. In deze hitte is het voor de riksrijders eigenlijk geen doen. Zeker niet met de brug die we over moeten. Petra heeft nog een afdakje op haar riksja waar ze onder kan gaan zitten. Muthu 'springt'

regelmatig bij op zijn fiets en helpt duwen. Als ik vraag of we moeten ruilen weigert hij.

Het museum stelt niet echt veel voor. Het grootste gedeelte van de collectie bestaat uit foto's en documenten. Ze hebben hier zijn briljetje (een van de vele), zijn slippers (daar zullen er ook wel voldoende van zijn) en het hemd dat hij droeg toen hij werd vermoord (daar zal er wel één van zijn). Met de verkleurde bloedspetters er nog op. Het museum hangt vol met uitspraken van Gandhi, zoals 'It was the end of a long dark night and the beginning of a bright new era. On 15th of August 1947 India became free.' en 'Death is a true friend. It's only our ignorance that causes us grief.' Natuurlijk kom ik in het museum weer op plekken waar ik helemaal niet mag komen. Zo kom ik via de Administratie op de afdeling Public Relations. Hier zijn ze druk met doornemen van alle kranten en het maken van een knipselkrant. Ook hier is het lekker ouderwets knippen en plakken. In het hele museum zijn geen toiletten te vinden. Petra en Jolanda doen het maar op de Indiase manier, gewoon buiten in de tuin tussen de bosjes, achter het huisje waar Gandhi een aantal jaren heeft gewoond.

Om niet het hele stuk naar het hotel in een keer terug te moeten fietsen, stoppen we halverwege bij een weverij. Verbazingwekkend hoeveel mensen en machines je in een ruimte kunt stouwen. Enorme weefgetouwen staan strak achter elkaar. Drie rijen dik. Een reusachtig rad waarop garen wordt gesponnen staat in een hoek. Vrouwen die op de grond zitten garen op klossen te draaien met een van een fietswiel gemaakt spinnewiel. Elke vierkante meter wordt benut. Loopruimte is er nauwelijks. Licht van buiten is er amper. Alles onder een dikke laag stof. Wel staat er een radio keihard aan met de Indiase versie van 'Arbeidsvitamine'. Op één man na, werken er alleen maar vrouwen. Als ik roep dat ik van de Arbeidsinspectie ben, is er niemand die opkijkt. Daar hebben ze hier waarschijnlijk nog nooit van gehoord..

In de hele stad woedt er een hevige verkiezingscampagne. Overal hangen vlaggen en staan enorme verkiezingsborden volgeplakt met steeds weer datzelfde hoofd. En dat terwijl de verkiezingen pas over twee jaar zijn. Die vlaggen en borden staan er dus nog wel even. Het is een prachtig gezicht al die riksjas achter elkaar. Dan weer rijden we als een lang lint over de weg, om even later voor een stoplicht weer allemaal bij elkaar te komen. Natuurlijk moeten we weer de brug over. Op de uiterwaarden zijn ze druk aan het wassen. Lange waslijnen hangen vol witte lakens. Het is een prachtig wapperend geheel. Van een 'anti-grauwsluier' hebben ze hier nog nooit gehoord. In een woonwijk fietsen we langs een sloot die ze voor het grootste gedeelte hebben gedempt met afval. Wat een chaos. De lucht is er niet te harden.

Ik begrijp heel goed dat de regering van India de komende jaren aan de slag gaat met het vrijmaken van de oevers en het verbieden van bebouwing langs rivieren, kanalen en open water. Op deze manier kunnen ze de vervuiling, de slechte leefomstandigheden en de gezondheidszorg op een eenvoudige manier aan pakken.

Onderweg lopen bij verschillende fietsriksjas de ketting er af. Geen probleem. Heel handig slingeren ze in een mum van tijd de ketting er weer om. Van een kettingkast hebben ze hier nog nooit gehoord. Als we terug bij het hotel zijn

geven we de fietsers een flinke fooi voor de geleverde arbeid. Dat hebben ze wel verdiend, zeker de mijne.

In het hotel is het even oprissen en dan kunnen we aanvallen op het lunchbuffet. Ze hebben weer heerlijke gerechten. Henk eet wel drie borden noedels. Volgens Henk zijn het geen noedels maar is het bami. Alleen weten ze dat in India nog niet. Bij het afrekenen kloppen de rekeningen voor geen meter. Petra grijpt gelijk zo'n Indiër bij zijn lurven en laat het hem allemaal opnieuw uitrekenen. Om halfvier zijn we uitgegeten. Henk gaat naar de kamer om TV te kijken. Hij heeft weer de keuze uit ruim negentig kanalen. Naast alle Indiase zenders zijn er nog Discovery, NationalGeographic, AnimalPlanet en twee Engelstalige filmzenders.

Jolanda, Petra en ik gaat Madurai nog even in. Op straat worden we door iedereen aangesproken. Allemaal willen ze hetzelfde weten. Natuurlijk stellen wij hen dezelfde vragen. Dat leidt tot de mooiste gesprekken. Voor Henk kopen we een paar sandalen. Als ze mij passen, passen ze Henk ook. Bij een van de supermarkten hebben ze van elk product maar twee exemplaren. Als je er meer wilt halen ze snel de spullen voor je bij een andere winkel.

Als Petra en Jolanda terug gaan naar het hotel blijf ik nog wat rondkijken. Gewoon wat rondlopen op straat en overal naar binnen om te kijken. Het maakt niet uit of het een winkel of restaurantje is. Ze vinden het allemaal goed. Iedereen geeft uitleg. Heerlijk. Op een gegeven moment zit ik zelfs in een fietsenwinkel achter de toonbank met de eigenaar te kletsen. Het is reuze gezellig. Hij vertelt dat hij net terug is uit Singapore waar hij was voor een bruiloft. Hij heeft vier fietsenmakers in dienst. Ze werken op de stoep voor de winkel. Hij koopt alleen maar losse onderdelen en laat zijn personeel de fietsen in elkaar zetten. Je kunt kiezen uit twee modellen. Een heren- of een damesfiets. Versnellingen en verlichting? Daar doen ze hier niet aan. Een fiets kost ongeveer drieduizend rupees (vijftig euro). Ik vertel hem van mijn fietstochten naar Santiago de Compostela en Rome. Dat zou hij ook wel eens willen doen. Ik koop nog drie zadelhoesjes voor mijn Brooks-zadel.

Ik hou van dit India dat zo arm is als de neten, maar o zo rijk aan zon en vriendelijkheid. De mensen zijn open, behulpzaam en gastvrij. Soms worden we aangegaapt omdat we zo blank zijn, maar nergens zijn we vijandig bekeken.

Diegenen die iets hebben laten maken in het naaiatelier staan om acht uur 's avonds in de lobby van het hotel. Edoch, er komt niemand opdagen. Kwart over acht is er nog niemand. Ik geloof het wel. Ik ga de straat nog even op om een paar verkiezingsuitingen te bemachtigen om in mijn dagboek te plakken. Op de hoek van het drukke kruispunt kom ik Wim tegen. Hij staat in het donker te genieten van alle hectiek en de verkeerschaos. Al snel heb ik het nodige campagnemateriaal gevonden. Zonder problemen kan ik het met behulp van schaar en mes loskrijgen.

De man van het atelier komt rond halfnegen. Hij heeft alles meegenomen. Iedereen krijgt een plastic tasje met de betreffende kledingstukken en vertrekt naar boven om te passen. In no-time staan de meeste al weer beneden. Er mankeert nogal wat aan. Te strak, te korte mouwen, verkeerd kraagje, zag er

niet uit, geen model, te kort, etc. Gelaten neemt de man zijn spullen weer mee terug om ze aan te passen. Later op de avond komt hij er weer mee terug.

We dineren in het bijgebouw tegenover de ingang van het hotel. Petra probeert zes keer fresh lime juice bij haar cola te bestellen, maar het lukt niet. Als we af willen rekenen komen ze vragen of ze het nog hebben wil. Ze hebben de limoenen gevonden. Nee, helaas we vertrekken. Bij het afrekenen blijken ze geen wisselgeld te hebben. Je blijft lachen met die mannen. Nog even internetten en dan naar bed.

VRIJDAG, 1 FEBRUARI 2008

Muizen en olifanten

Midden in een groot bos lag een tempel, met een prachtige vijver ervoor. De tempel was vervallen en honderdduizend muizen huisden erin. Ze hadden daar hun holletjes gebouwd en leefden heel tevreden. Maar er kwam een grote droogte. De koning der olifanten met zijn kudde kwam op de vijver af op zoek naar water. Ze renden door de tempel en honderden muizen werden onder hun poten verpletterd en duizenden werden verminkt. De muizen overlegden met elkaar en ze besloten met een deputatie naar de koning der olifanten te gaan en hem vriendelijk te verzoeken langs een andere weg naar de vijver te lopen. 'Heb toch medelijden met ons!' riepen ze met hun kleine stemmetjes. 'Bhutadaya, vriendelijkheid voor alle schepsels is de sleutel tot het leven. Bovendien, wij zijn wel klein en onbelangrijk, maar eens zullen wij u een grote dienst bewijzen.' De koning der olifanten lachte bij dat idee, maar hij had medelijden met de muizen en nam met zijn kudde een andere weg naar de vijver. Een poosje later vernam een koning van een naburig land dat de koning der olifanten altijd ging drinken in de vijver van de vervallen tempel. Hij zond er zijn jagers op af om onder water valstrikken te leggen. En zo werden vele olifanten gevangen en stevig vastgebonden. De jagers gingen terug naar de koning om hem hun succes te melden. De olifanten waren treurig, maar opeens herinnerde de koning der olifanten zich de opmerking van de muizen, waar hij toen zo om had gelachen. Gelukkig was een van de olifanten nog vrij en hij zond haar naar de muizen om het droevige verhaal te vertellen. Meteen renden de muizen naar de plaats van het onheil. In de vervallen tempel woonden duizenden en duizenden muizen, want je weet hoe het gaat bij muizen, eerst zijn er twee en na een paar weken zijn er twintig en dan tweehonderd en ga zo maar door. Nou, in die tempel kon je de muizen niet tellen. In horden kwamen ze aangezet en ze begonnen te knagen. Als je olifanten vastbindt, moet je dikke touwen nemen, maar voor die honderden muizen was dat niets en in een uurtje was de klus geklaard. De muizen dansten een muizendans en ROETS.. weg waren ze. Maar de koning der olifanten sprak: 'Alle muizen worden bedankt, de kleine en nog kleinere. Olifanten, maak vrienden met alle schepsels. Al zijn wij sterk, er komt een moment dat we de hulp nodig hebben van zwakke schepsels.'

Het is halfzeven als de wekker gaat. 'The Hindu' met het laatste wereldnieuws ligt weer keurig op de deurmat. We hebben prima geslapen in ons eigen eenpersoonsbed. De airco niet te hoog en de wentelwiek gewoon uit. De koffers zetten we op de gang. Beneden staat het ontbijt voor ons klaar. Heerlijke wentelteefjes met hete thee. Volgens schema verlaten we het hotel en laten we het drukke Madurai achter ons. Madurai heeft wel iets en ik had er nog wel een dag willen blijven. Het is nog redelijk rustig op de weg. Het is een tweebaansweg en het blijft een tweebaansweg. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat je er niet met meer voertuigen naast elkaar kunt rijden. Buiten de stad is het weer groen. Vandaag verlaten we de cultuur en stappen in de wereld van de natuur. Bananen-, kokos-, suikerriet- en papayaplantages wisselen elkaar af. Overal zijn vrouwen aan het werk. Zodra het werk zwaarder wordt komen de mannen in actie.

De eerste stop is bij een rijstveld. Een aantal vrouwen komen onmiddellijk naar ons om geld te vragen. Muthu bemiddelt en regelt dat we foto's mogen nemen. Hij brengt weer rust in het rijstveld. In de berm vindt Leslie een klavertje vier. Henk loopt op zijn nieuwe sandalen over de smalle dammetjes door de rijstvelden, niet wetend dat juist op deze dammetjes vaak cobra's huizen. Gelukkig komt hij er geen tegen.

We rijden verder naar het westen. Af en toe worden we ingehaald door lokale bussen waarvan de chauffeurs Michael Schumacher-aspiraties hebben. Ze rijden als gekken links en rechts, halen van alles in en vergeten dat ze in een bus zitten met weet ik veel hoeveel passagiers.

In dit gedeelte van Tamil Nadu zijn veel steenbakkerijen. Natuurlijk stoppen we bij een van de steenbakkerijen. De aangevoerde modder wordt eerst smeuiġ gemaakt door er water toe te voegen en dat goed te mengen. Met platte kruiwagens wordt het naar een groot veld gebracht. Hier wordt de rode klei handmatig in een mal geperst en dan in de zon te drogen gelegd. Als ze na een week hard zijn, worden er 'open' muren van gebouwd om nog verder uit te harden. Zodra er voldoende goedgedroogde stenen voorradig zijn, wordt er een oven gebouwd. Zo'n oven bestaat uit trapeziumvormig gestapelde stenen met luchtgaten erin. Het geheel wordt afgedekt met aarde en de hitte van het vuur ventileert door de luchtgaten. Als brandstof gebruiken ze naast brandhout ook de restanten van de rijstoogst. Dat droge spul brandt als een tierelier. Na drie dagen stoken, is het tijd om alles te laten afkoelen. Dat duurt zeker twee weken. De gebakken stenen worden verkocht voor één rupee per stuk. De sintels uit de oven worden gebruikt als wegverharding. Omdat de percelen waar steenbakkerijen met hun ovens hebben gestaan verloren zijn voor de agrarische sector wordt er door de regering heel bewust gekeken waar deze bedrijven zich mogen vestigen.

Na achtenzeventig kilometer komt de bus aan in Teni Allinagan. We worden direct opgeslokt in de massa. Bij een hotel stoppen we voor een plaspauze. Een bezoekje aan het toilet kost vijf rupees. Ik ritsel bij een kraampje voor Lita een krantenaffiche met een afbeelding van Ganesha. Na een kwartiertje rijden we verder. Elke dag vertelt Muthu in de bus iets over gebruiken en gewoontes in India. Na de politiek, de dood, de vrijheidsstrijd van Gandhi en de verschillende religies gaat het vandaag over het eten.

Bij de rivier de Surili stoppen we om naar de wassende vrouwen te kijken. Het is er een drukte van jewelste. Overal lopen mensen. Het is een lust voor het oog. De mensen zijn prachtig met hun donkere huid waartegen alle kleuren en (edel)metalen schitterend afsteken. Arm of rijk, de meeste vrouwen zien er altijd verzorgd en fris gewassen uit. Oorbelletjes in, een diamant of gouden knopje in de neusvleugel, een fijn kettinkje om de hals en aan beide polsen en enkels vele gouden, zilveren of gekleurde armbanden. Mannen dragen een blauw geruite (Madrasruit) lendendoek, overdag dubbelvouwen zodat hij tot boven de knieën reikt. Soms dragen ze hem als lange rok. Gehuwde vrouwen lopen altijd in sari. Veel jonge moslimmeisjes dragen elegante, hesachtige jurken tot op de kuiten en hieronder nog eens een lange pofbroek van dezelfde stof. Nu zijn alle stofjes erg dun, dus met de warmte valt het wel mee.

Die levende lapjes bekijken is een waar feest. Er zijn duizenden dessins en minstens evenveel kleuren. De meeste sari's zijn van katoen, maar hier wordt ook zijde gedragen. Vrijwel elke sari is afgezet met een brede sierband in contrasterende kleuren of goudbrokaat. De vaak gewaagde kleurcombinaties zijn prachtig. Onder de sari wordt een nauwsluitend topje gedragen met diep uitgesneden hals en zeer strakke mouwtjes. Het bloesje reikt tot net onder de borsten. Blote buik is normaal, terwijl een blote kuit absoluut ongepast is. Je vraagt je af hoe ze zich in zo'n bloesje kunnen bewegen, want het zit overal even strak. Veel oude vrouwen dragen geen topje onder hun sari.

Het is een wonder hoe sterk die dunne stofjes moeten zijn. Elke dag worden ze gewassen en hierbij gaat het er niet zachtzinnig aan toe. De minstens zes meter lange lappen worden tot een handzaam formaat gevouwen en dan wordt er hard mee op een gladde steen geslagen of op een traptree aan de kade. Eindeloos gaat dit slaan door. Eerst met dik schuimend sop en later met water.

In een dorp stoppen we bij een meisjesschool. Er zijn onbeschrijflijk veel leerlingen. De school is overvol. Je weet niet wat je ziet. Op schoolpleinen kun je over de hoofden lopen. Ze zijn zeer donker gekleurd. Opvallend is dat hun huid prachtig glanst, evenals hun volle zwarte haar. Het kunstig ingevlochten haar van de schoolmeisjes glimt als een spiegel. De jonge meisjes dragen hun haar in twee vlechten. Soms zijn ze dubbel geklapt en met strikken opgebonden. Oudere meisjes dragen een lange, opvallend dikke vlecht op hun rug. Ze dragen allemaal het zelfde schooluniform.

De variatie aan schooluniformen hier in India, zowel voor jongens als meisjes, is verbluffend. Blauwe, groene, rode, grijze. Er zijn veel kleine jongetjes die naar Engels voorbeeld met een dasje lopen. De meisjes dragen sari's of lange rokken in een voorgeschreven kleur en stofje. En alles loopt op blote voeten.

Met een stok houdt een van de leraressen de leerlingen in bedwang. Ze schroomt niet her en der een tik uit te delen. Op het plein maken we een groepsfoto. (Zonder de twee Limburgse kabouters.) Die willen niet. Lita gaat een klas binnen en gaat voor de klas staan. Als ze even gek heeft staan doen, grijpt de lerares in en stuurt Lita de klas uit. Uit de algemene pot doet Ruben een donatie aan de school.

Aan het eind van de Kambam Vallei gaat we klimmen. De weg kruipt naar boven. De chauffeur heeft problemen met het schakelen in de haarspeldbochten. Met een slakkengang gaan we naar boven. Volgens Henk zijn de lagers naar de Filistijnen. Sommige stukken zijn echt heel steil. Al snel zitten we volgens Wim, die een hoogtemeter op zijn horloge heeft, boven de duizend meter hoogte. We rijden langs diepe afgronden. Een volle bus voor ons kan het maar nauwelijks trekken. Toch haalt hij ons in over de smalle weg. De chauffeur rijdt echt als een gek. Je kunt zien dat die Hindoes in reïncarnatie geloven. Het maakt ze allemaal niets uit. Maar ze realiseren zich niet dat wij maar één leven hebben en wij er iets meer waarde aan hechten. Inhalen is het motto, zo veel en zo vaak mogelijk, natuurlijk gepaard met getoeter. Er is een hiërarchie op de weg. Eerst de vrachtauto, dan de bus, dan de taxi gevolgd door de tuktuk. Ossenkarren, fietsers en voetgangers moeten maar kijken hoe ze overleven.

Dan is er opeens een kromme ijzeren slagboom dwars over de weg. Het is de grens tussen twee staten. We verlaten Tamil Nadu en rijden de deelstaat Kerala binnen. De grensplaats is Kumily/Thekkady. Een klein dorpje in de Caradamom Hills. Omdat onze bus uit Kerala komt en de papieren tijdens de heenreis al zijn ingevuld, worden wij zonder veel gedoe doorgelaten. Onmiddellijk is het verschil tussen de beide deelstaten zichtbaar. Alles is veel schoner. Geen slapende mensen op straat. Mensen zijn anders gekleed. Geen afval. Geen koeien op straat. Tuktuks hebben andere kleuren. Zwart met een geel dak in plaats van helemaal geel. Het is communistisch. Overal wapperen rode vlaggen van de CPI en hangen er rode propagandaposters met Karl Marx, Friedrich Engels en Lenin. Ook de hamer en sikkel ontbreken niet.

De natuur is hier overweldigend. Deze omgeving staat bekend om zijn kruiden, specerijen, koffie- en theeplantages. In het dorpje rijden we langs talloze winkeltjes waar men deze producten kan kopen. Nog geen kilometer over de grens ligt ons volgende overnachtingadres. Silver Crest. We worden direct in de eetzaal gezet. Hup eten. En wat denk je? Buffet! In de tussentijd worden de koffers naar onze kamers gebracht. Silver Crest bestaat uit drie gebouwen in de vorm van grote bungalows met een aantal grote kamers. Wij hebben kamer 210. Het is een prachtige kamer op de begane grond.

Tijdens het eten hebben Jolanda en Petra zich - met nog een aantal- opgegeven voor een Ayurveda massage. Ze moeten na het eten snel douchen om op tijd in de massagesalon te zijn. Het is in een klein gebouwtje even verderop in de straat. Bij Ayurveda ligt de nadruk op het voorkomen van ziekten, verjonging van het lichaam en verlengen van de levensduur. Ayurvedische massage richt zich op ontspanning. De massage kenmerkt zich door het gebruik van verschillende soorten olie. De verwarmde olie heeft een goede uitwerking op de huid. Het verjongt de celstructuur van de huid en ontspant de spieren. In het centrum krijgen ze een totale lichaamsbehandeling. Er wordt geen stukje lichaam overgeslagen. Ook worden ze helemaal in de olie gezet. Na ruim een uur komen ze glibberend van de olie terug. Na een half uur moeten ze onder de douche om alle overvloedige olie te verwijderen.

Petra en ik gaan even op verkenning uit. Thekkady is een dorpje met één hoofdstraat. Het heeft zijn bestaan voornamelijk te danken aan het feit dat het tegen het Periyar-natuurgebied ligt, een bergachtig gebied met tropisch regenwoud. Op deze hoogte is de temperatuur een stuk aangener. Het is ongeveer vierentwintig graden. Lekker. We kunnen geen winkel passeren of ze beginnen te zeuren dat we binnen moeten kijken. Als we ergens een hekel aan hebben dan is dat het wel. Overal roept Petra dat we morgen terug komen. Op een gegeven moment rijdt er een taxi voorbij. De chauffeur roept naar Petra: 'Tot morgen'. Ze leren snel. Het hele dorp is vergeven van de massagesalons en van de specerijenwinkels. Kruiden in alle vormen en varianten. Vers, gedroogd, uitgeperst of verwerkt tot massageolie, zeep of zalfjes. Naast ons hotel is een RK-kerk. Uit de open deuren van de kerk klinkt gezang. De dienst zit tjokvol. Buiten staan enorme geluidsboxen waardoor in de verre omtrek de dienst is te volgen. Bijkomend voordeel is dat je al die meegebrachte huilende baby's nauwelijks hoort. In de kerk lijkt het altaar wel een grote flipperkast. Knipperende led-lampjes en veel rook. Buiten de kerk steken ze vuurwerk af.

Terug in ons resort moeten Petra en Jolanda bijkomen van hun inspannende ayurveda-behandeling. Ze duiken het bed in. Henk en ik gaan om zes uur naar het Kerala Kalari Centre. Hier is een demonstratie Indiase vechtsport. We zitten met ongeveer tachtig toeschouwers rond een uitgegraven arena van vijftieng bij tien meter. Het stinkt er vreselijk naar de diesel. De voorstelling van een uur stelt echt helemaal niks voor. Er gaat gewoon veel te veel mis. Het enorme wapenarsenaal blijkt uit blik te bestaan. Blikken schilden, speren en zwaarden. De mannen springen als doldwaze kikkers in het rond. Het vuur aan de stokken waarmee ze elkaar te lijf gaan waait steeds uit. Eigenlijk is het gewoon drie keer niks. Leuk om gezien te hebben, maar dat is het dan ook. Het geheel heeft een hoog Volendamgehalte. Een Duitser naast ons wil halverwege al opstappen, maar wij houden hem steeds voor dat het mooiste nog moet komen. Als we naar buiten lopen, vraagt hij ons wat het nou was waarop hij moest wachten. Dan vertel ik hem dat dit dat moment is. Het moment dat we weg mogen. Lachend loopt hij weg.

Om acht uur gaan we aan tafel. Als Petra achter haar bord eten zit, heeft ze opeens geen trek meer. Ze houdt het maar bij haar soep. Ik eet spaghetti. We gaan rond halftien naar bed. Het bed bestaat uit een plank en een matrasje. Volgens Petra slaapt het prima.

ZATERDAG, 2 FEBRUARI 2008

Garuda

Toen - lang geleden - de vogel Garuda uit zijn ei kroop, had hij meteen honger. Hij zei tot zijn moeder: 'Geef me te eten.' Zijn grote moeder zag haar zoon staan. Hij was sterk en groot als een berg. Ze zei: 'Mijn zoon, een honger als die van jou kan ik onmogelijk stillen. Ga naar je vader, Kasyapa, die woont aan de oever van de rivier Lauhitya; hij eet weinig en denkt veel na. Vertel hem wat je wilt en doe wat hij je zegt; dan zal je honger gestild worden.' Garuda vertrouwde op haar woorden en vloog snel als de wind naar de oever van de Lauhitya. Daar zag hij zijn vader, de grootste der zieners, gloeiend als het vuur. Garuda maakte een diepe buiging en sprak: 'Ik ben uw zoon, o grote ziel, ik heb honger. Geef me iets te eten.' Kasyapa verzonk in diepe gedachten, herkende in de vogel zijn zoon en zei: 'Aan de kust van de oceaan leven honderdduizend slechte inboorlingen. Eet hen op en wees gelukkig. Zij zijn een plaag zoals kraaien op een bedevaartplaats. Maar pas op: een brahmaan houdt zich tussen hen verborgen. Zorg ervoor dat zijn leven gespaard blijft.' Zo gezegd, zo gedaan, de vogel vrat de inboorlingen op. Maar zonder dat hij er erg in had werkte hij ook de brahmaan naar binnen. Deze bleef in zijn keel steken en Garuda zag geen kans om hem in te slikken noch om hem uit te spuwen. Hij ging naar zijn vader en zei: 'Vader, het een of ander schepsel is in mijn krop blijven steken en ik kan er niets tegen doen.' Kasyapa antwoordde: 'Heb ik je niet gewaarschuwd? Het is de brahmaan. Had je dat dan nog niet begrepen?' Daarop sprak hij tot de brahmaan: 'Kom eruit.' Maar de brahmaan bleef zitten waar hij zat en zei tegen de grote Kasyapa: 'Deze inboorlingen zijn altijd mijn vrienden geweest. Het zijn goede lieden. Ik zal met hen meegaan, hetzij naar de hemel, hetzij naar de hel. Als deze vogel mij en mijn vrienden niet vrijlaat, dan zal ik in zijn binnenste sterven. Dit is mijn plechtige belofte.' Uit vrees dat Garuda brahmanenmoord zou plegen zei Kasyapa tegen zijn zoon: 'Spuug die brahmaan en zijn barbaren uit.' Garuda deed wat zijn vader hem bevolen had. Hij spuwde de brahmaan uit en daarna de paria's, die uit zijn bek rolden en in alle richtingen over bergen en door bossen verdwenen. De vogel zei weer tegen zijn vader: 'Ik heb een vreselijke honger.' Kasyapa antwoordde mild: 'Ergens in de oceaan leven twee kanjers van wezens, een reusachtige olifant en een schildpad die net zo groot is. Zij zullen jouw honger kunnen stillen.' Garuda vloog pijlsnel weg en weldra had hij de olifant en de schildpad gevonden. Hij greep ze in zijn klauwen en vloog ermee als een bliksemschicht door de lucht. Samen met zijn prooi was zijn gewicht nu echter zo groot dat zelfs de hoogste berg hem niet kon dragen. Met de snelheid van een stormwind vloog hij verder en verder. Na tweehonderdduizend mijl streek hij neer op de tak van een reusachtige appelboom. Door het gewicht brak de tak af. Bang dat het vallende gevaarte op aarde koeien en brahmanen

zou doden, ving de sterke vogel de vallende tak op. De god Vishnu, die de vorm van een gewoon mens had aangenomen, was op dat moment in de buurt. Hij zag de grote vogel met al zijn lasten door de lucht cirkelen en zei: 'Vogel, wie ben je en waarom vlieg jij hier rond met die enorme tak en die reusachtige olifant en die grote schildpad?' 'Ik ben Garuda, de zoon van Kasyapa. Het is de beschikking van het lot geweest dat ik als een vogel geboren ben. Ik vlieg hier rond met deze twee wezens op zoek naar een plek waar ik ze kan opeten. Aarde, bergen noch bomen kunnen me dragen. Van grote hoogte zag ik in de verte een appelboom staan. Ik landde op een van zijn takken en wilde net aan mijn maal beginnen toen de tak afbrak. Nu vlieg ik ermee rond uit vrees dat wanneer de tak valt, hij miljarden koeien en brahmanen zal doden. Ik ben ten einde raad. Wat moet ik doen? Waarheen kan ik gaan? Wie of wat zal mijn gewicht kunnen dragen?' Hierop antwoordde de god: 'Strijk neer op mijn arm en eet die schildpad en olifant van je op.' Garuda zei: 'De hoogste berg kan me niet houden, dus hoe zou jij dit wel kunnen doen. Wie, behalve Vishnu, zou mijn gewicht kunnen dragen?' - 'Een wijs mens volbrengt zijn taak, doe jij wat je te doen staat. Als je klaar bent zul je weten wie ik ben.' De vogel keek de man aan, dacht even na en terwijl hij zei: 'Zo zal het zijn,' streek hij op zijn krachtige arm neer. Deze bewoog niet onder het gewicht van de vogel. Garuda liet de tak in de bergen vallen. Toen die de grond raakte beefde de gehele aarde met haar bossen en al haar bewoners. Garuda at snel de olifant en de schildpad op, maar toen hij klaar was had hij nog steeds honger. Vishnu begreep dat de vogel nog niet genoeg had gegeten en hij zei: 'Eet het vlees van mijn arm, dan zul je tevreden zijn.' Garuda begon hongerig van het overvloedige vlees van de arm te eten. Hoe hij ook at, er verscheen geen wond. De wijze vogel vroeg aan Vishnu: 'Wie ben jij en welke wederdienst kan ik jou bewijzen?' De god sprak: 'Weet dat ik Vishnu ben, gekomen om jou een gunst te verlenen.' En om zijn woorden kracht bij te zetten liet hij de vogel zijn ware vorm zien; gekleed in het geel, donker als een regenwolk, stond hij daar schitterend, met vier armen waarmee hij een schelp, een knots, een discus en een lotus vasthield. Toen Garuda dit zag boog hij: 'Waarmee kan ik u van dienst zijn, opperste wezen?' Vishnu, de god der goden zei: 'Wees mijn rijdier, dappere vriend, voor nu en voor altijd.' Daarop antwoordde de vogel: 'Ik voel me begenadigd, o heer van de goden. Mijn bestaan heeft goede vruchten opgeleverd nu mijn ogen u aanschouwd hebben.'

Het is zaterdag, het is vakantie en om kwart over vijf gaat de wekker. Aankleden, Jolanda ophalen en naar het restaurant. Muthu, Frits en Sandra zitten er al. Ze hebben speciaal voor ons een eenvoudig ontbijt klaar gemaakt. Toast, jam, koffie/thee en een grote schaal vers fruit. Als we zitten te ontbijten komt Leslie ons nog even uitzwaaien. Om tien over zes stappen we in de bus. De chauffeur en de busboy brengen ons naar het vier kilometer verderop gelegen Periyar Tiger Reserve Park. Het reservaat heeft de grootste kuddes Indische olifanten van het land. Daarnaast leven er Indische bizons, wilde zwijnen, lippenberen en diverse soorten herten. In de bomen huizen apen, waaronder de gewone makaak, de Nilgiri-langoer, maar ook de zeldzame baardaap. Panters en tijgers krijg je zelden te zien. Het landschap bestaat voornamelijk uit open grasland, loofbos, half groenblijvend bos en tropisch moessonwoud.

Het is nog geen tien minuten rijden. Gelukkig begint het al licht te worden. We worden afgezet bij de ingang van het park en lopen naar het Periyar Informatiecentrum. Het is ondanks de vroegte al razend druk. Het stuwmeer ligt er als een enorme spiegel bij. Grote groepen Indiërs gaan aan boord van de klaarliggende rondvaartboten. En maar praten en lawaai maken. Ik verwacht niet dat die wilde dieren zullen zien. Muthu regelt voor ons de kaartjes. We moeten een formulier ondertekenen dat we in een goede gezondheid verkeren en dat we niemand aansprakelijk zullen stellen in het geval dat we in moeilijkheden komen. Dan krijgen we een gids toegewezen. We lopen met hem naar de oever van het meer waar een simpel bamboevlot ligt. Als we er met z'n zevenen op staan, ligt het grootste gedeelte van het vlot onder water. Frits, Sandra en de gids staan voorop. Ik in het midden. Jolanda, Petra en Muthu achterop. Muthu vraagt aan Petra en Jolanda of hij ze vast moet houden. Als hij ze vast heeft, bekent hij dat hij niet kan zwemmen. Dat werpt een heel ander licht op de zaak. Het is maar

goed dat Jolanda en Petra hem vast houden. De niet erg spraakzame parkranger trekt met behulp van een touw het vlot naar de overkant. Aan de overkant komen we al na twintig meter de eerste hopen olifantenmest tegen.

De zon begint op te komen, het gras en de planten zitten vol druppels en de ochtenddauw siert het landschap mysterieus. Na een stukje langs het water te hebben gelopen, gaan we het bos in. Het is gelijk klimmen. Alles in een rustig tempo. Petra kan het goed bij houden. Regelmatig stoppen we om iets te drinken. Boven in een enorme boom ontdekt de gids een aap. Even verderop zitten er nog een paar. De gids heeft er echt een oog voor. Wij hadden ze echt niet gezien.

We lopen over een smal slingerpad. Overal liggen omgevallen bomen. Prachtig om te zien en te horen hoe het oerwoud langzaam ontwaakt. Je hoort de vogels, de kikkers en de apen. Maar toch, eigenlijk had ik veel meer geluiden verwacht. Plotseling rent er met veel kabaal een wild zwijn voorbij. Vlakbij. Voordat je er erg in hebt, is het weer verdwenen. Dan verlaten we het bos en komen op een open vlakte met een meer. In de verte hangt de mist nog tegen de bergen. Langzaam doemen de bergen op uit de nevelwolken. We steken een paar stroompjes over en lopen door het hoge gras. Onze sokken hebben we over onze lange broek getrokken tegen de bloedzuigers. In de modder zijn pootafdrukken te zien van verschillende dieren, waaronder die van olifanten. Gelukkig hebben we onze bergschoenen aan.

Op een platgelopen paadje komen we twee vissers tegen. Ze hebben wilde olifanten gezien. Hardlopend gaan we verder. Die olifanten willen we niet missen. En inderdaad bij het volgende open stuk zien we drie grote olifanten staan. Ze staan op zo'n honderd meter afstand langs de bosrand. De gids is blij dat ze op grote afstand staan. Hij komt liever een van de tweeënveertig tijgers die hier in het park rondlopen tegen dan een olifant. Die zijn veel gevaarlijker. Even later voegt zich nog een groepje bij ons. Hun gids draagt een groot geweer. De olifanten zien ons niet en blijven lekker grazen. Toch wordt onze gids een beetje zenuwachtig. We moeten weer verder. Hij leidt ons het pad af. Terug het oerwoud in. Na een poosje komen we weer op bekend terrein. Aan de overkant van een klein meertje lopen wel twintig wilde zwijnen. Na ruim vier uur zit onze wandeling erop.

Om terug te komen bij het informatiecentrum moeten we weer gebruik maken van het bamboevlot. Bij het verblijf van de gidsen rusten we even uit van de fantastische wandeling. In tegenstelling tot vanmorgen vroeg zitten de bomen nu vol apen. Ze springen van boom naar boom. Het lijkt wel of ze nergens bang voor zijn.

Met twee tuktuks gaan we terug naar ons hotel. Met een noodgang gaan we de berg af. Helaas hebben ze 'speed breakers' op het asfalt aangebracht. En die zijn niet mis. Af en toe moeten we straf remmen om niet te worden gelanceerd. Onderweg komen we bij het bamboebos Peter en Leslie tegen die naar Kalongs (vliegende honden) lopen te speuren.

In het hotel gaan we eerst een uitgebreid douchen. Petra bekijkt even de binnenkant van haar oogleden en ik werk mijn dagboek bij. Om halftwaalf staat het volgende onderdeel al weer op het programma. Een bezoek aan een kruiden-

en specerijentuin. Het is tien minuten rijden met de bus. Op het perceel zijn zoveel mogelijk verschillende bomen en struiken gezet. De man die zegt dat hij de eigenaar is heeft bij elke plant wel een verhaal. Het is net een CD die wordt afgedraaid.

Zo komen we van alles te weten. Alle planten komen aan bod. Zo is er de gemberachtige kardemomplant die zijn zaadjes vlak boven de grond draagt. Tussen de groene bolletjes groeien kleine witpaarse bloemetjes. Kardemom kun je het hele jaar plukken. Net als peper. Die hangen als groene trosjes tussen de bladeren. Groene, witte en zwarte peper. Ze komen allemaal van de zelfde plant. Het is maar hoe ze worden bewerkt. Aan een andere plant hangen grote rode bessen: koffie. In een grote groene vrucht blijken cacaobonen verstopt te zitten. Na een uur hebben we bijna alle specerijen uit de Indiase keuken in natuurlijke staat gezien, geproefd of betast. Ananas, papaya, nootmuskaat, kruidnagel, bananen, vanille, kaneel, mango en nog veel meer.

Door de tuin lopen twee olifanten waarop je een ritje kunt maken. Voor de gein roep ik onverwacht 'Olifant van links'. Een aantal van ons kijkt verschrikt naar links. Dan zie ik dat Evelyn daar staat. Als blikken konden doden dan was het gedaan met me. Wat is ze pissig. Ik had haar helemaal niet gezien. Foutje en de verhoudingen zijn al niet optimaal. Petra, Henk en Jolanda rijden een rondje op een van de olifanten. Ze moeten zich goed vasthouden aan de beugels. De twee Limburgse kabouters vinden die olifanten maar niks. 'Het is uitbuiting en dierenmishandeling. 'Daar ga je toch niet op zitten' is hun commentaar.

Bij een klein hutje zijn complete fruitmanden voor de olifanten te koop. In een mum van tijd hebben ze de inhoud van een paar manden naar binnen gewerkt. Na afloop worden we door de bus terug naar ons hotel gebracht. Onderweg laat de eigenaar van de tuin nog even zien waar zijn winkel is. Voor het geval wij nog producten willen kopen.

In Silver Crest is het direct aanschuiven voor de lunch. Greet en Wim zitten bij ons aan tafel en vertellen honderd uit over hun eerdere reizen. Na een heerlijke lunch gaan Petra, Jolanda en ik nog even de hoofdstraat van Thekkady af. En dan blijkt dat ze hier niet gek zijn en al helemaal niet vergeetachtig. Gisteren heeft Petra tegen iedereen geroepen dat ze morgen langs zou komen. Nou, dat is dus nu.. Zodra ze haar zien roepen ze haar. Ze kan er niet onderuit. Overal moeten we naar binnen, ook al zegt Petra dat we niks kopen. Toch blijven ze proberen spullen te slijten. Ik heb het meestal al snel gezien en ben zo weer buiten. Jolanda koopt nog een nep-voetbalshirt voor Yuri. Petra koopt twee lappen stof. Bij een straatrestaurantje ritsel ik nog een van de duizenden CPI-vlaggetjes die hier hangen. Echt veel tijd hebben we niet, want om halfvier moeten we al weer in de bus zitten.

We gaan met de hele groep een boottocht maken over het stuwmeer in het Periyar Tiger Reserve Park maken. Er zijn nog steeds veel Indiase dagjesmensen. De rondvaartboten zitten tjokvol. Wij krijgen een eigen boot. Dat hebben Muthu en Ruben goed geregeld. Klasse. We varen met onze boot als eerste weg. Zo hebben we een goed uitzicht over het meer en de oevers. Bijzonder zijn de boomstammen die uit het water oprijzen. Dit geeft het geheel een enigszins surrealistisch beeld.

Na een kwartier varen ontdekken we op de oever een olifant. Ondanks de herrie die de boot maakt blijft de olifant rustig grazen. Al snel komen de andere boten bij ons varen. Verderop bespeuren we apen, zwijnen, herten en buffels. Op het water zien we onder andere de visarend, kleurrijke ijsvogels en aalscholvers. Op de terugweg ontdekken we her en der nog drie alleen lopende olifanten. Verderop staan tussen de bomen aan de oever van het meer nog drie olifanten. Ze zijn bezig een paar bomen te slopen. Na ruim anderhalf uur rondvaren, komen we terug bij de aanlegsteiger en gaan we aan wal. Het was een zeer relaxte rondvaart door een prachtig park.

Als we terug lopen naar de bus ontdekken we in de bomen nog allerlei dieren. Geen idee wat het zijn. De bus rijdt heel wat langzamer dat de tuktuks van vanmorgen terug naar het resort. Op een braakliggend stuk grond naast het hotel mogen we de bus uit. Hier blijft de bus vannacht staan. De chauffeur en de busboy slapen net als voorgaande nachten in de bus.

Terug in het hotel hebben ze net als gisteren weer de centrale hallen helemaal vol rook gezet. Het stinkt verschrikkelijk naar wierook om de muggen weg te werken. We gaan snel onze kamer binnen, zetten de ramen open en leggen een natte handdoek voor de kier onder de deur.

Om acht uur is het al weer etenstijd. Het lijkt wel of we niets anders doen. We besluiten in het Silver Crest resort te eten omdat dit het meest betrouwbare adres is. Het is weer een buffet! Dat begint iedereen een beetje tegen te staan. Helaas voor Henk is er geen spaghetti of noedels. Het is ook niet mogelijk om iets anders te bestellen. Hij smacht naar een karbonade of een halve kip. Vanmiddag heeft hij Sandra van een halve kip zien smullen en nu kan hij er geen bestellen. Hij baalt als een stekker.

Na het diner gaan we proberen geld te pinnen in Thekkedy. Bij de eerste ATM kunnen alleen Indiërs pinnen. Bij de tweede, vlak bij de grenspost, moet het wel lukken alleen is die automaat kapot. Dat wordt dus morgen. Voor de grens staat een lange rij vrachtauto's te wachten om Kerala binnen te komen. Langs de weg zijn tientallen stalletjes waar je loten kunt kopen. Voor een paar rupees kun je een klein bedrag winnen.

In de hal bij onze kamers kletsen we met een heel stel nog wat na. Er komt van alles langs. Op de een of andere manier was het Peter wel gelukt iets anders tijdens het diner te bestellen. Het blijkt dat ik niet de enige ben die niet goed met de twee Limburgse kabouters, kan opschieten. Wim's bril is gebroken, maar met het altijd handige duct-tape lukt het hem om de bril te repareren. We gaan op tijd naar bed.

ZONDAG, 3 FEBRUARI 2008

Venka de kreupele

Er was eens een boerenechtpaar dat vijf zonen had en één dochter. De jongste zoon heette Venka. Hij was kreupel en daarom gaven de vier oudere broers niets om hem en behandelden ze hem als een lor. Maar de zuster, Rangalakshmi, had altijd veel om haar ongelukkige broertje gegeven. Toen de oude boer overleed, namen de zonen gezamenlijk het werk van hun vader over. Elke ochtend

gingen ze vroeg de deur uit en liepen naar de akkers om op het land te werken. Rangalakshmi bracht hun iedere middag een warme maaltijd, die ze ter plekke opaten. Om bij de akkers te komen moest ze een ondiepe rivier doorwaden. Op een dag stak ze de rivier over. Nauwelijks had ze de andere oever bereikt, of er stond een groot en schrikaanjagend monster voor haar neus. 'Geef me het eten dat je naar je broers wilt brengen,' bulderde het. Het meisje schrok zich wild en sprak met bibberende stem: 'Als u hier op mij wacht, dan zal ik op de terugweg het eten voor u brengen.' De reus vond het best. Met snelle passen bereikte Rangalakshmi in korte tijd de akker waar haar broers aan het werk waren. Ze gaf hun elk een portie eten, maar hield een beetje rijst en linzensoep apart. Dit smeerde ze op een ronde kei. Voordat ze naar huis ging, vroeg ze aan haar broers of één van hen mee wilde lopen tot aan de rivier. Meteen werd Venka door de oudste broer gesommeerd om haar te begeleiden. Gedwee volgde Venka zijn zuster, maar voordat ze bij de rivier kwamen, keerde hij om en liet haar alleen verder lopen. Zoals ze reeds vreesde, stond het monster op de oever op haar te wachten. Ze overhandigde hem de steen waar ze rijst en linzensoep op had gesmeerd en rende zo hard ze kon in de richting van haar huis. Het monster kreeg meteen in de gaten dat hij was beetgenomen en zette de achtervolging in. In een mum van tijd haalde hij haar in en pakte haar beet. Hij nam haar mee naar de grot in het bos waarin hij zijn woonstee had gemaakt. Aan het eind van de dag keerden de broers terug naar huis en troffen daar enkel hun moeder aan. Toen Rangalakshmi 's avonds nog steeds niet thuis was, kreeg Venka het verwijt dat hij niet goed op zijn zus gepast had. Ze joegen hem het huis uit met de boodschap dat hij zonder haar niet terug hoefde te komen. Venka was een slimme jongen. Alvorens de deur uit te gaan, pakte hij een sikkal en een stamper. Hij liep naar de akker om een ploeg op te halen. Van daaruit nam hij het pad naar het bos. Onderweg vond hij een dode geit en sneed de horens van de kop af. Tegen de tijd dat hij aan de rand van het bos was gekomen, had hij ook nog een ezel aan de hand en een dikke hommel in zijn zak. Hij liep het bos in en even later vond hij de grot van het monster. Hij ging naar binnen en tot zijn opluchting vond hij alleen zijn zuster, het monster was niet thuis. Boven in de grot was met houten balken een verdieping gebouwd. In deze ruimte verstopte Rangalakshmi haar kreupele broer. Ze hoefden niet lang te wachten alvorens het monster de grot in kwam lopen. Hij ging meteen zitten om te eten. Terwijl hij zijn maaltijd naar binnen werkte, hoorde hij van boven vreemde geluiden komen. 'Wat is daar aan de hand?' vroeg hij verontwaardigd. Rangalakshmi antwoordde: 'In uw afwezigheid is er een ander monster gekomen. Hij is veel groter dan u en heeft zich boven verstopt.' Het monster barstte uit zijn vel van woede en schreeuwde: 'Jij gemene indringer, laat maar eens zien hoe groot je bent.' De kreupele Venka liet vanuit zijn schuilplaats de sikkal en de stamper zien. 'Kijk, dit zijn mijn handen. Daarna liet hij de ploeg zien en riep: 'En dit is mijn been.' vervolgens kwam hij met de horens van de geit voor de dag: 'Kijk eens hoe groot mijn nagels zijn.' Daarop nam hij de hommel uit zijn zak en stopte die in het oor van de ezel. De arme stumper begon luidkeels balkend in het wilde weg op en neer te springen. Het monster werd verschrikkelijk bang en spurte de grot uit. Venka kwam naar beneden en keerde samen met zijn zus naar huis terug. De moeder en de broers waren dolgelukkig om Rangalakshmi weer te zien en in het vervolg werd Venka nooit meer met minachting behandeld.

Om halfzeven gaat de telefoon. Of we wakker willen worden. Na het dagelijkse ochtendritueel zetten we de koffers op de gang en gaan we aan tafel. Tijdens het ontbijt krijgen we het verzoek een evaluatieformulier in te vullen. Buiten zie ik de eerste Indiase mussen. Gelukkig. Hier zijn ze ook. Na het ontbijt lopen Ties en ik nog even naar de Grieks-orthodoxe kerk naast ons resort. We komen niet verder dan de voordeur. Een priester blokkeert de toegang. We krijgen een hand en het verzoek om om negen uur terug te komen.

Om acht uur zit iedereen in de bus. Twee keer links en we zijn Thekkady uit. We gaan verder naar het westen de bergen in. De natuur is prachtig. De bermten staan vol struiken met enorme witte en roze bloemen. Apen rennen over de weg als we eraan komen rijden. Het is mistig tegen de berghellingen. Dan krijgen we zelfs een stuk weg waar geen asfalt ligt. Het bonkt, hobbelt, schudt alle kanten op. De bermten worden steeds mooier. Onderweg komen we tientallen kerken tegen. De ene nog groter en mooier dan de andere. Overal is het terrein rond de kerken uitbundig versierd met zilverkleurige slingers en feestverlichting. De kerken puilen uit van de mensen. Enorme geluidsboxen laten de omgeving

meegenieten van de dienst. Langs de weg lopen mensen op hun blote voeten. Ze dragen alles in plastic zakjes. Eieren, melk, tomaten, kippen, geen enkel probleem.

Muthu informeert ons over het eeuwenoude kastensysteem dat mensen verdeelt in verschillende groepen. Deze groepen hebben een bepaalde positie en rol in de maatschappij. Aan kasten zijn beroepen, rechten en plichten verbonden. Hoe mensen zich moeten gedragen, wat ze moeten eten, welke taal ze spreken, met wie ze trouwen en welk werk ze doen wordt in een kastenmaatschappij bepaald door de kaste waartoe iemand behoort. Een belangrijk gegeven van een kastensysteem is dat kasten erfelijk zijn en voor ieder kind dus vóór de geboorte al wordt bepaald welke positie hij of zij zal hebben in de maatschappij. Nergens anders is het kastensysteem zo ingewikkeld en systematisch uitgewerkt als in India. De Indiase term voor kaste is jati. Een kaste kan uit een handvol mensen tot vele duizenden variëren. Er zijn duizenden dergelijke jati's, en elk heeft zijn distinctieve regels. De term Varna (= kleur) verwijst naar de oude en enigszins geïdealiseerde viervoudige onderverdeling van de Hindoeïstische maatschappij: Brahmanen, de priesterlijke en geleerde klasse; Kshatriya's, de strijders en de heersers; Vaishya's, de landbouwers en de handelaars; Shudra's, de burgers en arbeiders. Deze afdelingen waren vroeger grote, brede, niet-gedifferentieerde sociale klassen. Onder de categorie van Sudra's staat de groep onaanraakbaren, ook wel paria's genoemd. Zij noemen zichzelf Dalit. Zij worden als kasteloos beschouwd. Deze groep mensen deed het vuile werk van de maatschappij. De Indiase kasten worden sterk onderscheiden door rituelen en geloven die al het gedachtegoed en het gedrag doordringen. De extreme hogere en lagere kasten verschillen zo sterk in gewoonten in het dagelijkse leven en verering dat slechts de tussenliggende kasten kunnen dienen om de Indiase maatschappij samen te houden. Hindoes geloven dat de kaste waarin iemand geboren wordt, afhankelijk is van de karma uit de vorige levens.

De eerste stop is bij een theehuis in Pampadumpara. Naast de bus stopt een motor. De motorrijder is een Nederlander die samen met zijn vrouw al een maand door India trekt. In Goa hebben ze een Royal Enfield-motor gekocht die ze weer verkopen als de reis ten einde is. Ze zijn blij weer eens Nederlands te kunnen spreken. Achter het kleine restaurant staat volgens de eigenaar het modernste toiletgebouw van de wijde omtrek. Misschien dat hij bedoelde dat dit het enige toilet is in de wijde omgeving, want ik kan er helemaal niets bijzonders aan ontdekken, alleen dat het oud, vervallen en smerig is. Na een kop koffie of black thee, die hier ook echt black is, gaan we weer verder.

Het gaat redelijk met Petra. Ze ruilt met Peter van bank zodat ze voor in de bus kan zitten. Maar dan komen de bochten. Eigenlijk is het een lange aaneenschakeling van bochten. Soms moet er zelfs twee keer gestoken worden voordat de bocht genomen kan worden. In een bocht rammen we bijna een brug. Gelukkig zit de tweede chauffeur ook op te letten. Hij springt de bus uit om aanwijzingen te geven. Met wat heen en weer gejutter lukt het de brug over te komen. Langs de weg liggen viagra-plantages.

De volgende stop is bij een theeplantage. Van bovenaf gezien is het een prachtige gezicht. Allemaal kleine groene eilandjes. Fantastisch. Duizenden theeplanten staan er hier. Zilvergrijsgekleurde citrusbomen zorgen voor wat

schaduw. Tussen de theeplanten lopen een paar koeien het gras weg te grazen. Omdat het vandaag zondag is, wordt er niet geplukt.

Een theeplant heeft vruchtbare, humusrijke grond, warmte en vocht nodig om goed te gedijen. De kwaliteit van de thee is afhankelijk van het type plant of struik, maar ook van de ligging van de plantage. De beste kwaliteit komt van de hooggelegen theeplantages (high grown). Door de hoogte is het daar droger en de lagere temperaturen zorgen voor een langzame groei in vergelijking met de lager gelegen plantages (low grown).

Ook het tijdstip van het plukken is van invloed op de kwaliteit. Thee wordt op de meeste plaatsen gedurende het hele jaar geplukt. Maar de bladeren die gedurende de droge periode worden geplukt, zijn veel langzamer gegroeid dan die in de natte periode van het jaar. De theebladeren uit de droge tijd zijn doorgaans van betere kwaliteit.

Alle soorten thee komen van dezelfde plant: de *Camelia sinensis*. De eerste pluk vindt drie jaar na het aanplanten plaats. Een wilde theeplant kan wel vijftien meter hoog worden. Maar door regelmatig snoeien worden ze niet hoger dan één meter twintig. Het plukken is een delicate operatie. De bladeren worden met de hand geplukt. Hoe dichterbij de knop hoe beter de kwaliteit. Daarna worden ze direct naar de fabriek gebracht, waar ze binnen zesendertig uur in vijf stappen worden verwerkt.

Geen twee soorten thee zijn hetzelfde, zelfs al komen ze van dezelfde plantage. De kwaliteit van thee varieert enorm, al naargelang het land van oorsprong, de soort theestruik, de weersomstandigheden, de hoogte en de bodem. Er zijn ruim 30 theeproducerende landen wereldwijd. Zwarte thee wordt hoofdzakelijk verbouwd in India, Sri Lanka, Indonesië, Turkije en Kenia. Groene thee wordt vooral verbouwd in Japan, Indonesië, China en Vietnam. Er wordt wereldwijd jaarlijks zo'n 1,8 miljoen ton zwarte thee geproduceerd, twee keer zo veel als groene thee.

Net als bij wijn is er een enorme verscheidenheid aan thee. Zo zijn er ook landen en streken die beroemd zijn om de kwaliteit van hun theevariëteiten.

Petra gebruikt de stop om weer even bij te komen. Dat geslinger in een bus is niet haar favoriete bezigheid. Al de hele weg komen we met vlaggen opgetuigde Landrovers tegen die naar een bijeenkomst van de communistische CPI-partij gaan. De auto's zitten bomvol. Als we bij de theeplantage lopen is het goed uitkijken. Ze rijden en toeteren als gekken. Op de voorruit hebben ze een groot wit vel met een nummer geplakt.

We rijden verder de bergen in. Of we vandaag iets hebben met bruggen dat weet ik niet, maar al snel komen we weer bij een brug in de problemen. Als we half op de brug rijden, schiet er opeens zo'n CPI-auto tussen. Het gaat maar net goed. Maar de hele zaak is wel geblokkeerd. Zeker omdat er direct auto's aansluiten. Van ruimte houden hebben ze hier nog nooit gehoord. Nee, gewoon strak tegen je voorganger aan. En natuurlijk blijven toeteren. Je hebt dat ding niet voor niets.

De Landrover naast de bus zit zo vol dat de man die de auto bestuurt half uit de auto hangt. Daar komt nog bij dat hij bij iemand op schoot zit die de pedalen bedient. Als snel begint iedereen op elkaar te schelden. Eigenlijk wil de bestuurder van de Landrover niet achteruit. De man van de pedalen wel. Na wat heen en weer rijden staat de auto zo goed als tegen de bus. Er gaan zich steeds meer mensen mee bemoeien. En het verkeer stroomt maar toe. De toeterende rij wordt steeds langer. Na flink aandringen van een groot aantal landgenoten besluit de bestuurder van de auto toch achteruit te gaan. Uiterst voorzichtig manoeuvreert men hem langs de bus. Met tegenzin parkeert hij de Landrover in de berm. Zodra de weg vrij is, kan de bus de brug over. We zijn de brug nog niet over of de wachtende auto's beginnen al weer te rijden. Met moeite lukt het de bus om op de smalle weg langs de lange rij wachtende, met rode vlaggen versierde auto's, te komen. Wat een gedoe!

Een paar kilometer verder begint de bus opeens een raar geluid te maken. Met horten en stoten valt de motor stil. En ja hoor, we staan weer op een bruggetje. Drie keer is scheepsrecht. In zijn vrij laat de chauffeur de bus voorzichtig achter uit de berm in rollen. Zodra de bus stil staat, stormt Petra kotsmisselijk de bus uit. Buiten gaat ze zo wit als een doek op de betonnen rand van de brug zitten. We moeten allemaal de bus uit. Buiten krijgen we te horen dat ze waarschijnlijk afgelopen nacht een deel van de diesel uit de tank van de bus hebben gestolen. Dat wil je toch niet geloven. Daar sta je dan. In 'the middle of nowhere' met een bus zonder diesel. De chauffeur houdt een auto aan en de busboy mag meerijden naar het dorp. Deze extra stop komt Petra prima uit. Eigenlijk is het voor ons allemaal een welkome onderbreking van de rit. Er wordt gefotografeerd, gekletst en wat rondgewandeld. De sfeer is gelukkig weer iets beter. De oudste kabouter en Greet hebben geen zin om te wachten. Zij gaan al vast te voet verder.

Henk haalt met de chauffeur de motor vast voor een deel uit elkaar. Het schijnt niet zo goed voor een motor te zijn om alle diesel op te rijden. Vraag het mij niet, maar de kans is groot dat er allerlei dingen moeten worden omgezet. Na een half uurtje komt er een tuktuk aan. Achterin zit de busboy met een grote jerrycan diesel. De inhoud van de jerrycan wordt in een emmer gegoten. En met een blikje wordt de diesel uit de emmer gehaald en in de tank gegooid. De chauffeur staat met brandende sigaret alles te bekijken. Als de jerrycan leeg is en de diesel in de tank zit, wordt het spannend: Start de bus? .Gelukkig, hij doet het. Iedereen de bus in en rijden maar. Een stuk verderop pikken we Greet en een van de kabouters op.

We komen steeds hoger. De afgronden waar we langs rijden, worden steeds steiler en dieper. Zalig zijn zij die aan de rechterkant van de bus zitten. Zij zien niet hoe diep het af en toe aan de linker kant is. We rijden op een paar kilometer afstand langs de hoogste berg van Zuid India, de 2695 meter hoge Anamundi in de buurt van de stad Devikulam. Devikulam is de derde grote stad, na Kallar en Udumbanchola, die we vandaag passeren. In het centrum gebruiken ze bij sommige winkels complete bananenbomen als decoratiemiddel. De bomen zijn vlak boven de grond afgezaagd en worden bij de ingang van de winkel aan de gevel vastgebonden.

Het is een prachtige route zo hoog in de bergen. Links en rechts van de weg zijn er alleen nog maar theeplantages. Zover het oog reikt. Ze zijn bijna allemaal in het bezit van Tata Tea, onderdeel van het enorme Tata-concern. Veel later dan

gepland komen we aan in Munnar. De stad ligt op ruim 1600 meter hoogte. Het is niet alleen een kruispunt van wegen, ook komen hier drie rivieren bij elkaar: De Mudrapuzha, de Nallathani en de Kundala. Tijdens de Britse overheersing was Munnar een geliefd zomerverblijf voor de Engelsen als het aan de kust te heet werd. Met ongeveer vijfentwintig graden is het hier zo'n vijftien graden koeler dan in de afgelopen dagen.

Wij verblijven in het T&U Leisure Hotel, een paar kilometer buiten het centrum. Als we aankomen staat het buffet klaar. We kunnen gelijk aanvallen. Voor vlees of vis moet apart worden bijbetaald. Het smaakt prima. Henk eet alleen maar toetjes. Petra soep en een beetje rijst. Jolanda en ik eten gewoon alles. Het betalen van de gebruikte consumpties is zoals gewoonlijk een groot probleem. Het is weer een grote papierwinkel.

De geplande excursie naar de theefabriek gaat door de late aankomst niet door. Zo hebben we een paar uurtjes extra vrij. Die worden door Petra dankbaar benut. Ze duikt na het eten gelijk tussen de lakens.

Dit is wel een heel speciaal hotel. Er zijn vijf verdiepingen en er is geen lift. Het personeel van het hotel sleept zich helemaal gek met onze koffers. Verrassend is dat je voor de eerste verdieping één verdieping naar beneden moet en voor de vijfde verdieping vijf. Alle kamers op de vijfde verdieping grenzen aan de tuin. Apart, heel apart. Ik gebruik de tijd om te internetten en het bijwerken van mijn dagboek.

Om zeven uur hebben Ruben en Muthu een groot kampvuur geregeld in de tuin van het hotel. Hier hoog in de bergen is de temperatuur een stuk lager. Dat is vooral 's avonds merkbaar. De koukleumen onder ons hebben een vest of een jasje aangetrokken. Tijdens het kampvuur heeft Ruben een trieste mededeling. De excursie van morgen om de Nilgiri Tahr of Nilgiri Ibex (*Nilgiritragus hylocrius*) te gaan bekijken gaat niet door. Het reservaat is gesloten. Een groot aantal dieren is zwanger. Binnen de wetenschap wordt er op dit moment zwaar gediscussieerd of het een geit of een schaap is. Genetisch gezien komt de Nilgiri Tahr het dichtst bij een schaap. Wereldwijd lopen er nog een stuk of tweeduizend rond. De meeste leven hier in het bergreservaat vlak bij Munnar. In ieder geval hebben wij morgen een heerlijke vrije dag. Geen wake-up call, geen bus, lekker zelf wat rondkijken.

Het kampvuur brandt als een tierelier. Metershoge vlammen draaien in het rond. Iedereen zit voorzien van een drankje op ruime afstand van het vuur. Tegen de zwarte sterrenhemel staat de maan als een grote lichte schijf.

Om halfnegen gaan we aan tafel. Het is weer een buffet. Ruben heeft voor iedereen onbeperkt patat frites geregeld. Het is smullen geblazen. Peter, Lita, Leslie en Ammy eten a la carte. Het afrekenen is weer een groot feest. Overal komen bonnetjes vandaan. Het wordt extra ingewikkeld omdat ook de bonnetjes uit de tuin er nog zijn. Er wordt verzameld en geteld. Greet is het zat en gaat naar het toilet. Ze zit er nog maar net of er wordt op de deur geklopt. Ze blijft rustig zitten. Als ze van het toilet af komt, staat er een ober met haar rekeningen. Het moet niet gekker worden. Na drie kwartier heeft iedereen betaald.

Om halfelf zijn we terug op onze kamer. We gaan nog even op ons kleine balkonnetje staan om naar al die verschillende lichtjes aan de andere kant van het dal te kijken. De maan staat er nog steeds en doet mij denken aan het gedicht 'Hotelkamer' van Hanny Michaelis.

Een hotelkamer in een ander land
waar over zacht geronde heuvels
de maan naar binnen schijnt.
Dezelfde die zich boven
Vianen vertoont: geen sprake
van wonderen, maar toch
men is hier niet alleen
zoals meestal in Vianen
en laat zijn wonde plek met rust.
Men is ongewoon vredig gestemd
en misschien (wie zal het zeggen?)
zelfs gelukkig.

MAANDAG, 4 FEBRUARI 2008

Een demon laat zich verschalken

Er was eens een koning die een mooie dochter had, Ratnavatie genaamd. Een demon werd verliefd op haar en elke dag, tijdens de avondschemer, ondernam hij pogingen de prinses te benaderen. Zij voelde zich lastiggevallene, terwijl de demon erop hoopte, dat zij eens zijn liefde zou beantwoorden. Maar de mooie prinses voelde niets voor de verliefde dwaas. Vol goede moed bleef de minnaar dagelijks zijn geluk beproeven. Ten einde raad trok de prinses een magische cirkel om zich heen. Zij was nu veilig; de demon kon met geen mogelijkheid binnen de kring komen. Hij liet de moed echter niet zakken. Hij bleef haar dagelijks rond het gebruikelijke schemeruur bespieden. Op een avond hoorde hij de prinses tegen een hofdame zeggen: 'Die schemerdemon is werkelijk koppig. Ik vraag me af hoe ik ooit van hem af kom. Een ander was al lang afgedropen.' De dwaze demon dacht: Ik wist niet dat er nog iemand was die het op haar gemunt heeft. Dat is niet verwonderlijk. Zij is zo schitterend, ik kan nooit de enige demon zijn die door haar schoonheid verblind is. Zijn naam is dus Schemerdemon. Als ik het goed begrepen heb, is Schemerdemon een formidabel figuur, uit wiens klauwen zij poogt te ontsnappen. Ik zal mijzelf in een paard veranderen en in de stal wachten. Ik wil wel eens zien hoe mijn rivaal eruit ziet. De avondschemer is al bijna voorbij, dus hij zal nu wel gauw komen. De demon veranderde zichzelf in een sterke, aantrekkelijke hengst en ging tussen de andere paarden in de stal staan. Pal daarop sloop een dief de stal binnen. Hij kwam een paard stelen en zijn oog viel dadelijk op het demon-paard. Hij leidde het dier de stal uit, deed het de teugels aan en draafde erop weg. Het paard dacht: O jee, dit is Schemerdemon, hij is gekomen om mij te doden. Hoe moet ik nu ontsnappen? Het probleem van de prinses is het mijne geworden. De dief verwonderde zich over de miraculeuze snelheid van het paard. Hij liet het de teugels voelen, maar daardoor ging het dier alleen maar nog sneller galopperen. Dit kan geen echt paard zijn, dacht de dief. Ik heb van mijn leven nog nooit een paard bereden dat in een snellere galop overgaat als je de teugels strakker aanhaalt. Hoe moet ik nu ontsnappen? Weldra naderden zij een boom, waarvan de takken niet hoog boven de grond hingen. De dief sprong omhoog en verdween tussen de bladeren. Hij was blij aan de demon te zijn ontsnapt en de demon was blij dat hij van zijn belager af was. Op een hogere tak van de boom zat echter een aap, die een vriend was van de demon. Hij riep naar zijn makker: 'Hé, hoe zit dat, jij bent toch een demon, een menseneter. Dit hier is een mens, jouw geliefde voedsel. Waarom liet je hem op jouw rug zitten, in plaats van hem op te eten?' De demon nam zijn oorspronkelijke vorm aan en maakte aanstalten om in de boom te klimmen. De dief was woedend op de aap omdat hij hem verraden had. Hij pakte zijn staart, die naar beneden hing, uit alle macht begon hij eraan te trekken, zodat de aap tussen twee takken bekneld raakte. De dief zette zijn tanden in de staart en beet er een stuk van af. Dat deed zo'n pijn dat de aap er tranen van in de ogen kreeg en zijn gezicht in een lelijke grimas vertrok. Toen de demon hem aankeek, bedacht hij zich geen tweede maal en zette het op een lopen. 'Naar jouw gezicht te oordelen, moet die Schemerdemon wel een verschrikkelijk gedrocht

zijn, beste vriend. Ik maak me uit de voeten, voordat hij mij ook te pakken krijgt.' De demon verdween en bleef in het vervolg ver uit de buurt van de prinses.

We slapen uit. Om kwart over zeven worden we wakker. Douchen en aankleden. Petra laat de hele badkamer en een deel van de kamer onder water lopen. Het is een groot waterballet. We hebben alle handdoeken nodig om het weer een beetje droog te krijgen. Dan sneuvelt er ook nog een glas. Dat begint goed vandaag. Om negen uur gaan we met Henk en Jolanda ontbijten. Lekker uitgebreid en rustig aan. Petra en Jolanda hebben allebei keelpijn. Ik ben blij dat ik het kwijt ben. Op ons gemak lopen we de berg af naar het centrum van Munnar. Het is nog een behoorlijk stuk. In de berm zijn Indiërs druk met paaltjes wit te schilderen. Een paar honderd meter verder is de volgende ploeg bezig. Zij voorzien de witte paaltjes van zwarte strepen. Met enorme kwasten proberen ze rechte lijnen te schilderen.

In het centrum is het lekker druk. Ik mag dat wel. Het is zichtbaar schoner dan in Tamil Nadu. Het is opvallend schoon overall. Ook hier is de communistische partij duidelijk aanwezig. Overall hangen posters die in het oude Rusland zeker niet zouden misstaan. Op straat worden we niet lastiggevallen door winkeliers die je naar binnen willen praten. Alles is heel gemoedelijk. We gaan op zoek naar een geldautomaat. Hij is er wel, maar aan de andere kant van de stad. Dan maar eerst naar de overdekte groentemarkt. De keus is enorm en alles ziet er vers uit.

Zoals in zoveel steden hebben middenstanders met dezelfde professe elkaar opgezocht. Zo hebben alle naaiateliers zich in een smal straatje gevestigd. Je snapt niet dat ze in die donkere winkeltjes kledingstukken kunnen maken. In een van de overdekte straten hebben alle winkels een draaiend aggregaat bij de ingang staan voor de elektriciteitsvoorziening. Het is er niet te harden van de uitlaatgassen en de diesellucht. Uitgerekend in deze straat is het door Ruben aanbevolen restaurant Rapsy gevestigd waar we zonder problemen tussen de middag de lunch kunnen gebruiken. We zien wel wat we doen.

Op een afgelegen plek langs de rivier hebben zich drie slaggers gevestigd. Het vlees hangt buiten met enorme haken aan de dakgoot. De stoep is rood van het bloed. Het stinkt er niet. Het ruikt alleen naar dood vlees. Binnen is het een grote chaos. Op grote, kaal geschraapte boomstronken zijn ze bezig het vlees klein te snijden. Het fijngesneden vlees ligt op grote hopen.

Bij de State Bank of Travancore kunnen we pinnen. Er staat een enorme rij voor de ingang. De ATM bevindt zich in een bijgebouwtje voor de bank. In het kleine hokje staan ook nog elf personen. Ze proberen allemaal geld uit de automaat te krijgen. Zodra er een naar buiten komt, glipt er gelijk weer een naar binnen. Ook Indiërs die helemaal nog niet buiten in de rij hebben gestaan.

Petra en Jolanda grijpen in. Ze lopen naar voren en blokkeren de ingang en laten er alleen nog maar mensen uit. Een beveiligingsman in een kaki uniform komt de bank uit. Hij heeft een enorm geweer bij zich. Petra en Jolanda laten hem maar wel naar binnen. Binnen begint de beveiligingsman de mensen te helpen bij het bedienen van de geldautomaat. Het blijkt dat alle klanten van de bank een nieuw pasje hebben gekregen. Voordat ze geld op kunnen nemen, moet het eerst worden geactiveerd. Alleen weet het merendeel van de klanten niet hoe dat

moet. De beveiligingsman is er maar druk mee. Zijn geweer heeft hij in een hoek van het hokje neergezet.

Trots komen de Indiërs met in hun ene hand het nieuwe pasje en in de andere hand een paar honderd rupees naar buiten. Als het hele hok leeg is, laten Petra en Jolanda alleen mensen binnen die in de rij staan. Alle anderen worden resoluut naar de wachtrij verwezen. En dan wel om achter aan te sluiten. Er zijn er bij die op een andere manier binnen proberen te komen, maar dat heeft weinig resultaat. Als ik naar binnen ga, gaat Jolanda gelijk mee. Jolanda pint als eerste. Zij krijgt nog verschillende coupures uit de automaat. Als ik pin, spuugt het apparaat alleen maar briefjes van duizend rupees uit. Dat schiet niet op. Daar kun je nergens mee betalen. Petra en ik lopen de bank binnen om de grote coupures te wisselen. Door een bankbediende worden we naar een grote ijzeren kooi met een klein loketje verwezen. Voor het loket staat vier mannen te wachten. Die worden aan de kant gezet. Wij worden direct geholpen. Tegenstribbelen en de anderen eerst laten helpen heeft geen zin. Hier wordt duidelijk dat het kaste-systeem nog bestaat. Ben je hooggeboren, dan hoeft, nee mag, je niet in de rij tussen het gepeupel op je beurt te wachten. Er is geen ontkomen aan. Daar zorgen ze zelf wel voor. De grote coupures worden gewisseld in kleinere eenheden. We moeten alles natellen. Wat een gedoe. Met een heel pak geld in mijn rugzak verlaten we bank. Voor de ATM staat nog steeds een enorme rij.

Henk en Jolanda beginnen al te lachen als ze ons aan zien komen. We lopen naar het postkantoor. Bij het oversteken worden we bijna plat gereden door een bus die niet links, maar gewoon rechts rijdt. Vergeleken met de bank is het in het postkantoor een stuk rustiger. Bij het postzegelloket koop ik van elke postzegel die in omloop is één exemplaar. We geven hier onze brieven en kaarten af. Zo kunnen ze in ieder geval niet uit de brievenbus worden gehaald om de postzegels eraf te jatten. Rond het middaguur beginnen onze magen te knorren. Zomaar iets te eten op straat durven we toch niet aan. We lopen terug naar restaurant Rapsy. De dieselaggregaten draaien nog steeds. Het lawaai en de stank is echt niet minder geworden. Restaurant Rapsy heeft een soort oostblokuitstraling. Alles is witgeschilderd. Felle TL-verlichting aan het plafond. Verder bestaat de inrichting uit vijf witte Formica-tafeltjes met vier stoelen met verchromde frames. De menukaart nodigt ook niet echt uit om iets te eten te bestellen. We nemen alleen iets te drinken. Vier blikjes Coca Cola. Lekker veilig.

Dan komt Leslie voorbij. Hij is naar de kapper geweest. Na wat aandringen van Jolanda lijkt het Henk ook wel wat. Wij erop af. Het is om de hoek aan de overkant van de straat. In de kapperszaak mag Henk gelijk plaatsnemen in een van de vier prachtige antieke kappersstoelen. Wij nemen genoeg met het bankje achter in de zaak. De kapper heeft een hele klus aan Henk. Nieuwe scheermessen worden tevoorschijn gehaald. Gelaten laat Henk het allemaal over zich heen komen. Het nieuws dat Henk bij de kapper zit gaat rond als een lopend vuurtje. Bijna de hele groep komt langs. Allemaal leggen ze deze uitzonderlijke situatie digitaal vast. Henk krijgt een totaalbehandeling. Hoofdhaar, baard, wenkbrouwen, neushaar. Alles komt aan de beurt. Zelfs de haren die uit zijn oren groeien worden weggebrand. Na een uur is het resultaat verbazingwekkend. Henk ziet er tien jaar jonger uit. Hij is helemaal het heertje. De grote Indiase metamorfose. Dan komt de rekening voor ruim een uur knippen, scheren,

trimmen en afbranden. 30 rupees. Ongelofelijk. Jolanda geeft de kapper een flinke fooi.

We nemen twee tuktuks terug naar het hotel. Gelukkig heeft Petra het kaartje met het adres van het hotel meegenomen. De tuktuks racen de berg op naar onze 'residentie'. We gaan gelijk door naar het restaurant. Henk bestelt een Sissler. Die heb je in drie versies. Met vlees, kip of vegetarisch. Natuurlijk neemt Henk de vleesversie. Het wordt geserveerd in een hete schaal waar de stoom vanaf komt. Als ze er tenminste het hard genoeg mee naar je tafel rennen. Jolanda neemt een cheese-sandwich, omdat de tuna-sandwich op is. Petra bestelt heldere groentesoep. Als ze groentecremesoep krijgt, stuurt ze het linea recta weer terug naar de keuken. Ik neem een bordje frites. Als wij ons eten op hebben, krijgt Petra haar soep geserveerd.

Op onze kamer zijn onze bedden nog niet opgemaakt. Ook hebben we nog geen nieuwe handdoeken gekregen. Dat zou toch wel heel prettig zijn na dat waterballet van vanmorgen. Petra haalt twee mannetjes uit een linnenkast en tien minuten later is alles geregeld. Dan stuurt ze ze naar Henk en Jolanda. In het opgemaakte bed valt Petra al snel in slaap. Ik zet 'even' de dag op papier. Om vier uur lopen we naar het tuincentrum naast het hotel. Met een groot hek is het hermetisch afgesloten van de buitenwereld. We moeten zelfs betalen om binnen te komen. Het is net een Nederlands tuincentrum. Er staan heel veel planten die we ook in Nederland kennen. Alleen zijn ze hier veel groter. Wat bij ons planten zijn, zijn hier complete struiken. Alles staat in bloei. Het is er een drukte van jewelste. Verschillende fotografen zijn druk bezig bruidsparen te vereeuwigen. Vooral de rozen zijn populair.

Terug in het hotel kunnen we internetten. Vijfentwintig rupees voor een uurtje. Na tien minuten crasht de computer. Een van de Indiërs die de hele dag met koffers loopt te zeulen, wordt erbij gehaald. Hij heeft de computer al snel weer aan de praat. In het winkeltje kopen we een paar flesjes Coca Cola voor morgen in de bus. In India woedt er een felle concurrentiestrijd tussen Coca Cola en marktleider Pepsi Cola. Op allerlei manieren probeert Coca Cola een groter marktaandeel te krijgen. Dat probeert Philips hier trouwens ook. Ze laten geen kans voorbij gaan. Op televisie zitten ze bijna in of rond elk programma. En dat allemaal gericht op de toekomst. Want er komt een moment dat in India de massa geld krijgt. En die willen allemaal consumeren.

Om acht uur is het diner. Petra, Henk en ik nemen noedels. Jolanda een vegetarische Sissler. Het smaakt heerlijk. Tijdens het diner showen Jim, Nel, Greet, Leslie, Ammy, Peter en Lita in het restaurant hun gekochte Indiase kleding. Muthu en Ruben komen ook nog even langs. Zij verblijven in het hotel aan de overkant van de straat. Rond halftien gaan we te bed.

DINSDAG, 5 FEBRUARI 2008

De gebarsten emmer

Een waterdrager in India had twee grote emmers; elke emmer hing aan één kant van een juk dat hij over zijn schouders droeg. Eén van de emmers had een barst en de andere emmer was in perfecte staat. Terwijl die tweede emmer aan het einde van de lange weg tussen de rivier en het

huis van de meester een volle portie water afleverde was tegen die tijd de gebarsten emmer nog maar half vol. Dat ging zo twee volle jaren verder. De waterdrager leverde altijd maar anderhalve emmer water af in het huis van zijn meester. Natuurlijk was de goede emmer bijzonder trots op zijn prestaties omdat hij perfect voldeed voor het doel waarvoor hij gemaakt was. Maar de arme gebarsten emmer was beschaamd om zijn gebrek en voelde zich ellendig omdat hij maar de helft kon presteren van wat je van hem had mogen verwachten. Nadat hij zich zo twee jaar lang als een mislukking had beschouwd begon hij op een dag bij de rivier tegen de waterdrager te praten. 'Ik ben beschaamd over mezelf en ik wil me bij jou verontschuldigen.' 'Waarom?', vroeg de waterdrager, 'waarom ben je beschaamd?' 'Omdat ik de laatste twee jaar slechts in staat ben geweest om maar een halve portie water af te leveren. Door die barst in mijn zijwand verlies ik voortdurend water onderweg naar het huis van je meester. Door mijn falen moet jij zo hard werken en krijg je niet het volle loon voor je inspanning,' antwoordde de emmer. De waterdrager kreeg echt medelijden met de oude gebarsten emmer; hij wilde hem troosten en zei: 'Als we dadelijk teruggaan naar het huis van mijn meester moet je eens goed op die prachtige bloemen letten aan de kant van de weg'. En inderdaad: toen ze de heuvel opliepen zag de gebarsten emmer de prachtige wilde bloemen langs de kant van de weg en dat bracht hem toch een beetje troost. Maar aan het einde van de reis voelde hij zich toch weer ongelukkig omdat de helft van het water weer was weggelopen en hij verontschuldigde zich opnieuw bij de waterdrager omdat hij weer gefaald had. De waterdrager bekeek de emmer en zei: 'Heb je dan niet gezien dat er alleen maar bloemen groeien langs jouw kant van de weg en niet langs de kant van de andere emmer? Dat komt omdat ik altijd al wist dat je een beetje lekte en ik heb daar mijn voordeel mee gedaan. Ik heb bloemzaadjes geplant aan jouw kant van de weg en elke keer als we terugkwamen van de rivier heb jij ze water gegeven. En zo heb ik twee jaar lang telkens prachtige bloemen kunnen plukken om de tafel van mijn meester mee te versieren.' 'Als jij niet zou zijn zoals je nu eenmaal bent dan zou zijn huis er nooit zo prachtig uitzien.'

Om halfnegen vertrekt de bus. We zijn er allemaal weer bij. Via het centrum van Munnar rijden we naar het westen. Vandaag moeten we honderdendertig kilometer bussen. Teug naar zeeniveau. Gelukkig is de kleine wereld van vanmorgen vroeg een heel stuk groter geworden. De mist is zo goed als weg. Een stralend blauwe lucht komt er voor in de plaats. We slingeren naar beneden. Naarmate we lager komen, stijgt de temperatuur met rasse schreden.

We stoppen bij een theeplantage waar vrouwen met enorme plastic zakken druk bezig zijn de theebladeren te plukken. Bijna alle theepluksters worden door tussenpersonen ingehuurd. Het is een soort uitzendbureauformule. De tussenpersonen of commissionairs zoals ze hier worden genoemd, ontvangen tien rupees per kilo geplukte thee en ze betalen de pluksters acht rupees. En dat dit is een gouden business is, blijkt wel uit de enorme huizen waar we langs rijden. Vol trots zetten ze hun naam en het woord 'commissionair' op het smeedijzeren hek voor hun huizen. Tussen de villa's staan schamele hutjes. De weg is prima. Prima asphalt. Op sommige stukken hebben ze zelfs lijnen getrokken. Het passeren is en blijft een probleem. Ze blijven gewoon zo lang mogelijk doorrijden en blokkeren met grote regelmaat alles. De natuur is prachtig. Watervallen, hoge bergen, steile afgronden en prachtige bossen.

Peter heeft in Munnar een horloge gekocht met een thermometer en een kompas. Je kunt er gelukkig ook nog op zien hoe laat het is. De thermometer begint bij nul. Dat moet geen problemen geven. Tot nu toe heeft het hier in India alleen maar gedoid. Petra zit lekker voor in de bus. Zo heeft ze de minste ellende met al dat draaien. Het valt mij mee dat de chauffeur de motor van de bus niet uitzet als we naar beneden gaan. Eigenlijk doen ze dat allemaal, Auto's tuktuks, brommers. Als het maar even naar beneden gaat, gaat de motor uit.

Slingerend door haarspeldbochten rijden we de bergen uit richting de kust. In een bocht komt de bus met één wiel in een enorm gat. Gelukkig lopen we geen

averij op. Iedereen blijft ook maar lawaai maken. Zelfs voetgangers roepen als ze oversteken. De meeste voertuigen hebben het voor het gemak ook maar achterop geschilderd: Sound Horn. We steken de rivier de Periyar over. Via een éénbaansbrug, dus moet er flink gewacht worden. Om en om steekt er een voertuig over. Het gaat vreemd genoeg zeer gedisciplineerd.

Adimali is de eerste grote stad waar we doorheen rijden. Het is het agrarische centrum voor alle specerijenplantages in de omgeving. Er zijn opvallend veel honden. Ze liggen echt overal te slapen. Buiten de stad stoppen we bij een soort wegrestaurant. Even de benen strekken en iets drinken. In de vijver bij het restaurant zwemmen enorme koikarpers.

We rijden langs afgebrande bergwanden. Hier moet niet zo lang geleden een flinke bosbrand hebben gewoed. Dat is ook te merken aan de weg. Die is in erbarmelijke staat. Vrouwen zijn druk bezig met het repareren en opknappen daarvan. In een simpele machine met een enorm vuur smelten ze het taaië asfalt dat uit enorme vaten komt. Dan gooien ze er een schep grijze steentjes bij. Dit stroperige mengsel stoppen ze in de gaten. Steengruis erover en wegwezen. Na anderhalf uur laten we de bergen achter ons. De theestruiken maken plaats voor koffie- en specerijenplantages. Die worden in de lager gelegen gebieden weer vervangen door rubberbomen en waslijnen vol bruinwitte rubbermatjes. De huizen hebben hier enorme satellietschotels in de tuin staan. Hiermee moeten ze wel signalen ver uit de ruimte kunnen opvangen. Wat een joekels. De radiotelescopen op de heide bij Dwingeloo zijn er niets bij.

Via Kothamangalam, Muvattupula en Tripunithura komen we in de buurt van Cochin. Cochin bestaat uit twee delen; Fort Cochin, het oude centrum en Ernakulam (de uitbreiding op het vaste land). In Ernakulam ligt ons hotel. ABAD Atrium Hotel. Eigenlijk zijn het twee hoteltorens. Wij verblijven in de achterste toren. Voor de ingang staat een man in een prachtig rood uniform die voor iedereen de deur opent. In de enorme lobby verplaatsen twee glazen liften iedereen van verdieping naar verdieping. Vanuit het restaurant waar we genieten van een heerlijke lunch met kokostaart en amandelpudding zien we dat de koffers naar onze kamers worden gebracht.

Na de lunch is het even bijkomen op de kamer. Vooral voor Petra. Zij duikt gelijk tussen de lakens. Om drie uur gaan we op verkenning uit. Henk blijft TV kijken. Buiten is het bloedheet. Tegen de veertig graden. Het lijkt wel een sauna. Het water loopt in straaltjes langs je lichaam. Hier valt bijna niet tegen op te drinken. Binnen het half uur zijn onze kleren drijfnat.

Cochin heeft bijna één miljoen inwoners en het lijkt wel of ze allemaal op straat lopen. Aan winkels hebben ze hier geen gebrek. De ene nog mooier dan de andere. En dan heb ik het over de pui. Daarachter is het gewoon weer India. Op de hoek van Banerji Road en Chittoor Road is een soort busstation ontstaan. Eigenlijk is er geen ruimte om te stoppen. Toch probeert elke bus hier passagiers in en uit te laten stappen. Het is echt fantastisch om het allemaal vanaf een afstandje te bekijken. Genieten hoe chaotische en toch ordelijk alles verloopt. De toestand waarin sommige bussen verkeren is abominabel. Met touwtjes en ijzerdraad hangen ze aan elkaar.

In een kerk bekijken we de heiligenbeelden. Ze hebben de buiten- en binnenkant van het gebouw spierwit geschilderd. Buiten is daar weinig meer van te zien. In de kerk staan ook drie biechtstoelen waar je open en bloot je zonden kunt belijden. Er zijn in de kerk opvallend weinig mensen. Het aantal schoenen voor de ingang wekt hogere verwachtingen. Misschien zijn het wel 'lok'schoenen. Met de tuktuk gaan we terug naar het hotel.

Om vijf uur staat iedereen in de brandende zon voor de ingang van het hotel. Met de bus worden we naar de See India Foundation, beter bekend onder de naam Dr. Devan's Kathakali, gebracht. Het is niet ver rijden. Aan de Kalathiparambil Lane ligt een van de oudste Kathakali theaters van Kerala. Het is een soort omgebouwde schuur achter een huis. Op het podium zitten twee dansers zich op te maken. In het theater staan ongeveer honderd ijzeren stoeltjes met een houten zitting. Langzaam stroomt het theater vol. De weergaloze, unieke en niet te imiteren Dr. Devan, de directeur van het theater, vertelt op een zeer ontspannen en rustige wijze wat er allemaal voor eisen zijn om Kathakali-danser te worden. Zijn verhaal is verweven met filosofische en mythologische verhandelingen. Als de show begint schrik ik wakker. Het is kwart voor zeven als de show begint.

Als eerste treedt een magere Indiër op met scherpe ijzeren punten aan zijn vingers. Het is een soort kruising tussen de pantomimespeler Rob van Rijn en de acteur Bueno de Mesquita. Op een heel moeilijke manier laat hij zien hoe je met gebaren en gezichtsuitdrukkingen een simpel woord of begrip kunt uitbeelden. Voor het woord olifant heeft hij wel drie minuten nodig. Dr. Devan blijft aan de zijkant van het toneel stoicijns en op een rustig tempo zijn verhaal vertellen. Het is in ieder geval zeer vermakelijk.

Dan komen de twee Kathakali-dansers. Een van de dansers heeft een gifgroen hoofd met een witte kraag. De andere heeft zich helemaal tot vrouw omgetoverd. Als ik ergens niet van houd dan zijn het wel kerels die zich verkleden als vrouw. Gelukkig blijft de man van het eerste optreden erbij. Af en toe doet hij een poging om te zingen. Verder maakt hij een hoop herrie met behulp van twee bekkens. Om kwart over zeven worden we door Dr. Devan hartelijk bedankt en uitgezwaaid.

Met de bus worden we door de avondspits naar het Grand Hotel gebracht. Op de vierde verdieping hebben ze in een aparte zaal voor ons een lange tafel gedekt. We eten a la carte. Ook hier blijkt het weer een groot probleem te zijn om een grote diversiteit aan maaltijden gelijktijdig klaar te hebben. Een groep van tweeëntwintig personen zou ook in Nederland in een restaurant problemen kunnen veroorzaken. Het duurt ongeveer drie kwartier voordat de eerste gerechten op tafel komen. Het smaakt weer prima.

Ook werkt het hier net als in de rest van India: vijf man in de bediening en ééntje in de keuken. Voor elk onderdeel van de bestelling hebben ze een bediende. Er is een bediende voor het opnemen van de bestelling, voor het brengen van het drankje, voor het openen van het flesje, voor het inschenken, voor het brengen van het gerecht, voor het afruimen en het afrekenen. Dat laatste wordt vanavond 'le grand final'. Langzaam wordt de spanning opgebouwd. En dan zijn ze er. Zoveel hebben we er nog nooit gezien. Bonnen, meters bonnen. Nu valt op dat heel veel Indiërs gewoon niet kunnen tellen. Ze

tellen ongeveer als: een, vijf, veel. Tellen gaat ze zelden makkelijk af. Het valt op dat iedere berekening, hoe simpel ook, wel zesmaal opnieuw gaat. Uiteindelijk zijn alle bonnen afgescheurd, gebundeld en voorzien van een totaalbedrag en kunnen we afrekenen. In Nederland is tijd geld. Hier heeft men geen geld, maar wel tijd. Om jaloers op te zijn.

Als Muthu, Petra, Eveline en ik in de lift staan wijs ik op het maximale laadvermogen van de lift. De verhouding 'kilo's – aantal personen' is duidelijk anders dan in Nederland. Als ik Muthu hierop wijs zegt hij dat ik eigenlijk voor drie tel, Eveline voor twee en hijzelf voor een baby van drie maanden. Onmiddellijk staat Eveline op haar achterste benen. Dit zijn geen geintjes waar zij om kan lachen.

Een aantal neemt de tuktuk terug naar het hotel. Wij gaan lopen. Het is ongeveer een kwartiertje wandelen. Onderweg zijn we niet alleen. Honderden kakkerlakken lopen langs en over de stoep. Het zijn er echt honderden. Gelukkig ziet Jolanda ze niet lopen anders hadden we haar moeten dragen. In het hotel zoekt iedereen zijn of haar kamer op.

WOENSDAG, 6 FEBRUARI 2008

De betovering die geen heil bracht

Er leefde eens een kluizenaar die tevens een groot tovenaars was. Op een dag vond hij een jong muisje, dat zich uit de klauwen van een roofvogel had weten te bevrijden. Uit medelijden veranderde hij het diertje in een meisje. Hij nam haar bij zich in huis en voedde haar zelf op. Na een paar jaar zag hij dat zij rijp was voor het huwelijk en hij nam zich voor om een bijzondere echtgenoot voor haar te vinden. Hij riep de zonnegod en sprak: 'O zon, trouw met mijn dochter. Het is mijn wens dat een machtig persoon, zoals jij, haar bruidegom zal zijn.' Daarop antwoordde de zon: 'De wolken zijn nog machtiger dan ik. Zij zijn degenen die mij in een oogwenk kunnen bedekken.' Toen de kluizenaar dit hoorde, stuurde hij de zon weg en riep de god van de wolken. 'O wolk, trouw met mijn dochter. Het is mijn wens dat een machtig persoon, zoals jij, haar bruidegom zal zijn.' De god antwoordde: 'De wind is nog machtiger dan ik. Zoals het hem belieft, blaast hij mij in elke richting van de vier windstreken.' De kluizenaar riep de god van de wind en deed hem hetzelfde aanzoek. 'De berg is nog machtiger dan ik. Hij duwt mij met gemak omhoog,' was zijn antwoord. Toen richtte hij zijn aanzoek tot de berggod Himalaya. 'De muis is nog machtiger dan ik,' sprak deze, 'hij graaft zijn hol in mijn zijde en maakt daar zijn nest.' Na deze reeks afwijzingen riep de kluizenaar een veldmuisje en zei: 'Trouw met mijn dochter.' 'Ik wil best met haar trouwen,' zei het muisje, 'maar vertel mij eerst hoe ik haar mee naar huis moet nemen. Zij zal nooit in mijn hol passen.' De kluizenaar dacht: 'Het is beter dat zij terugkeert naar haar muizenleven.' Hij veranderde haar terug in een muis en gaf haar aan degene die wel met haar wilde trouwen.

We worden gewekt in volkomen duisternis. De stroom is weer eens uitgevallen. Gelukkig heb ik mijn mijnwerkerslamp meegenomen. Romantisch douchen met zo'n lampje op je voorhoofd. Als we gaan ontbijten, gaat het licht weer aan. Het ontbijt is weer genieten. Met baked beans, gebakken eieren en worstjes op toast creëer ik een heerlijk Engels ontbijt. Terwijl we zitten te eten zien we Muthu in de lobby zitten. Hij probeert de krant te lezen. Petra pakt de leesbril van Jolanda en geeft hem aan Muthu. Er gaat een wereld voor hem open. Jolanda heeft tig van die leesbrilletjes meegenomen. Muthu wil de donkerpaarse wel. De rode is een beetje te opvallend. Petra spreekt met hem af dat we er wel een paar opsturen.

Om negen uur stappen we in de bus. Ons hotel ligt duidelijk in het rijkere deel van de stad. Je ziet het aan de wegen, de reclameborden (luxe goederen in plaats van de eerste levensbehoeften) en de winkels. Enorme kledingwinkels, winkels voor mobiele telefoons, opticiens en sieraden. Je ziet hier dan ook geen koeien en geiten meer op de weg. Dat komt pas weer als we op weg gaan naar fort Cochin. Het is ongeveer elf kilometer van het hotel. We rijden dwars door de stad naar het schiereiland dat het dichtst bij de Arabische Zee ligt. De weldadige luxe heeft hier ruimte gemaakt voor het armere India.

Allereerst brengen we een bezoek aan de beroemde Chinese vissersnetten. Deze netten worden door middel van een hefboom in het water gelaten en na enige tijd snel weer opgehaald. Alle vis die boven het net zwemt wordt zo gevangen. Het zijn geweldige bouwsels van palen, touwen en enorme stenen. De hefbomen zijn enorme houten installaties. Aan de touwen hangen enorme stenen als tegengewicht voor het net. Er zijn toch wel een paar man nodig om het net in beweging te krijgen. Ze vissen altijd met opkomend water. De vangst valt mij elke keer tegen. Op het open water zie je af en toe een paar dolfinnen boven water komen.

Het leuke van die Chinese visnetten is dat alles wat ze vangen direct op de kade wordt verkocht. Je kunt zelf je visje kopen en het in een van de vele stalletjes laten klaarmaken. Ook hier dragen de vissers een dothi die ze regelmatig omslaan naar een korte versie. Als shirt dragen ze een streepjes overhemd. En dan weet ik wat ik hier mis. Zo dicht bij zee. Meeuwen! Op plaatsen waar vis aan land wordt gebracht en waar je veel meeuwen zou verwachten, zie je in India geen enkele meeuw. De positie van de meeuwen wordt in India ingenomen door kraaiachtigen. Van die zwarte met een bruine kop. En daar zijn er hier genoeg van.

Waar er ook voldoende van zijn, dat zijn verkopers. Ik heb geen idee waar ze vandaan komen, maar opeens zijn ze er. Geruisloos komen ze van alle kanten. Ze bieden weer de meest uiteenlopende waar aan. Het zijn echte volhouders. Totdat je het zo zat bent dat je uitvalt. En dan is het over.

In dit deel van Cochin is een enorme hoeveelheid aan historische overblijfselen te vinden. Van oudsher werden hier namelijk al kooplieden uit alle windstreken van de wereld aangetrokken om handel te komen drijven, waaronder de Portugezen, de Nederlanders en de Engelsen. De handel in specerijen, thee, koffie, rubber en kokosvezels hebben Cochin al heel vroeg veel welvaart bezorgd. Het is echt een smeltkroes van culturen.

Langs het fort en de waterkant lopen we naar het sterk verwaarloosde 'Dutch Cemetery'. Dit kerkhof hoort bij de Anglicaanse St. Francis Church. Hier liggen de ondernemende avonturiers uit het verleden begraven. De ommuurde en met een groot hek afgesloten begraafplaats is een overblijfsel uit de periode dat de Nederlanders hier de scepter zwaaiden, van 1663 tot 1795. Praise Thaiparambil, dominee van de St. Francis Church wil de begraafplaats laten restaureren. Er is alleen één probleem: In India heeft niemand er geld voor over. Ze zijn niet zo geïnteresseerd in het verleden. Logisch: mensen zijn hier elke dag bezig met overleven, met genoeg verdienen om eten te kopen en de huur te betalen. Daar komt nog bij dat Indiërs hun doden cremen en begraafplaatsen vaak maar

vreemd vinden. Geld doneren aan het opknappen van een oude Nederlandse begraafplaats, komt dus niet bij ze op.

In de hitte lopen we verder naar de St. Francis Church. Muthu weet hier weer feilloos de weg. Deze in 1510 gebouwde Portugese kerk is de oudste door Europeanen gebouwde kerk in India. De kerk getuigt van de vele historische veranderingen in het land. Eerst was het een simpel houten gebouw, opgericht door franciscaner monniken. Toen de Portugezen hun greep op het land hadden verstevigd, bouwden ze de kerk opnieuw op van steen. Bijna een eeuw later namen de Hollanders de macht over en maakten er een protestantse kerk van, die in 1795 op hun beurt door de Engelsen tot anglicaanse kerk werd gemaakt. Tegenwoordig behoort het gebouw aan de Kerk van Zuid-India. In deze kerk werd in 1524 Vasco da Gama begraven. Zijn stoffelijke resten werden veertien jaar later teruggebracht naar Lissabon, maar we kunnen hier nog wel zijn grafsteen bewonderen die de plek markeert waar hij ooit begraven lag. De inrichting is heel simpel en eenvoudig. Een orgel is nergens te ontdekken. Er zijn ook geen beelden. Wel hangen er 'punkahs', de grote doeken die boven de kerkbanken hangen en door bedienden werden gebruikt om de kerkgangers koelte toe te wuiven.

Als we onze schoenen weer aan hebben en buiten komen worden Ruben en Muthu belaagd door een groep Indiërs. Het zijn oude bekenden uit Madurai. De 'tapijten'bende' waar we in Madurai ook al zoveel ellende mee hebben gehad. Ze willen dat we ook hier in Cochin een bezoek brengen aan een tapijtdemonstratie. Petra spreekt de Indiër aan die er ook in Madurai bij was. Ze maakt hem duidelijk dat niet Ruben en Muthu niet willen, maar dat de hele groep geen interesse heeft in een demonstratie en zijn handel. De man met het witte petje durft Petra niet aan te kijken. Later vertelt Ruben dat ze ons al vanuit het hotel hebben gevolgd.

Het volgende bezoek is aan de Joodse synagoge. Met de bus rijden we er naar toe. Voor de bus uit rijdt een lid van de tapijtenclan op een motor. Hij zorgt dat hij vlak voor de bus blijft rijden. Voor de tapijtenwinkel dwingt hij op een bepaalde manier de chauffeur tot stoppen. Dan treedt Muthu op. Hij geeft een klap op de chauffeurscabine en roept dat er doorgereden moet worden. Raketings langs die vent op de motor rijdt de bus de rijbaan weer op. De motorrijder blijft verbaasd kijkend achter. Bij de aanlegsteiger voor de veerpont stopt de bus om ons eruit te laten. Ruben vraagt wie met de bus terug naar het hotel gaat en wie de pont en dan een tuktuk neemt. Iedereen neemt de pont.

We lopen naar de synagoge. Aan beide kanten van de straat zijn winkeltjes met kleden, houtsnijwerk, bronzen beelden, kortom alles wat zij denken dat de toerist wenst mee te nemen naar het thuisfront. Weinig kitsch en veel antiek aandoende voorwerpen. Buiten lijkt het wel een sauna. Het is ruim 35 graden. Het water gutst mijn poriën uit. Je blijft water drinken.

In de synagoge moeten we onze sokken en schoenen weer uittrekken. Nu eens vanwege een heel andere reden, namelijk de oogverblindende Chinese tegelvloer uit de zeventiende eeuw. De elfhonderd met de handgeschilderde tegels zijn uniek. Ze zijn gelegd in 1762 en sindsdien is er niet meer met schoenen op gelopen. De rest van het interieur is eerder grappig dan interessant. Aan het plafond hangen antieke glazen Belgische kroonluchters en andere lampen. De

synagoge wordt tijdens onze aanwezigheid bestormd door een enorme horde schoolmeisjes. Na een korte uitleg zijn ze ook gelijk weer verdwenen. In Cochin bestaat de Joodse gemeenschap nog uit ongeveer tien leden. De rest is naar Israël geëmigreerd. Toch is de synagoge nog in gebruik. Op zaterdag komen alle Joden uit de omgeving hier bijeen, zodat ze net genoeg mannen hebben om sabbat te vieren.

Als we weer buiten komen valt de hitte als een enorme deken op ons neer. Alle zweetklieren knallen weer open. We wandelen in een heel rustig tempo naar het Mattancherry Palace. Het gebouw is nog in redelijke staat naar Indiase begrippen. Ze zijn druk bezig met restaureren. Het is in 1557 gebouwd door de Portugezen en geschonken aan de Raja van Cochin, Veera Kerala Varma. Dit ter compensatie voor de tempel die ze hadden gesloopt en om goodwill te kweken. Na de machtsovername door de Nederlanders is het in 1663 gerenoveerd. Sindsdien is het gebouw bekend als Dutch Palace. Leuk om de typisch Hollandse bouwstijl hier te zien. Vensterbanken waarin je kunt zitten, de lage deuren en balken tegen het plafond. De muurschilderingen met scènes uit de Ramayana zijn bijzonder fraai en nog in verrassend mooie staat. Verder staan in de diverse kamers er voorwerpen uit de 17e en 18e eeuw, zoals wapens, kleding, beelden, draagstoelen, enorme getekende landkaarten, schilderijen en gebruiksvoorwerpen. Heel apart is de zwevende bank waar de maharadja op zat om het volk toe te horen en recht te spreken. Jammer genoeg mag er niet worden gefotografeerd.

Na het bezoek aan het Dutch Palace mag iedereen zijn of haar eigen gang gaan. Met z'n vieren lopen we naar een winkel die uit twee enorme hallen bestaat. Hij staat echt helemaal vol met de mooiste beelden. Hier staan er wel een paar die we wel mee zouden willen nemen. Helaas, te zwaar en te groot. Achter in de hal hebben ze aan het water een restaurant met een tuin gemaakt. Hier drinken we in de schaduw een Coca Cola.

In een klein winkeltje kopen Jolanda en Petra prachtige glazen handvatten. Tussen alle spullen ontdek ik een prachtige versleten kazuifel met een Maria-afbeelding. De 250 euro die het ding moet kosten heb ik er niet voor over. Op de eerste verdieping blijken ze kasten vol kazuifels en andere kledingstukken uit de Room-Katholieke kerk te hebben. Geen idee hoe ze eraan komen. De man wil het in ieder geval niet vertellen. Op ons gemak lopen we naar de aanlegsteiger van de ferry.

Terwijl we staan te wachten komen er nog meer van onze groep aangelopen. Gelukkig hebben ze een afdak over de steiger gebouwd. De ferry, de Boat Jetty, zien we al van verre aankomen. Precies op tijd, 13.40 uur, verlaten we Cochin eiland. Een kaartje kost drieëneenhalve rupees. Dat is zo weinig dat ik niet eens de tijd en moeite neem om het om te rekenen. De Boat Jetty brengt ons op een zeer relaxte manier terug naar Ernakulam. Halverwege zien we weer twee dolfijnen. Het is ongeveer een klein uurtje varen. Bij de aanlegsteiger nemen we een tuktuk naar het hotel. Over de prijs maak ik mij geen zorgen. Dat regelt Petra wel. Zij onderhandelt met het mes op tafel. Volgens mij schiet de tegenpartij er altijd bij in. Maar Petra roept dan 'Beter iets dan niets.' We lunchen in het hotel. Na de lunch gaan Petra en ik nog even samen Cochin in. Lekker genieten van de Indiase chaos. Terug nemen we maar weer een tuktuk.

We zijn nog niet terug bij het hotel of we vertrekken al weer. De bus brengt ons naar de aanlegsteiger waar we vanmiddag met de Boat Jetty zijn aangekomen. Met veertien deelnemers van ons gezelschap gaan we een rondvaart maken door de natuurlijke haven van Cochin-Ernakulam. Dat blijkt een redelijk grote zeehaven te zijn. Langs de kades liggen grote zeeschepen en marineschepen. Vanmiddag was dat eigenlijk niet zo opgevalen. Op onze eigen boot varen we door de haven en naar de Arabische Zee. Langs de enorme Chinese vissersnetten die er vanaf het water nog mysterieuzer uit zien. Op een van de stranden zijn ze bezig een Bollywood film op te nemen. Genietend van een drankje op het bovendeck zien we langzaam de zon onder gaan. En dan valt de duisternis in. Overal gaat de verlichting aan en varen we in een heel andere wereld. Het is echt twee uur genieten.

Met de bus worden we terug naar het hotel gebracht. We kunnen zo aanvallen aan het buffet. Om je enig idee te geven waaruit het buffet bestaat, hierbij alle keuzes. Spinach egg drop, Provencale veg soup, Seafood coleslaw, Minty chicken salad, German ladies, Chef salad, Green salad, Seafood shaslik, Aleppey fish curry, Chinese spicy chicken, Pommies pepperoni, Vegetarial ball manchurian, Bhindi masala, Dhal sorak, Chicken pulao, Rice gratine, Vegeterian noodles, Plain rice, Thakali Thyry, Raitha, Curd rice, Curd, Pickle, Pappad, Fryums, Caramel custard, Strawberry cream, Saviourin pudding, Chocolate piramid, Fresh fruit salad en Vanilla ice cream. Genoeg om uit te kiezen en niet om te komen van de honger. Na deze heerlijke maaltijd is het bedtijd.

DONDERDAG, 7 FEBRUARI 2008

De illusie van Narada

Er leefde eens een wijze ziener, Narada genaamd. Op een dag ging hij naar de god Vishnu met de bedoeling luit voor hem te spelen. De ziener arriveerde juist op het moment dat Vishnu en zijn vrouw, Lakshmi, verwickeld waren in het minnespel. Toen Lakshmi Narada zag binnenkomen, maakte zij zich ijlings uit de voeten. Narada voelde zich lichtelijk in zijn wiek geschoten en zei tegen Vishnu: 'Ik ben een ziener, geen gluurder. Ik heb alle illusie overwonnen.' 'Dat jij een ziener bent, kan ik beamen,' sprak Vishnu. 'Juist daarom zou je moeten weten dat een getrouwde vrouw nooit in gezelschap kan vertoeven van een man die niet haar echtgenoot is. Maar zeg nooit dat je alle illusie overwonnen hebt. Zelfs een god zou dat nooit doen.' Daarop vroeg Narada: 'Laat mij zien wat illusie is.' Vishnu verklaarde zich daartoe bereid. Hij nam Narada mee naar een prachtige vijver en nodigde hem uit om daarin een bad te nemen. Terwijl de ziener het water inliep, verloor hij zijn manlijke lichaam en veranderde in een vrouw. Vishnu raapte de luit op en verdween. Narada bleef achter en vergat dat hij ooit een man geweest was. Een koning, Taladhvaja genaamd, kwam juist langs de vijver rijden en zag de vrouw uit het water komen. Hij vroeg naar haar naam, maar zij wist niet hoe zij heette. Zij wist ook niet waar zij vandaan kwam, of waar zij naartoe ging. Taladhvaja nam haar mee naar zijn paleis en hoewel hij niets van haar wist, besloot hij met haar te trouwen. Hij gaf haar de naam Saubhagya Sundari, hetgeen 'zij wier schoonheid haar fortuin is' betekent. Zij was inderdaad zo mooi, dat de koning geheel aan haar verslaafd raakte. Hij vergat al zijn koninklijke plichten en was dag en nacht in haar slaapvertrek te vinden. Hij dronk veel wijn en verloor alle besef van tijd; hij dacht enkel en alleen aan plezier. De koningin werd zwanger en in de jaren die volgden bracht zij acht zonen ter wereld. Daarna trouwden haar zonen en kwamen er kleinzonen. Soms was zij gelukkig en soms had zij verdriet, vanwege de ruzies tussen haar zonen en hun vrouwen. Soms was zij ziek en leed zij pijn. Op een dag werd het koninkrijk aangevallen door een vijandelijk leger. In het geweld kwamen al de zonen en kleinzonen om het leven. Terwijl de koningin in een vlaag van smart lag te weklagen, kwam de god Vishnu, vermomd als priester, naar haar toe. Hij sprak: 'Waarom heb jij zo'n verdriet? Alles wat gebeurd is berust enkel en alleen op een vergissing en bedrog. Wie ben jij en wiens zonen zijn gestorven? Zit niet bij de pakken neer; houd op met huilen en zorg ervoor dat de riten voor de doden worden uitgevoerd. Om te

beginnen moet jij als eerste een ritueel bad nemen.' Vervolgens nam hij de koningin, haar echtgenoot en enkele verwanten mee naar de vijver. Daar sprak hij tot de koningin: 'In een eindeloze reeks van wedergeboorten heb jij miljoenen vaders, echtgenoten en zonen gehad. Om wiens dood wil je treuren? Het is een dwaling die in jouw bewustzijn is ontstaan, zoals een droom waarvan je denkt dat het de werkelijkheid is.' Daarop gebod hij haar de vijver in te gaan en terwijl zij het water inliep, veranderde zij in een man. De god Vishnu stond aan de kant en reikte hem een luit aan. Op dat ogenblik wist de man weer dat hij Narada was.

Het ontbijt smaakt weer heerlijk. Lekker met een bakkie slappe thee. Als ik bij het buffet mijn ontbijt bij elkaar zoek, komt Jolanda naar mij toe om mij te feliciteren. Ik heb geen idee waarmee. Blijkt het onze trouwdag te zijn. Tja. Ik kan niet alles bijhouden. We hebben vandaag alle tijd. Omdat de bus niet voor het hotel mag parkeren, worden de koffers met een auto opgehaald en naar de bus gebracht. We lopen met de hele groep rond halfelf naar de bus die in een van de zijstraten staat. We moeten vandaag ongeveer zestig kilometer rijden naar Alleppey. Dat is een van de grote voordelen van deze reis: alles gaat in een zeer rustig tempo. We verlaten Cochin en rijden richting het zuiden. De weg loopt vlak langs de kust. Zo nu en dan zie je het strand en de branding van de Arabische Zee tussen de palmbomen door. De rit geeft een mooi beeld van dit waterrijke gebied met kokosnootplantages. Het woord Kerala betekent ook kokosnoot.

Pal achter de kust van Kerala liggen de lagunen of binnenwateren die samen een prachtig natuurgebied vormen. De Backwaters. We stoppen in het drukke centrum van Alleppey om de laatste inkopen te doen voordat we aan boord gaan. Muthu brengt ons naar een achteraf steegje waar achter een groot stalen raamwerk een enorme hoeveelheid drank staat. Via een klein luikje worden na het overhandigen van de nodige rupees in papier verpakte flessen sterke drank naar buiten geschoven. Wij slaan een paar flessen frisdrank en pakken vruchtensap in. Bier is aan boord verkrijgbaar. Jolanda en Petra kopen ook nog wat bananen en tomaten.

De bus brengt ons bij een van de lagunen. Het is hier een drukte van jewelste. Tientallen omgebouwde rijstboten, de zogenaamde 'house'boten, liggen hier met hun voorkant naar de kade aangemeerd. Terwijl wij rustig rondlopen inspecteren Ruben en Muthu de vier gereserveerde boten. Aan de kade hebben ze een enorm gebouw neergezet. In het midden van de enorme zaal staan één bureau. Met drie stoelen. Een vrouw zit suf voor zich uit te kijken. Geen idee waar die mee bezig is.

Met de marmeren vloer zijn ze niet zo blij. Om te beginnen is de vloer verre van vlak, maar wat erger is, ze zijn vergeten de dilatatie-strips aan te brengen. En dat hadden ze wel moeten doen. De vloer is zo goed als verloren. Hele stukken tegelvloer zijn omhoog gekomen en/of gebroken.

Op de kade wordt hevig gespeculeerd wie bij wie op welke boot komt. Alle boten zijn verschillend. Dan is het grote moment daar. Ruben komt met het verlossende woord. Wie zit bij wie op de boot. Boot 4: Ammy en Leslie, Lita en Peter, Sandra en Frits. Boot 3: Wim en Trijnie, Ties en Yvonne en Wim. Boot 2: Jim en Nel, Greet, Muthu, Eveline en Louise (die eigenlijk Evelyn en Louisa heten). Boot 1: Ruben, Henk en Jolanda, Petra en ik. Op de voorplecht van de boot hebben ze de nummers geplakt. Een prima verdeling.

De koffers worden aan boord gebracht. Elke boot heeft drie slaapkamers. Er is geen airconditioning aan boord. Wel hangt er een enorme omgekeerde helikopterwiek aan het plafond. Jolanda en Henk hebben de voorste kamer, Ruben de middelste en wij de achterste. Het zijn heerlijk ruime kamers met een raam. Als we aan boord komen krijgen we een verse kokosnoot aangeboden.

Rond het middaguur steken we van wal. Wij varen voorop. Dat heeft een heel groot voordeel. Er vaart niemand voor je. Zo hebben we een heerlijk vrij uitzicht. We maken kennis met de driekoppige bemanning. Suda is de kapitein. Hij weet al heel snel onze namen. De komende twee dagen zullen we door de bemanning worden verwend. Ze koken alle maaltijden voor ons en zorgen regelmatig voor hapjes en drankjes.

Het vaart heerlijk. We steken Vembanad Lake over. Suda zit voorop, op een oude stoel met lederen bekleding. In zijn ene hand houdt hij het stuurwiel en in de andere een paraplu tegen de zon. Met verder niets om je heen waan je je alleen op de wereld. Totdat je een Indiër midden in het rijstveld ziet staan met een mobieltje aan zijn oor. Er zijn hier in India gewoon overal mensen. Overal.

Na een uurtje varen meren we aan. Achter het dijkje ligt een door palmbomen omzoomd rijstveld waar witte reigers druk bezig zijn met het zoeken naar voedsel. Elke boot heeft een eigen kok aan boord die de beschikking heeft over een klein keukentje. Er wordt ons een heerlijke lunch voorgeschoteld. Op een groot bord liggen zes gebakken vissen. Ze smaken prima volgens de anderen. Voor mij hadden ze niet gevangen hoeven worden want ik eet ze toch niet. Al die graten.

Na de lunch varen we verder. Petra en Jolanda liggen op het voordek te slapen. Henk en Ruben in hun eigen bed. Ik probeer mijn dagboek bij te werken. Dat lukt niet echt met alles wat er te zien is. We varen door smalle kanaaltjes en over meren. Langs rijstvelden met palm- en bananenbomen. Verrassend is het te ontdekken hoeveel kleuren groen er zijn. Fantastisch. De camera maakt overuren.

De Backwaters is een waar vogelparadijs. Aan ijsvogels hebben ze hier geen gebrek. Je vraagt je af, wat doet zo'n beest hier. Er is hier geen ijs te bekennen. Je ziet ze overal. Ze zijn hier veel groter dan de soort die in Nederland voorkomt. Ze hebben enorme snavels. Witte reigers lopen voorzichtig over de enorme velden waterhyacinten. Op elke paal en stok die boven de waterspiegel uitsteekt zit een aalscholver. Slangenhalsvogels zwemmen met hun nek en kop boven water. Als we te dichtbij komen duiken ze snel onder. In de lucht zweven visarenden.

Je merkt het direct als we in de buurt van een dorpje komen. Het leven speelt zich hier grotendeels af op of aan het water. Ranke kanos, afgeladen met gras, zand, melkbussen of kinderen varen ons voorbij. Onze kok heeft thee voor ons gezet. Daarbij gebakken banaan en kokos: Smullen! Als we een kano passeren wil Suda hem op sleeptouw nemen. De man gooit ons een touw toe. De kok op het kleine achterdek vangt het touw en maakt het vast. Blijkt dat de man in de kano het touw niet aan zijn kano vast heeft gemaakt. Verbaasd ziet hij het touw in het water verdwijnen. Wij varen met dezelfde snelheid verder, een touw rijker.

Gelukkig heeft de man in de kano nog een touw aan boord. Bij de tweede boot lukt het gelukkig wel.

Ondanks dat er hier ruim vierhonderd 'house'boten varen, komen we er heel weinig tegen. Rond een uur of vijf meren we aan. De schemering is hier wel heel erg kort. Binnen het uur is het donker. We kijken wat bij de anderen aan boord of zitten lekker op het voordek. Er wordt ons een heerlijk diner voorgeschoteld. Ik vraag nog of ik moet afwassen, maar daar willen ze niets van weten. De rest van de avond is het lekker niksen. Beetje kletsen en daar blijft het bij. Jolanda duikt op tijd in bed. Om halftien gaan Petra en ik naar onze hut. Henk en Ruben nemen nog een paar pilsjes.

VRIJDAG, 8 FEBRUARI 2008

Ganga in een trog

Er leefde eens een priester die een groot aanbidder was van Ganga, de godin van de Gangesrivier. Trouw baadde hij zich één keer per maand in de rivier. Op een dag, toen hij op weg was om zich te baden, ging een van zijn schoenen kapot. Hij ging naar Raidasa, een schoenmaker die tot de kaste der leerbewerkers hoorde. Terwijl Raidasa zijn schoen zat te repareren, zei de priester: 'Jouw soort toont geen enkele toewijding aan moeder Ganga. Had je dat wel, dan was al je ellende voorbij en was je niet als leerbewerker geboren.' Raidasa antwoordde: 'Is het geweten puur, dan komt moeder Ganga zelfs in een trog. Het heeft geen nut om alleen maar in de rivier te baden.' De priester had medelijden met Raidasa vanwege zijn grote gebrek aan wijsheid. Alvorens hij vertrok gaf Raidasa hem twee noten met de woorden: 'Wilt u deze in mijn naam aan moeder Ganga offeren. Geef ze echter alleen, wanneer zij haar hand uitsteekt om ze aan te nemen.' Lachend om een dergelijke onnozelheid pakte de priester de noten aan en ging op weg. Na gebaad te hebben bracht hij de rivier zijn eigen offergaven. Toen hij op het punt stond om te vertrekken, herinnerde hij zich de noten die Raidasa hem had meegegeven. Hij haalde ze te voorschijn en zei: 'Moeder Ganga, deze noten heeft Raidasa voor u meegegeven.' Een mooie lotusvormige hand met om de pols een schitterende armband bezet met edelstenen, verscheen uit het water. De priester was zeer verwonderd, maar legde, als was het vanzelfsprekend, de noten in de hand. De vingers van de riviergodin sloten zich om de noten en terwijl zij de armband afdeed sprak zij: 'Geef dit aan mijn aanbidder Raidasa.' Toen de godin de armband aan de priester gaf, was deze met stomheid geslagen. Op de terugweg ontsproot er een snode gedachte in zijn brein: 'Als ik deze armband naar de koning breng en hem vertel dat moeder Ganga hem aan mij heeft gegeven, dan zal hij mij eer betonen en mij belonen met land en rijkdom. De priester gaf de armband niet aan Raidasa. In plaats daarvan ging hij naar de koning om hem die aan te bieden. De koning was er reuze mee in zijn schik en zei: 'Dit is een zeer fraaie armband, maar het is er slechts één en dat lijkt mij niet gepast. Moeder Ganga is tevreden over jouw toewijding. Ga naar haar toe en vraag haar om de tweede van het paar. Ik zal je naar de rivier brengen, laten we geen tijd verspillen.' De priester zat in de val en hij wist niet hoe hij eruit moest komen. Op de oever van de rivier probeerde hij met tranen en smeekbeden de godin gunstig te stemmen. Maar er gebeurde niets. De koning zag het even aan en barstte toen in woede los. 'Je bent een leugenaar, een bedrieger en een opschepper. Als je niet gauw vertelt hoe je aan deze armband komt, laat ik je om het leven brengen.' Uit vrees biechtte de priester alles op. Samen met de priester ging de koning, gevolgd door zijn lijfwachten, naar Raidasa. Hij vertelde hem het hele verhaal en voegde eraan toe: 'Geef deze arm band aan mij en vraag vervolgens moeder Ganga om de andere. We kunnen binnen een paar minuten bij haar oever zijn; daar kun je je verzoek tot haar richten.' Daarop sprak Raidasa: 'Welk nut heeft het om naar de oever te gaan. Als het geweten puur is, dan komt Ganga zelfs in een trog. Ik zal om de andere armband vragen, op voorwaarde dat u de priester vrijlaat.' De koning beloofde dat te doen. Toen nam Raidasa een trog, vulde die met water en zei: 'Moeder Ganga, de koning wil uw andere armband hebben. Alstublieft, geef hem die, ik verzoek het u.' Meteen strekte de lotusachtige hand zich met de andere armband uit het water van de trog. Raidasa pakte hem en de hand verdween. Al de lijfwachten, de priester en de koning maakten een diepe buiging voor Raidasa en raakten zijn voeten aan.

Het was nacht. Een pikdonkere nacht. En het was een hete nacht. Een heel hete nacht. Gelukkig hangt er een ventilator aan het plafond. Toch drijf ik om halfzeven mijn bed uit. Gelukkig hebben de muggen ons niet gevonden. Suda is ook al wakker en zit voorop de boot. Ik ga lekker vissen met de telescoophengel van Cees Labrie die ik speciaal hiervoor heb meegenomen. Suda maakt voor mij een deegbal waarmee ik kan vissen. Ik weet niet wat er allemaal in het knalgele goedje zit, maar het is direct raak. Suda laat zien hoe ik de vis van het haakje moet halen en gooit hem in een emmer. Voor de viscurry. Als ik een ander soort vis vang moet ik hem weer roepen. Dit omdat veel vissen stekels hebben waarmee ze je behoorlijk kunnen verwonden. Al snel heb ik er een aantal gevangen. Het zijn net voorntjes. Alleen hebben ze een grote zwarte stip op hun flank. Ze variëren van tien tot vijftien centimeter. Na een uurtje komt Henk tevoorschijn. Hij wil ook wel vissen. Gelijk gaat de dobber omhoog. Henk vist het liefst diep. En dat daar ook vis zit blijkt al snel. Alleen zijn het heel andere vissen. Lang en dun. Het lijken wel gepen. Het lukt Henk zelfs om een meerval te vangen. Van Suda mogen wij hem niet van de haak halen vanwege de gevaarlijke stekels. 'Het is een gevaarlijke, maar heel lekkere vis.' zegt hij. Hij wikkelt de vis in een doek en verwijderd voorzichtig de haak. Ook deze vis verdwijnt in de emmer.

Na het uitgebreide ontbijt gaan we om halftien weer varen. Na een uurtje meren we aan bij een klein dorpje. Hiervandaan lopen we over een smal pad naar het strand. Halverwege passeren we een medische post, die uit twee kamertjes bestaat. Ramen zijn er niet. Rechthoekige gaten in de muur. Alles is open. In een van de twee kleine kamertjes krijgt een man, die op een gammele stoel zit, een injectie van een Indiase in een witte schort met een wel heel grote naald. In het andere kamertje onderzoekt een arts een magere Indiër die op een tafel zit. Ik loop maar snel door.

Het strand is niet echt om over naar huis te schrijven. Dat doe ik dan ook maar niet. Langs de branding lopen een paar koeien. Een man met een paraplu doet zijn behoefte midden op het strand. Overal zijn kleine kuiltjes die vol uitwerpselen liggen. Echt smerig. Aan de andere kant, je moet toch wat als je geen toilet hebt. De zee spoelt het bij hoog water wel weer weg. Even verderop op het strand loopt een man druk te harken in een dikke laag schillen van gepelde garnalen. Over een groot oppervlak zijn de garnalenschillen uitgespreid. Dit afval van garnalenspellerijen wordt op het zand gedroogd en gebruikt als eendenvoer.

Als we weer allemaal terug zijn bij de boten varen we verder. Het gaat met dezelfde snelheid als gisteren. Wij varen weer voorop. Als we een bocht om moeten, komt Suda steeds in de problemen. Hij neemt ze veel te ruim met als gevolg dat we elke keer tegen de kant knallen. Gelukkig steeds zonder schade. En elke keer vraagt Ruben aan Suda of er iets aan de hand is. Suda blijft ontkennen en geeft de wind de schuld.

En dan is het al weer lunchtijd. Onze kok Bapu heeft weer de lekkerste gerechten gemaakt. Rijst, Fish Molley (Sear Fish), Sambhar, Sweet pickle, Beetroot Thoran, Bittergourd fry, Papadam en salade. Als toetje krijgen we Semiya Payasam-Vermicelli. Dat moet je echt een keer proeven. Het is heel makkelijk om te maken. De ingrediënten zijn: drie kopjes melk, één kopje water, 100 gram vermicelli, één kopje suiker, twee eetlepels cashew noten en zestig rozijnen. De

bereidingswijze is als volgt. Smelt in een pan één eetlepel ghee. Verwarm de rozijnen en cashewnoten en wat saffraan tot het geheel goudbruin van kleur is. Haal alles uit de pan en doe dit in een bakje. Voeg hierna nog een eetlepel ghee toe in de pan en de vermicelli toe. Langzaam blijven roeren. Als alles goudbruin van kleur is, haal je de pan van het vuur en zet hem even apart. Kook de melk en water in een pan. Regelmatig roeren. Voeg de suiker en de kardemom toe. Blijf roeren. Breng het aan de kook. Voeg de vermicelli toe en breng het weer aan de kook. Haal de pan van het vuur en houd het deksel gesloten voor een halfuur. Voeg, als de vermicelli gaar is, de cashewnoten, rozijnen en saffraan toe. Dit gerecht kan warm of koud worden geserveerd. Eventueel nog wat melk of suiker toevoegen.. Het is in ieder geval weer smullen. Na de lunch is er tijd om bij elkaar aan boord te gaan, iets te drinken en wat te kletsen. Heel relaxed.

Dan wordt het weer tijd om een stukje te varen. Zodra we weer in de buurt van een dorp komen wordt er onmiddellijk weer getoeterd. Ze kunnen er gewoon niet vanaf blijven. Er zijn zelfs kano's met een toeter. Regelmatig gaat het maar net goed. Ze steken vlak voor onze boten het kanaal over. En het maakt niet uit wat of wie ze vervoeren. Aan de wal rennen groepjes kinderen een eindje met de boot mee.

Op sommige plekken zijn ze zand aan het opduiken. Met manden duiken de mannen naar de bodem en scheppen daar het zand op. De bootjes worden tot de rand toe gevuld. Het water loopt net niet over het randje als ze stoppen. Dit zand wordt gebruikt om huizen mee te bouwen.

Bij de thee krijgen we een soort gebakken ui gepresenteerd. Die smaakt verrassend lekker. De volgende stop is bij een dorp dat in het bezit is van een snakeboat. Een enorme kano waar honderd roeiers in kunnen. In Kerala worden in augustus de jaarlijkse Snakeboatraces gehouden. Vergelijkbaar met de Henley Royal Regatta in het Engelse Henley on Thames. Het is een van de belangrijkste evenementen van het jaar. In de maanden ervoor zijn er selecties wie er wel en wie er niet mee mogen roeien. Het feest duurt ruim een week.

Met een aantal lopen we naar de enorme boot die veilig op het droge ligt. Hij ligt zelfs onder een afdak. Ook bekijken we de kerk die hier staat. In de kerk staan een paar stoelen en een enorme offerkist. Als ik terug kom bij de boot moet ik onmiddellijk met Petra mee naar een werkplaats met de mooie naam Saint Thomas Wood Carvings. De vader en zoon maken hier prachtige heiligenbeelden. De hele werkplaats staat vol met Maria- en Christusbeelden. Helaas komt Suda ons al na vijf minuten weer halen. We moeten vertrekken. Hier had ik veel langer willen blijven.

Zodra we varen neemt Henk het stuurrad over. Het gaat hem goed af. Ook als we door een enorm waterhyacinten'deken' varen. Je kunt bijna niet meer zien waar de oevers zijn. Door al die drijvende waterplanten krijgt de motor het steeds zwaarder. De snelheid gaat naar beneden en enorme blauwe rookwolken verschijnen achter de boot. Ben ik blij dat we voorop varen. Voor ons doemt er een lage brug op. Zonder problemen manoeuvreert Henk de 'house'boot tussen de peilers door. De drie andere boten maken handig gebruik van de doorgang die wij veroorzaken.

Met Suda aan het roer varen we naar onze tweede overnachtingsplek. Ook nu gaat het weer verkeerd bij het nemen van de bocht. Met een klap knallen we tegen de oever. Als Diens, de machinist, aan wal springt, zwemt er net een enorme waterslang tussen de boot en de oever weg. Hij is niet giftig volgens Suda. Zodra we aangemeerd liggen, gaan Henk en ik weer vissen. Uit een van de palmbomen valt een kokosnoot naar beneden in het water. Hij mist Henk op een haar. Henk schrikt zich te pletter. Vallende kokosnoten zijn een groot gevaar voor het leven van mensen rond de evenaar. Een vier kilogram zware kokosnoot die uit een kokospalm valt van 25 meter hoog bereikt een snelheid van 80 kilometer per uur. Bij de val kan de noot één ton druk uitoefenen. Er komen wereldwijd per jaar meer mensen om door vallende kokosnoten dan bij vliegtuigongelukken.

De vissen hebben niet zoveel trek in gewoon wittebrood. Lunchmeat uit een blikje gaat er wel in. Maar het allerbeste werkt toch het deeg van Suda. Alle gevangen vissen gooien we gelijk weer terug. Als het te donker wordt moeten we helaas stoppen met vissen.

Het weerlichten aan de horizon zijn de eerste tekenen dat er regen op komst is. Rond kwart over zeven begint het licht te motregen. Onmiddellijk wordt er door Suda een oude legerparachute over het voordek getrokken zodat we droog kunnen zitten. Ook laten ze de zeilen voor de open vensters zakken. De regen, voorzover je van regen kunt spreken, is van korte duur. Het zijn maar een paar spetters. Binnen vijf minuten is het weer droog. Wel steekt de wind op. Binnen een half uur liggen we met de vier boten in een groot groen veld waterhyacinten. Die waterplanten beginnen hier een ware plaag te worden. Hele kreken groeien er totaal mee dicht. Daarbij verdringen ze de originele flora en fauna.

Dan komen opeens de muggen tevoorschijn. Niet een paar, nee hele volksstammen. Suda steekt wierookspiralen aan en zet ze bij ons onder de stoelen. Nou daar hebben die muggen maling aan. Ze hebben bloed geroken en geproefd. Zelfs de DEET helpt niet meer. Feilloos weten ze die plekjes te vinden waar je net niet hebt gesmeerd.

We krijgen weer een verrassend diner met kip voorgeschoteld. Natafelen doen we de rest van de avond. Daarbij wisselen we natuurlijk wel af en toe van boot. Iedereen vermaakt zich prima. De passagiers van boot vier willen het aangename verpozen op een 'house'boot nog wel met een dag verlengen. Ruben en Muthu informeren bij River Cruises over de mogelijkheden. Uiteindelijk gaat het niet door.

Als Ruben en Henk om kwart over tien nog een pilsje nemen, gaan Jolanda, Petra en ik naar bed. We hebben gelukkig de ramen op tijd dicht gedaan om de muggen buiten te houden. Daardoor is al wel behoorlijk heet geworden in de hut. De ventilator brengt enige verkoeling. Als ik de oplader voor de batterijen in het stopcontact steek, slaan de stoppen weer door. Het is gelijk op de hele boot aardedonker. Petra en ik houden ons stil en de deur dicht als de bemanning mopperend voorbij loopt. In het donker zijn ze overal aan het morrelen. Als het te lang duurt geef ik ze mijn mijnwerkerslamp. Diens, een van de drie bemanningsleden, duikt door het luik op het achterdek in de machinekamer. Even later is het probleem verholpen en hebben we weer licht. Het opladen van die batterijen moet nog maar een dag wachten. Het wordt weer een hete nacht.

ZATERDAG, 9 FEBRUARI 2008

Het konijn onder de mangoboom

Lang geleden leefde er in India een jong konijntje in het bos vlak bij de zee. Op een mooie zonnige dag lag hij te slapen onder een grote mangoboom. De rijpe mango's die boven hem in de boon hingen, verspreidden een heerlijke geur. Vlakbij knabbelde een hert aan de blaadjes en zijn konijnenvriendjes speelden tussen de struiken. Plotseling klonk er een luide 'plof', die de grond onder het konijn deed schudden. Het kleine konijntje schrok wakker. 'Dat schudden en dreunen moet het geluid van een aardbeving zijn,' dacht hij en hij sprong overeind. Ik moet maken dat ik wegkom!' 'Waarom ren je?' riepen zijn konijnenvriendjes. 'De aarde valt uit elkaar! Snel! Volg mij!' Geschrokken begonnen de andere konijnen met hem mee te rennen. Steeds meer konijnen volgden hen. Binnen korte tijd renden honderden bange konijnen, met paniek in hun ogen en trillende oren, zo snel zij konden achter het kleine konijntje aan. Een hert zag de konijnen door het bos rennen. 'Wat is er aan de hand,' vroeg zij, 'is er brand?' 'Een ramp! Verschrikkelijk De aarde valt uit elkaar' 'Dat moet ik de andere dieren gaan vertellen, zodat zij ook kunnen vluchten!' Het hert vertelde het aan de buffel. De buffel vertelde het aan de wilde os. De wilde os vertelde het aan de tijger. De tijger vertelde het aan de olifant. De olifant vertelde het aan de neushoorn. Al snel renden honderden dieren achter het kleine konijntje aan en de kreet 'De aarde valt uit elkaar!' weergalmde door het hele bos. Een wijze en machtige leeuw hoorde het luide gedreun van de vluchtende dieren en zag hen een heuvel oprennen in de richting van een hoge rots die boven de oceaan uitstak. 'Als ik hen niet tegenhoud, zullen alle dieren doorrennen en over de rand van de rots in zee vallen,' dacht hij. Razendsnel sprong de leeuw naar de top van de rots. 'Stop!,' brulde hij. 'Waarvoor zijn jullie op de vlucht?' 'De aarde valt uit elkaar!' antwoordden de dieren, elk op zijn eigen manier. 'Wie zag de aarde uit elkaar vallen?' vroeg de leeuw. 'De olifant zag het,' snoof de neushoorn. 'De tijger zag het,' trompetterde de olifant. 'De wilde os zag het,' gromde de tijger. 'De buffel zag het,' beide de wilde os. 'Het hert zag het,' brulde de buffel. 'Het konijntje zag het,' fluisterde het hert. Tenslotte sprak het kleine konijntje, 'Ik hoorde de aarde uit elkaar vallen.' 'Waar was je toen dat gebeurde?' vroeg de leeuw. 'Ik lag te slapen onder een grote mangoboom toen ik een luide 'plof' hoorde en de grond onder mij begon te schudden.' 'Kom op konijn, spring op mijn rug, dan zullen wij gaan onderzoeken wat jij gehoord hebt. Laat de andere dieren maar hier blijven totdat wij terugkomen.' De leeuw rende met grote sprongen door het bos en kwam al snel bij de mangoboom. 'Laat mij eraf!,' huilde het konijntje. 'Ik durf niet dichterbij te komen!' De leeuw liet het konijn van zijn rug afspringen en liep zonder angst naar de plek waar het konijn had liggen slapen. Bij de wortels van de boom lag een reusachtige mango die van een tak naar beneden was gevallen. 'De aarde valt helemaal niet uit elkaar! Er is een mango op de grond gevallen en van die 'plof' ben jij zo geschrokken!,' zei de leeuw tegen het konijntje. 'Laten we snel aan de andere dieren gaan vertellen dat er geen gevaar dreigt.' 'Wees maar niet bang, lieve vrienden,' zei de leeuw. 'Het geluid dat het konijn hoorde, werd veroorzaakt door een vallende mango en niet door het breken van de aarde. Jullie zijn allemaal veilig, maar door je angst renden jullie een groot gevaar tegemoet. Luister daarom naar mijn raad: Soms ben je zonder enige oorzaak bang. Kijk dan eerst of er voor die angst een werkelijke reden is, en doe dan pas iets om anderen en jezelf te helpen. Volg anderen niet voordat je zeker weet dat zij gelijk hebben.' Het kleine konijntje en alle andere dieren beloofden om de goede raad van de leeuw op te volgen en blij keerden zij terug naar hun eigen plek in het bos.

We worden om halfzes wakker. Badend in het zweet. Op de gang wordt al druk heen en weer gelopen. Ze zijn al weer druk met de stroomvoorziening. De ventilator doet het ook niet. Er zijn weer problemen met de stroomvoorziening. De motor van de boot wordt gestart. De ventilator begint weer langzaam te draaien. Even iets verkoeling. We schuiven de gordijnen opzij en zetten het raam open. Liggend op het bed wachten we voor het open raam op de zonsopkomst. Langzaam begint het licht te worden en dan komt de zon tussen de palmbomen op. Alle waterplanten zijn verdwenen

Geruisloos vaart er op twee meter afstand voor ons raam een visser in zijn ranke kano voorbij. Hij weet niet wat hij ziet als hij Petra spiernaakt op het bed ziet

zitten. Lachend wenst Petra hem een 'Good morning' en loopt de badkamer in. Ik ga aan dek om te vissen. Henk zit er al met de hengel in zijn hand. Ze bijten niet echt.

De schipper van de boot naast ons ligt in het water. Hij is druk bezig het roer te repareren. Af en toe duikt hij onder water en komt dan aan de andere kant van de boot weer boven. Op boot nummer vier is het feest. Leslie is vandaag jarig. Ze hebben de boot met ballonnen versierd.

Na het ontbijt gaan we varen. De lucht is strakblauw. Het hele veld waterhyacinten ligt dankzij de wind een stuk verderop. Om half acht varen we langs het dorp van Suda. Als we een man in een kano passeren roept Suda: 'Dat is mijn buurman en mijn vriend.' We varen via het grootste meer van de Backwaters terug naar ons vertrekpunt van drie dagen geleden. Alle boten liggen met de voorkant tegen de wal aan. Het is een drukte van jewelste. Tussen twee boten ziet Suda nog een klein gaatje. Een heel klein gaatje. Met donders geweld vaart Suda de boot tussen twee andere 'house'boten. Aaaaaiiiiiiiiiii, te smal. De boten geven niet echt mee. De gevolgen zijn er ook naar. Flinke schade aan de zijkanten van de daken van de drie boten.. Onze boot is een stuk van de kap kwijt.

Voordat we van boord gaan geeft Petra Suda en de bemanning de twee -niet gebruikte- muskietennetten en een flinke stapel T-shirts. Ze zijn er blij mee. Als we afscheid hebben genomen, gaan we aan wal. De koffers worden van boord gehaald en naar de bus gebracht. Met vast grond onder onze voeten zien we nog net dat onze bus door de politie wordt weggestuurd. Wij erachter aan. Verderop kunnen we gelukkig instappen

Het heeft hier afgelopen nacht behoorlijk geregend. Het is een grote modderpoel. Er is niemand die zich hier iets van aantrekt. Alles en iedereen dendert door de blubber.

Via Alleppey rijden we verder naar het zuiden. Als snel zijn we weer gewend aan het lawaai en de drukte. Was de rust op het water moeilijk te beschrijven, de drukte en chaos is veel moeilijker. Er gebeurt weer overal van alles, waar je maar kijkt. De indrukken stapelen zich in een razend tempo weer op.

Het is ongeveer zeventig kilometer rijden naar Kollam, ons volgende overnachtingadres. De weg ligt pal naast het strand. Kollam is een chaotische stad. Stampvol schreeuwende reclameborden en mensen. Het krioelt door elkaar als een mierennest. Je blijft je verbazen over al die viezigheid en rommel. Waarom doet hier niemand iets? Daar ben ik na twee weken wel achter. Ze zijn gewoon heel gemakkelijk en accepteren het leven zoals het is.

Als we Kollam uitrijden wordt het heuvelachtig. Heuvel af gaat goed. Omhoog wat moeilijker. Er is toch iets niet goed met die bus. We rijden door het zuidelijke deel van de Backwaters. Na vijf kilometer verlaten we de hoofdweg. Op een smal zandpad staat een landrover ons op te wachten. Na een paar kilometer manoeuvreren met steken en draaien komen we bij het Aquasserenne Backwater Resort in South Paravoor. Het is echt in the middle of nowhere. Je hebt het resort en verder is er helemaal niets. Niks, naks, nada.

Het resort is voor zeventig procent omgeven door water. Petra en ik krijgen kamer 102. Door een jonge Indiër worden we de weg gewezen. Nou, kamers hebben ze hier niet. We krijgen een compleet eigen huis. Aan het water. Omgeven door palmbomen. Binnen is een zitje en staan twee enorme eenpersoonsbedden. De aangebouwde badkamer met douche en toilet is wel heel speciaal. De ruimte heeft geen dak. In een van de hoeken staat een grote bananenboom. Dat wordt heerlijk buiten douchen. Maar daar krijgen we vooralsnog de tijd niet voor. In het restaurant staat er een vegetarisch buffet voor ons klaar.

Na de lunch gaan we met een aantal zwemmen in één van de twee zwembaden. Het water heeft de temperatuur van lauw theewater. In de zon is het echt ver boven de veertig graden. Henk zorgt nog even voor een paar bommetjes. Na een uurtje hebben we het wel gehad en gaan we terug we naar onze cottage. Airco op vierentwintig graden en slapen maar. Terwijl we liggen te slapen stormt Henk bij ons naar binnen. Of onze televisie ook zo vreemd doet? Geen idee, we liggen te slapen. Henk zet de televisie aan. Alleen maar sneeuw en ruis. Nadat hij de 'kijk op de wereld' heeft uitgezet vertrekt hij weer. Wij slapen maar weer verder. Na een heerlijke 'buiten'douche lopen we het park rond. Boven het meer vliegen enorme visarenden. We gaan gelijk even bij Leslie langs om zijn verjaardag te vieren. Terwijl we iets zitten te drinken, zwemt er in een van de slootjes een enorme rat voorbij.

Om kwart over zeven halen we Jolanda en Henk op en lopen naar het restaurant. We mogen niet naar binnen. We worden naar een ernaast gelegen gebouw gestuurd om een of andere culturele voorstelling bij te wonen. Het is een soort aula waar elk moment een crematie kan beginnen. Alleen de kist ontbreekt nog. Daar hebben we helemaal geen zin in. We gaan terug naar het restaurant.

Precies om halfacht gaan de deuren van het restaurant open. Zodra we binnen zijn begint de ellende. Er staat een buffet voor ons klaar. En dat is niet de bedoeling. Ruben en Muthu hebben met de manager afgesproken dat we a la carte willen eten en nu staat er toch een compleet buffet klaar. Een aantal van onze groep vertrekt weer omdat ze geen zin in het buffet hebben. De anderen blijven. Wij ook. Het smaakt ons prima. Behalve de glasspudding, gemaakt van kokosmelk met gelatine. Die is niet te eten. Als Ruben en Muthu binnen komen kunnen ze gelijk aan de bak. Ik heb geen idee wat er fout is gegaan, maar ze zeggen ons niet te betalen. Morgen krijgen we wel te horen wat we moeten betalen. Om halftien zijn we terug op onze haciënda.

ZONDAG, 10 FEBRUARI 2008

Een huilende koe

De aarde is een levend wezen. Ze heeft geen armen en benen, maar dat heeft een slang ook niet. Ze heeft geen ogen en geen mond, maar dat heeft een pompoen ook niet. Maar zoals een slang en een pompoen toch leven, leeft de aarde ook. De mensen, de dieren en de planten wonen op de huid van de aarde zoals er mijten en microben op onze huid wonen. Hele kleine wezentjes die je met het blote oog niet kunt zien. Soms zitten er van een bepaalde soort opeens te veel op je vel. Als dat een kwaaië soort is, krijg je een huidziekte. Meer dan vijftig eeuwen geleden had Moeder Aarde zo'n huidziekte. Er zaten te veel kwaaië mensen op haar vel. Het waren duivelse vorsten met oppermachtige legers. Moeder Aarde voelde zich er akelig van. Ze zag maar één mogelijkheid om

ervan af te komen. Als Visnu haar te hulp zou kunnen komen, zou ze weer gezond verder kunnen leven. Moeder Aarde bezit vele wondervermogens. Een ervan is dat ze net als Visnu van vorm kan veranderen. Bijvoorbeeld in een smetteloos witte koe. Als zo'n koe kan ze dan over haar eigen huid heen en weer lopen: over de aarde. En als zo'n koe kan ze haar eigen aarde-gras grazen. Toen de duivelse vorsten haar huid bezeerden, veranderde Moeder Aarde zich in een sneeuwwitte koe. Droevig loeiend hief ze haar kop op. Niet naar Visnu, want God was te ver weg. Ze hief haar kop op naar Brahma. Brahma is de onderkoning van het heelal. Hij heeft vier armen en ook vier hoofden. In opdracht van Visnu heeft hij de hele wereld geschapen. Hij woont boven in de kosmos op een hemellichaam in de vorm van een lotusbloem. Met onze mensenogen kunnen we hem niet zien. Maar Moeder Aarde, die geen mens is maar een godin, zag hem heel goed. Loeiend deed ze bij Brahma haar beklag. Meteen nam Brahma haar mee naar de kust van de Melkzee. De andere goden kwamen in een stoet achter hen aan: Siva, Ganesa, Indra, Narada, Varuna, Kuvera en hoe ze allemaal ook mogen heten. Honderden, duizenden goden en andere hemelbewoners volgden de schepper met zijn vier hoofden en Moeder Aarde in de gedaante van een witte koe. Het was een wonderlijke stoet... Aan de kust van de Melkzee bleven ze allemaal staan. De Melkzee is een eindeloze plas van licht, waarin Visnu en Lakshmi wonen. Visnu ligt languit op zijn rug op een reusachtige slang, die languit op zijn rug in de Melkzee drijft. Visnu ligt dus op de slangenbuik, die wit is en zacht als fluweel. De slang heeft honderden koppen. Al die koppen houdt hij als een parasol over Visnu en Lakshmi heen. Lakshmi zit op de fluwelen slangenbuik aan Visnu's voeten. Ze masseert ze met haar vier handen. De naam van de slang is Ananta. Dat betekent: Eindeloze. Je zult wel begrijpen dat hij geen gifslang is. Hij is een honingslang. Uit zijn monden komt geen gif maar honing. Zijn honderden koppen vertellen in alle eeuwigheid honingzoete verhalen over Visnu. En geen twee koppen zeggen hetzelfde: zo veel verrukkelijks is er over God te vertellen. En God maar zalig liggen luisteren naar al die prachtige verhalen over hem. Als we alles zouden proberen op te schrijven wat Ananta's koppen over Visnu hebben te zeggen, zouden we aan al het papier van de wereld niet genoeg hebben. We hebben al verteld dat Visnu in zichzelf vele vormen van God meedraagt; en dat een aantal van ze er anders uitziet dan hij. De slang Ananta is er één van. Ananta is even goddelijk als Visnu zelf. God kan eruit zien zoals hij wil. Hij is almachtig. Moeder Aarde en de goden konden Visnu, Lakshmi en Ananta niet zien. Alleen Brahma de schepper zag God. Eerst aanbad hij hem, samen met de anderen. Toen bracht hij hem de klacht over van Moeder Aarde, die haar droevig loeien even staakte. Visnu weet alles. Hij kent het verste verleden, hij kent het heden en hij kent de verste toekomst. Als je dat vreemd vindt, weet hij dat je dat vreemd vindt. Hij is immers alwetend. Hij wist dus ook dat Moeder Aarde last van haar huid had. Dat kwade vorsten er met hun reusachtige legers over rondrosten en de gewone goede mensen onderdrukten. Maar Visnu liet Brahma helemaal uitspreken, alsof hij nergens van afwist. Dat was zijn goddelijke spel. Toen de schepper was uitgesproken zei Visnu: 'Luister. Heer Ananta en ikzelf zullen naar de aarde komen. Maar niet zoals we er nu uitzien. We zullen op aarde verschijnen in de gedaante van gewone mensenkinderen. We zullen ervoor zorgen dat we samen geboren worden in de koninklijke familie Yadu. 'En niet alleen wij tweeën zullen komen. Ook Yogamaya, mijn wonderkracht, zal neerdalen. Zij komt in de gedaante van een meisje. 'Ook jullie goden zullen in de familie Yadu op aarde geboren worden. En de godinnen. Daal allemaal neer. Met elkaar zullen we de aarde redden van het gespuis.' Toen Visnu zo gesproken had dankte de witte koe de Heer. Ze liet de Melkzee achter zich. En was de ronde aarde weer.

Als Petra om zeven uur wakker wordt, ben ik ruim een uur op. We hebben heerlijk geslapen. Samen gaan we voor ons onderkomen zitten. Genieten van het uitzicht. Het meer voor ons huisje is spiegelglad. Alleen de kraaien zijn druk met kabaal te maken. Dan komt Wim van Trijnie langs. Hij loopt duidelijk zichtbaar te genieten van zijn wandeling op het resort. Terwijl we staan te kletsen zetten ze aan de overkant van het meer de geluidsinstallatie op het maximum. Het is gedaan met de rust. De Hindoes hebben feest en dat zal iedereen weten.

Dan komt Anoe, de stagiaire die voor ober studeert, langs. Of we de bonnen voor het diner van gisterenavond willen ondertekenen. Geen probleem. Zo gaat hij alle eters van gisterenavond langs en verzamelt hij alle handtekeningen. Rond acht uur verschijnt iedereen aan het ontbijt. De sfeer is lichtelijk gespannen. Ruben komt langs met de mededeling dat gisterenavond na lang praten, soebatten en onderhandelen is afgesproken dat we tweehonderd rupees per persoon moeten betalen. Als hij en Muthu horen dat er vanmorgen iemand langs is geweest om de bonnen te laten tekenen en we driehonderdvijftig rupees

moeten betalen, slaan de stoppen door. Ze nemen onmiddellijk contact op met de directeur van Hi-Tours (de vertegenwoordiger van FOX in India die alles organiseert), de directeur van het resort die een bruiloft bijwoont in Cochin en de politie.

Tijdens het ontbijt worden de koffers opgehaald en in de bus gezet. Als iedereen bij de bus is, gaat opeens het toegangshek dicht en op slot. Twee nors kijkende beveiligingsmannen in een strak bruin uniform blijven bij het hek staan. Een van hen heeft een enorme pleister op zijn voorhoofd. Zou hij al voorbereidingen hebben getroffen? In ieder geval kunnen we er niet meer uit. Bij welke reisorganisatie maak je nou een gijzeling mee? Het wordt steeds leuker deze reis. Ik geniet met volle teugen. Om de tijd te doden beklimmen Ammy en ik de watertoren. Weer beneden zien we pas wat voor bouwval het is. Als Petra aan het slot van het hek begint te morrelen, krijgt ze direct ruzie met een van de beveiligers. Ze smeert hem gauw naar de bus. Om de tijd te doden gaan we maar allemaal met de chauffeur op de foto. Het is de laatste dag dat ze met ons door Zuid-India reizen.

Buiten het hek stromen de Indiërs toe. Ik heb geen idee hoe ze het te weten zijn gekomen, maar ze zijn er. Ruben en Muthu lopen intussen van alles te regelen. Ik zie Muthu alleen maar met een mobieltje aan zijn linkeroor. We krijgen te horen dat we niet weg mogen omdat we de rekeningen hebben getekend en dat bedrag niet willen betalen. Van een van de toegestroomde toeschouwers leen ik even een fiets om een rondje te rijden.

Om tien uur gaat opeens het hek open. We krijgen te horen dat niet de onbetaalde rekeningen de reden van de gijzeling is, maar omdat het hek op zondag altijd pas om tien uur open gaat. Maak niet uit. Wegwezen. We rijden de hele slingerweg weer terug. Bij een lage dakrand rijdt de chauffeur nog even de buitenspiegel van de bus af. In de bus laat Muthu zien hoe de mannen in India een 'dothi' omdoen. Het is toch wel een heel handig kledingstuk. We rijden verder door Kerala, God's Own Country zoals ze het hier noemen, naar het zuiden. Alles is weer vergeven van de reclame-uitingen, zoals. Airtel, Hycon, Idea. Alles is ermee volgeschilderd.

Aan kerken hebben ze hier ook geen gebrek. Ze puilen uit van de mensen. De bus kan goed doorrijden. Van Kollam naar Kovalam is het ongeveer een uurtje rijden. Maar dat is hier een ruim begrip. In India hebben ze volgens mij geen besef van tijd. Alles wat ze niet echt ver vinden schatten ze op vijf minuten. De rest is een uur.

Als we in Kovalam aankomen, hebben we sinds Chennai ongeveer veertienhonderd kilometer gereden. Nog voor de middag bereiken we Uday Samudra Beach Resort. Een enorm complex met vier zwembaden. Zoveel toeristen hebben we de hele reis nog niet gezien. In een enorme lobby worden we ontvangen. Omdat alle kamers hier verschillend zijn heeft Ruben alle sleutels op de balie gelegd. Iedereen mag zelf een sleutel pakken. Ik pak de nummers 812 en 814. Petra denkt dat we op de achtste verdieping terecht komen, maar niets is minder waar. We zitten in gebouw acht op de begane grond. We hebben zelfs een eigen tuin..

Als ze onze koffers hebben gebracht, gaan we eten in het restaurant naast de lobby. Ruben schuift bij ons aan tafel. Hij heeft hier al weer de nodige problemen overwonnen. Ondanks dat Muthu alles drie dagen geleden heeft bevestigd heeft het hotel kamers overboekt. Het is en blijft India. Petra en Jolanda eten een hamburger met frites, Henk en Ruben nemen de kipfilet en ik de vegetarische noodles. Voor de vijf maaltijden zijn we 1860 rupees kwijt.

Henk gaat naar de kamer om televisie te kijken. Jolanda, Petra en ik lopen naar het strand. Dat ligt pal aan het resort. Er zijn metershoge golven. Er is niemand in het water. Op het strand staan ligbedden met parasols. Eigenlijk is het niet vol te houden, zo heet is het op het strand.

Langs het strand zijn kleine winkeltjes en restaurantjes. In een van de winkeltjes, Shah Bazar, ontdekt Petra Tibetaanse klankschalen. Dat wordt onderhandelen. Ik ga rustig op een kruk in een hoek van de winkel zitten en bekijk het allemaal van een afstand. Uiteindelijk worden er drie schalen gereserveerd. Besloten wordt morgen verder te gaan met de onderhandelingen. In een andere winkeltje ontdekt Jolanda een Indiaas vingerhoedje voor de verzameling van haar moeder. Het is elke keer feest als we een winkel binnenstappen. Zodra ze de deur open horen gaan, doet er eentje snel het licht aan en komt de ander met een slaperig hoofd achter de toonbank vandaan. In sommige winkels blijft de slaper gewoon achter de toonbank liggen snurken.

Regelmatig valt ook hier in Kovalam de stroom uit. Niemand die zich er iets van aantrekt. De enige die er last van heeft is Henk. Hij mist dan een stuk van zijn film. Om halfzes gaan we nog even zwemmen. Het resort wordt voor het grootste deel bevolkt door Engelsen. Knalrode Engelsen. Met eerstegraads verbrandingen op schouders, ruggen, benen en voeten. Af en toe gewoon eng om te zien. En toch gaan ze gewoon weer liggen. Verder zijn er behoorlijk wat Scandinaviërs.

Een aantal van ons heeft een kamer waar ze niet echt blij mee zijn. Muthu, die met de bus van negen uur 's avonds terug naar Chennai zou gaan, moet blijven om andere kamers voor ze te regelen. Hij hoopt nu de volgende dag te kunnen vertrekken.

's Avonds gaan we eten bij een Italiaans-Indiaas restaurant tegenover het resort. De keuken is buiten. De kok bereidt alle gerechten in een grote buis waarin onderin een vuurtje smeult. Met ijzeren pennen zet hij de vlees en visgerechten erin. Het smaakt heerlijk. Via het strand lopen we terug. Jim en Nel zitten gezellig op het strand te eten. Wij zoeken onze kamers op.

MAANDAG, 11 FEBRUARI 2008

De stier

Vol van Krsna en zijn spel, zongen de meisjes van Vrndavana hun liedjes over hem. Zo verstreken de dagen in volmaakte vrede en vreugde. Tot er op een middag een hoefgestamp klonk dat niet van een gewoon beest kon zijn. Het hele dorp dreunde ervan. Het was een huizenhoge stier, die een geloei liet horen waarvan de bomen afknaptten. Met zijn hoeven zo groot en als rotsblokken krabde hij geulen in de grond. Hij stak zijn horens in de aarde en smeed halve weilanden in de

*lucht. Terwijl hij zo tekeerging, vlogen er onder zijn staart, die als een paal in de lucht stak, flappen mest in het rond. En het is misschien raar om zoiets in een heilig boek te zeggen, maar hij plaste dikke stralen. Van angst kregen koeien te vroeg hun kalf en moeders te vroeg hun baby. We waren het bijna vergeten, maar Kamsa loerde nog steeds op een kans om Krsna te doden. De gruwelijke stier was een van zijn tovermakers. Het beest wilde het hele dorp vertrappen. Dan was Krsna er óók geweest! Toen de stier alles en iedereen in Vrndavana dreigde te verwoesten, riepen de dorpingen Krsna te hulp. 'Geen paniek!' riep hij. Uitdagend stelde hij zich met zijn vrienden voor het monster op. 'Hier ben ik!' riep hij omhoog. 'Ik zal jou die akelige brutaliteit eens gauw afleren!' En met zijn vlakke handen kletste Govinda zich als een gorilla op de blote borst. Toen legde hij kalmpjes een arm om de schouder van zijn vriend Sridama. Wat ging de stier nu doen? Het beest boog zijn kop. Zijn bloeddoorlopen ogen rolden in hun kassen. Onder oorverdovend gebrul daverde het op Krsna af. De Heer haalde zijn arm van éridama's schouder. Hij zette zich schrap en ving de horens met zijn twee lotushanden tegelijk op. Je zou denken dat de stier Krsna voor zich uit zou schuiven. Maar de Heer stond muurvast. Het monster kon niet verder. Toen duwde Krsna het stap voor stap achttien passen achteruit. Zoals de ene olifant met zijn kop een andere olifant achteruit schuift. De stier wankelde en sloeg om. Een wolk van stof steeg om hem op. Maar daar was hij al weer op de hoeven. Het zweet glinsterde in zijn smerige vacht. Hij vloog op Govinda af. Dat had hij beter kunnen nalaten. Weer ving God de horens op. Over zijn hoofd heen slingerde hij de stier plat op zijn reuzenrug neer dat het kraakte. Hij veranderde zijn handen in reuzenhanden en wrong het beest uit als een dwiel. Hij brak het een horen af en roffelde ermee op zijn kop. Uit de stierenmuil golfde bloed. Uit het stierenlijf droop mest. Met uitpuilen-ogen liet het monsterlijf de zuivere ziel, die erin gewoond had, los. Bevrijd reisde de ze naar Brahman, de eindeloze zee van zuiver licht. De hemelingen strooiden wolken bloesems omlaag. De herders juichten. De Heilige vrouwen konden hun ogen niet van Krsna afhouden en zongen hem toe:
Al is een monster nog zo vals,
Al doodt het wat het doden kan,
Al stampet en loeit het nog zo woest,
Govinda maakt er mosterd van.*

Ik loop al voor zevenen op het strand. Lokale vissers zijn vanaf het strand druk bezig het net binnen te halen. Even verderop vertrekt er een vissersboot. Volgeladen met neten en touwen. Eén eind van het touw blijft achter op het strand. Met veel moeite komt hij door de hoge branding. Op zee zetten ze het sleepnet uit. Dan zwemt er een zeer geoefende zwemmer met heel veel lef van het strand naar de boot. Vanaf het strand staat iedereen te schreeuwen en te zwaaien welke kant hij op moet zwemmen. Bij de boot haalt hij een touw op en zwemt hiermee terug naar het strand.

Zodra de man terug op het strand is, wordt het overgenomen en beginnen ze er met man en macht aan te trekken. Al zingend trekken ze het touw uit zee. Naarmate het trekken zwaarder gaat, komt er meerhulp opdagen. De groep touwtrekkers wordt steeds groter. Ze trekken zich een ongeluk. De laatste maakt er mooie torentjes van en maakt de aan elkaar geknoopte stukken los. Het lijken wel of er geen eind aan komt aan dat touw. Het resort ontwaakt, want er komen steeds meer toeristen kijken.

Als ik terugkom bij de kamer ligt de krant al voor de deur. Eraan vastgeniet zit een geschreven bonnetje dat we mee moeten nemen naar de ontbijtzaal. Een hele klus om elke dag honderdvierenzeventig van die bonnetjes te schrijven.

Om halfnegen gaan we ontbijten. Ze serveren een echt Engels ontbijt. Smullen. Via het kustpad lopen we na het ontbijt naar het volgende strand. Hiervoor moeten we wel een klif over. Tussen de rotsen van de klif is het één grote puinzooi. Overal ligt afval. Zonde. Ze verpesten het voor zichzelf. Om het nog enigszins weg te werken steken ze de rommel maar in de brand. Met als gevolg stinkende, smeulende en rokende afvalbergen.

Aan de andere kant van de klif ligt Hawah Beach. Het eerste strand in India waar in de jaren zestig vrouwen topless mochten zonnen. Dat is al weer verleden tijd. Nu liggen er op het zwarte zand enorme Engelse vrouwen in veel te kleine bikini's en mannen met enorme tatoeages op strandbedjes te verbranden. Een ijsventer sjort zijn fiets door het mulle zand richting de branding. Voorop het stuur heeft hij de felgekleurde opgestapelde ijshoorntjes en achterop de bagagedrager het ijs in een enorme koelbox. Verkopen doet hij weinig.

Bij het Sea View Restaurant drinken we koffie en thee. Ze draaien er vrolijke Indiase muziek. Petra vraagt bij de eigenaar naar de titel van de CD. Waarschijnlijk is de CD verkrijgbaar in een van de winkeltjes op het volgende strand. Voor vier consumpties moeten we het belachelijke bedrag van zesenzeventig rupees afrekenen. Niet te geloven. Als we vertrekken nodigt de eigenaar ons uit om vanavond bij hem verse kreeft te komen eten.

Het volgende strand is Light House Beach. Dit is het belangrijkste strand van Kovalam. Hier gebeurt het. Hier zijn de winkeltjes, de restaurantjes en de uitgaansgelegenheden. Hier speelt zich alles af. Petra ontdekt weer een winkel waar ze 'Singing bowls' (klankschalen) verkopen. We krijgen een demonstratie. Ook deze keer wordt weer alles uit de kast gehaald. De ene schaal zingt nog mooier dan de andere. Met water in de schaal is het effect nog spectaculairder. Het water gaat tijdens het draaien borrelen en spetteren. Prachtig om te zien.

De meeste eigenaren van de hier gevestigde winkels komen uit Kashmir. In de regentijd -als er bijna geen toeristen zijn- sluiten ze hun winkels en gaan terug naar hun geboortestreek in het noorden van India. Maar nu is het mooi weer en zijn ze er nog. En ze zijn allemaal open. Overall worden we naar binnen gevraagd. Het is geen enkel probleem als we niks kopen (zeggen ze). Alles wordt letterlijk en figuurlijk uit de kast getrokken om je iets aan te smeren. Ze beginnen met shawls. Ze worden uit de verpakking gehaald en uitgevouwen. Binnen tien minuten ligt de toonbank vol. Dan komen de sari's, de shirtjes, de bloesjes, de kaftans. Het stopt gewoon niet. De stapel op de toonbank wordt steeds hoger en de berg verpakkingsmateriaal op de grond steeds groter. Helaas aan ons raken ze niets kwijt. Als we de winkel verlaten hebben ze zeker een uur werk om alles weer netjes op te vouwen, in te pakken, op te bergen en op te ruimen. Zo zorgen we na een aantal winkels te hebben bezocht flink voor de werkgelegenheid.

Van alle kanten word je aangesproken door strandverkopers. Iedereen wil wel iets aan je verkopen. Sigaretten, fruit, kleding, matjes, sieraden, stickers, lappen stof, landkaarten, kruiden, ansichtkaarten enz. enz. In een klein winkeltje koopt Henk een Kingfisher-shirt. De eigenaar van de winkel stottert. Dat is ook heel apart. Een stotterende Indiër die Engels probeert te praten. Dat is gewoon een ramp. Hij is niet te volgen. Jolanda heeft ook het licht gezien en samen met Petra ontstaat er een illuster duo. Vanaf nu wordt er keihard onderhandeld. Ze gaan tot het bot. Ik loop regelmatig door om het allemaal niet aan te hoeven horen.

De buit groeit gestaag. Tassen, halfedelstenen, parfumflesjes. Als Jolanda een witte hes wil kopen, blijken de mouwen niet goed te passen. Voordat ze met haar ogen kan knippen heeft de man de schaar er al in gezet. Er wordt iemand

achter een naaimachine gejaagd en binnen tien minuten is alles pasklaar afgewerkt. Zeg dan nog maar eens 'Nee, ik wil hem niet.' tegen die verkoper.

In een CD-winkel van twee vierkante meter komen we de CD tegen die in het restaurant werd gedraaid. 'The essence of being' van Sattva Manish Vyas. We kopen er gelijk twee. Natuurlijk met korting.

In 'The German Bakery' kopen we een heel bruin. Vers, warm en met de hand gesneden krijgen we het in een papieren zak mee. Bij de vuurtoren gaan we op zoek naar een vervoermiddel dat ons terug naar het resort kan brengen. Halverwege de klif komen twee jongens ons tegemoet en vragen of we een tuktuk nodig hebben. Dat is mooi. Petra en Jolanda slaan gelijk aan het onderhandelen. Het lijkt wel of ze het steeds leuker gaan vinden. Er komen steeds meer aanbieders bij. De gevraagde prijs van tweehonderd rupees per tuktuk wordt al snel gehalveerd. De dames sluiten de deal. Dan begint een taxichauffeur zich ermee te bemoeien. Hij wil ons wel voor minder in zijn auto met airco terugbrengen. Petra en Jolanda wijzen het aanbod af en zeggen dat ze met de jongens hebben afgesproken. Een deal is een deal.

De twee jongens rennen naar boven om hun tuktuk op te halen. Higgend achter hun stuur komen ze aangereden. Zodra we zitten draaien ze het gas vol open. Op volle snelheid brengen ze ons terug naar Samudra Beach. Over de weg is het een heel stuk verder dan via het strand. Voor de ingang van het resort worden we afgezet.

We eten met z'n vieren bij ons op de kamer. Lekker vers bruinbrood met tonijn, mayonaise en tomaat. Er is alleen een klein probleempje. We hebben geen opener om de blikjes tonijn te openen. Dat eet wel heel lastig. Petra loopt met de blikjes naar het restaurant en vraagt een kok of hij misschien een opener heeft. Hij neemt ze mee naar de keuken. Tien minuten later komt hij met de geopende blikjes terug. Hij zit nog net niet onder het bloed, maar volgens mij heeft hij ze met een hamer en beitel opengehakt. Geen probleem, we kunnen eten en het smaakt heerlijk. We genieten van onze zelfgemaakte broodjes.

Na deze verrukkelijke lunch gaan we de drie klankschalen halen die Petra gisteren heeft laten wegzetten. Natuurlijk begint Petra weer met onderhandelen. Maar al snel is de koop gesloten. Drie klankschalen voor 2400 rupees.

Terug in het resort gaan we heel even zwemmen. Het water is lauw en de zon brandt genadeloos. De vandaag aangekomen Engelsen liggen in de felle zon te bakken. Ongelofelijk dat ze dit zichzelf aandoen. Terug op de kamer ga ik mijn dagboek bijwerken en Petra even slapen. Regelmatig valt de stroom uit. Wanneer Petra weer wakker is, verplaatst ze een schemerlamp. Zodra ze de stekker in het stopcontact steekt, krijgt ze toch een opneuker. Ze laat de lamp onmiddellijk los. Heb je een keertje stroom, krijg je dit weer. Haar hand, arm, been en kin tintelen als een gek. Gelukkig trekt het langzaam weg. Lekker vindt ze het in ieder geval niet.

Het diner nuttigen we maar weer bij de Italiaan aan de overkant van de straat. Anderen uit de groep hebben dit restaurant ook ontdekt. Als Henk nu een hele kip bestelt, krijgt hij van de ober te horen dat dat echt veel te veel voor hem is. 'Doe het toch maar' zegt Henk. Jolanda en Petra delen weer samen hun gerecht.

Zo hebben ze allebei twee verschillende dingen te eten. Ik neem tagliatelle met kaas. Het is weer genieten. Eten bij kaarslicht onder een prachtige, heldere sterrenhemel.

Op het strand drinken we een kopje thee en koffie. Black tea is hier echt black tea. Mij te sterk. Mensenlief. Je tong lijkt na één slok wel van leer. Ik vraag er altijd een kan kokend heet water bij. Het uitzicht is prachtig. Op de zwarte zee zie je de lichtjes van de dobberende vissersboten. De branding komt tot vlakbij ons tafeltje. Verderop steken ze vuurwerk af. Vooral veel knallen. Lawaai is hier in India toch heel belangrijk.

Twee jongens komen langs met zelfgemaakte apparaatjes die je af kunt schieten. Het blauwe led-lampje zorgt voor een heel speciaal effect. Natuurlijk kopen we er een paar.

DINSDAG, 12 FEBRUARI 2008

De leeuw en de timmerman

In een zekere stad woonde een timmerman genaamd Godsvertrouwen. Het was zijn dagelijkse gewoonte zijn lunch mee te nemen en met zijn vrouw het bos in te gaan om grote anjastammen om te hakken. Nu leefde er in dat bos een leeuw genaamd Vlekkeloos, die twee dieren als begeleiders had, een jakhals en een kraai. Op een dag zwierf de leeuw in zijn eentje door het bos en kwam de timmerman tegen. De timmerman van zijn kant, trad naar voren en boog zich diep voor de leeuw toen hij dit uiterst schrikjagende beest zag, of dat nu kwam omdat hij zichzelf al als verloren beschouwde of omdat hij zo'n wakker verstand had dat hij doorhad dat het veiliger is zo'n machtig beest het gezicht toe te keren, en hij zei: 'Kom, vriend, kom! Vandaag nodig ik je uit het maal te eten dat mijn vrouw - dat betekent de vrouw van je broeder - heeft bereid.' 'Mijn goede kerel,' zei de leeuw, 'aangezien ik een vleeseter ben, leef ik niet van rijst. Maar ondanks dat wil ik wel een beetje proeven, want ik mag je wel. Wat heb je voor lekkernijen?' Toen de leeuw was uitgesproken, stopte de timmerman hem helemaal vol met allerlei heerlijkheden - krentenbollen, cakejes, dingen om op te kauwen enzovoort, allemaal aangemaakt met suiker, boter, druivesap en kruiden. En om hem zijn dankbaarheid te tonen, garandeerde de leeuw zijn veiligheid en gunde hem een ongehinderde doorgang door het bos. Toen zei de timmerman: 'Kameraad, je moet hier maar elke dag langskomen, maar kom dan wel alleen. Je moet niemand anders meebrengen op bezoek.' Op deze wijze brachten zij hun dagen in vriendschap met elkaar door. En de leeuw gaf, omdat hij zoveel gastvrijheid ontving en zo'n rijke verscheidenheid aan snoep kreeg aangeboden, de gewoonte om te jagen helemaal op. Toen kregen de jakhals en de kraai, die leefden van het geluk van een ander, honger en zij berispten de leeuw. 'Meester,' zeiden ze, 'waar gaat u iedere dag naartoe? En vertel ons eens waarom u altijd zo gelukkig terugkomt.' - 'Ik ga nergens naartoe,' zei hij. Maar toen ze bleven aandringen zei de leeuw: 'Een vriend van mij komt iedere dag naar dit bos. Zijn vrouw kookt de meest verrukkelijke dingen en ik eet die elke dag op om hem blij te geven van mijn vriendschap.' Toen zeiden de jakhals en de kraai: 'Wij tweeën zullen daar heen gaan en de timmerman doden. Dan zullen we genoeg vlees en bloed hebben om ons geruime tijd vet te houden.' Maar de leeuw hoorde dat en zei: 'Kijk eens hier! Ik heb me garant gesteld voor zijn veiligheid. Hoe zou ik het zelfs maar in mijn hoofd kunnen halen hem zo'n vuile streek te leveren? Maar ik zal ook voor jullie wel een heerlijk hapje van hem los weten te krijgen.' Daar stemden ze mee in. Dus de drie gingen op weg om de timmerman op te zoeken. Toen ze nog ver weg waren ving de timmerman een glimp op van de leeuw en zijn slonzige compagnons en hij dacht: 'Dat ziet er niet gunstig voor me uit.' Dus klom hij met zijn vrouw zo snel mogelijk in een boom. Toen kwam de leeuw eraan en zei: 'Mijn goede kerel, waarom ben je in een boom geklommen toen je mij aan zag komen? Ik ben je goede vriend de leeuw. Mijn naam is Vlekkeloos. Je hoeft niet bang te zijn.' Maar de timmerman bleef zitten waar hij zat en zei: 'Je jakhals verschaft me geen zelfvertrouwen; de scherpe kraaiesnavel spreekt beledigende taal: Daarom zie je mij boven in een boom - Ik mag je vrienden niet.'

Vandaag lopen we allebei al om halfzeven op het strand. Petra wil die vissers ook wel eens aan het werk zien. Het is bewolkt en benauwd. Bij de branding is het een drukte van jewelste. Ik ben Petra gelijk al kwijt tussen al die mensen. Even later zie ik haar zitten op een blok beton. Met een Indiër. Samen eten ze een Sultana. De man ziet er niet echt lekker uit. Hij moet eigenlijk werken, maar hij heeft buikpijn en is ontzettend zenuwachtig. Vandaag wordt zijn moeder geopereerd. Regelmatig komt een andere man aan hem vragen hoe het met hem gaat. Petra gaat terug naar de kamer en haalt onze noodvoorraad Sultana's op. Als ze bij de man gaat zitten, geeft ze hem de Sultana's in een plastic tasje. Onmiddellijk worden ze omsingeld door een schare vissers. Petra zegt dat ze niet meer heeft en dat de Sultana's voor zijn zieke moeder zijn. Teleurgesteld druipen ze af en gaan verder met het binnenhalen van het net. De man loopt snel naar huis om zijn 'buit' veilig te stellen.

Lita, Peter en Ammy komen ook naar het strand. Als ze zien dat alle boten al op zee zijn gaan ze snel weer terug naar hun kamer. Wim en Trijnie komen even later bij ons zitten. Een hele ouwe visser komt op Trijnie en Petra af. Hij wil graag tussen hen in zitten. Dan vraagt hij of ze misschien iets te roken hebben. Nee, dat doen ze allebei niet. Dan ziet hij Trijnie's gisteren gekochte zonnebril. Als ze geen sigaretten hebben dan wil hij die wel hebben. Die vlieger gaat niet op. Maar Trijnie heeft nog wel de ouwe zonnebril van Jolanda op haar kamer liggen. "Oh" zegt Petra 'dan geven we die toch en als Jolanda hem had willen houden dan koop ik wel een nieuwe voor haar.' Trijnie gaat hem meteen halen. Als ze terug is geeft ze hem aan de oude man. Hij zet hem gelijk op.

Met het binnenhalen van het net zijn ze nog wel even bezig. We besluiten eerst te gaan ontbijten. Onderweg halen we Henk en Jolanda op. Het is weer genieten. Na het ontbijt lopen we met z'n vieren terug naar het strand. Het net is bijna binnen. Er wordt flink gezongen door de vissers als ze aan het touw trekken. Dan is daar eindelijk het net. De vangst is goed en ze besluiten het net nog een keer uit te gooien. Alleen krijgen ze ruzie over de plek. Een Indiër verzorgt voor Petra de vertaling van de ruzie. Ook als de opkoper voor de vis langskomt, blijft de man voor haar vertalen. Handig zo'n privé tolk. Het is een prachtig schouwspel. Iedereen bemoeit zich ermee. Handjeklap, weglopen, goedmaken. Zo gaat het steeds weer opnieuw. Elke keer wordt er een kleine hoeveelheid vis verkocht.

We hebben genoeg gezien. Op de kamer halen we onze rugzakken op. Vandaag staat Thiruvananthpuram (verkort: Trivandrum) op het programma. Eigenlijk willen we in een witte Ambassador naar de hoofdstad van Kerala worden gebracht, maar die is er helaas niet. Wel een Chevrolet. Met airco. Voor vijfhonderd rupees wil hij ons wel naar Trivandrum brengen. Tijdens de vijftien kilometer lange rit vragen we hem of hij misschien niet de hele dag bij ons wil blijven. Zo hebben wij een privéchauffeur die ons overal heen brengt en heeft hij de hele dag werk. We worden het eens over de prijs en voor vijftienhonderd rupees rijdt ons de hele dag rond. In tegenstelling tot alle andere kamikazepiloten rijdt hij heel voorzichtig. Het blijkt dat hij de auto huurt en dat hij zelf de schade moet betalen als er iets gebeurt.

Op een uiterst veilige manier komen we aan in het centrum van Trivandrum. We worden afgezet bij de in 1733 gebouwde Padmanabhaswamy tempel. De tempel ligt in het East Fort en is opgedragen aan Vishnu. We mogen als niet-Hindoe niet

naar binnen. Natuurlijk proberen we het wel, maar de twee tempelpriesters bij de ingang zijn onverbiddeijk. Tot hier en niet verder. Er is zelfs voor de Hindoes een kledingvoorschrift. Vrouwen moeten een sari aan en mannen een dothi. Van de enorme wasplaats bij de tempel wordt niet echt veel gebruik gemaakt. Twee mannen zitten er te vissen.

Het ernaast gelegen Kuthiramalika (Puthenmalika) Palace Museum bezoeken we ook. Het paleis is bijna helemaal van hout. Op de vloer en het dak na. De dakpannen zijn aan de onderkant allemaal voorzien van een afbeelding. Een gids leidt ons rond. Bij de ingang komen we een bekende tegen. Eén van de twee Limburgse kabouters. De oudste. Ze zit zielig op een randje te kijken en probeert ons zolang mogelijk te negeren. Dat lukt totdat ik 'Goedemorgen, trots van Limburg' roep. Dan moet ze wel iets terugzeggen. Het wordt vandaag 'Hallo'. Onze schoenen moeten we bij de ingang achter laten. Iedereen loopt op blote voeten. Alle zalen zijn voorzien van prachtige plafonds. Allemaal houtsnijwerk. In de zalen staan prachtige beelden, enorme Italiaanse spiegels en oude schilderijen. Achter traliewerk hangen oude wapens. Het is binnen bloedheet. We zweten als otters. De gids vertelt aan Petra dat er waarschijnlijk regen aan komt.

Ook staan er speciale olifantenzadels met mooie afdakjes erboven. Alle spullen komen uit de collectie van Maharadja Swathi Thirunal Balarama Varma, koning van Travancore. Hij was een groot dichter, musicus, hervormer en staatsman. Halverwege de rondleiding komen we de tweede Limburgse kabouter tegen. Het enige wat ze uit kan brengen, is wat ze de hele reis al roept: 'Schitterend, schitterend'. En weg is ze weer.

Onze chauffeur brengt ons naar een van de volgende bezienswaardigheden van Trivandrum. Onderweg stoppen we bij een ATM-machine. Gelukkig is het hier niet zo druk. Met weer een stapel rupees op zak gaan we verder. We rijden dwars door het drukke centrum. Langs de grote koloniale regeringsgebouwen, met onder andere the Legislative Assembly of Kerala (het gebouw van de Tweede Kamer van Kerala).

We worden afgezet bij een van de eerste dierentuinen van India. The Zoological Park. Hij ligt midden in de stad. Wat een drukte. Ook hier in India is de dierentuin een geliefde bestemming voor schoolreisjes. Met als hoogtepunt natuurlijk de speeltuin. Kinderen zeggen eindeloos 'hi' en 'bye'. En allemaal zwaaien ze vrolijk naar ons. En maar 'neeknikken'. Af en toe lijkt het wel of die koppies gewoon los zitten.

Het kost wat moeite om de kassa te vinden. De entree is tien rupees. Bij het toegangshek controleert een gewapende man onze kaartjes. De eerste dieren die we te zien krijgen zijn de apen. Hoge betonnen –als rotsen gemodelleerde– muren zorgen ervoor dat ze niet weg kunnen. Ze hebben flink de ruimte. De rest van de dieren hebben dat niet.

Na de verschillende apensoorten komen de vogels. Ze zitten in veel te kleine kooien. Eén gier, één maraboe, wel drie grijze reigers en één kraanvogel. Voor de krokodillen hebben ze een soort sloot gemaakt. Het is gewoon een betonnen bak waarin één krokodil past. De twee olifanten hebben wel een zee van ruimte. Het is alleen jammer dat ze met één poot vastgebonden staan aan een boom en niet weg kunnen. De drie nijlpaarden vermaken zich prima in hun vijvertje. Even

verderop ligt een leeuw voor dood onder de bomen. De drie tijgers hebben allemaal een eigen kooi. Ze lopen alleen maar rondjes. Een van de tijgers is van ellende maar in een klein, ondiepe vijvertje gaan liggen. Al met al is het een triest geheel.

Van de meeste dieren hebben ze één of twee exemplaren. Naast de twee beren, de twee struisvogels, één zebra, één emoe, drie buffels, drie luipaarden, verschillende pauwen, drie fazanten hebben ze nog heel veel parkieten. Je ziet de dieren wegwijnen achter gaas en opgesloten in veel te kleine kooien. Er zijn kooien bij waar de tralies zo dicht bij elkaar staan dat je amper kunt zien wat voor dieren erachter zitten.

De mangoesten hebben hier wel alle ruimte. Ze lopen gewoon los en gaan van kooi naar kooi. Hoog in de bomen hangen vliegende honden. Zij zijn nog het beste af. Het hoogtepunt van deze dierentuin is voor mij de aanwezigheid van een echte Indische neushoorn. Een prachtig beest.

Bij de uitgang kijken we nog even bij de reuzenpython en de koningscobra. Er is weinig activiteit. Vreemd genoeg ligt de cobra achter gewoon gaas. En ze kunnen zo gevaarlijk spugen.

Dit was precies zoals je je een Indiase dierentuin voorstelt: triest. Betonnen hokken, half kaalgeplukte beesten, pislucht en Indiërs die proberen de lamelidige beesten zodanig te pesten dat ze een teken van leven gaan vertonen.

In de botanische tuin ontdekken we nog een reptielenhuis. Met het kaartje van de dierentuin mogen we naar binnen. We zijn de enige bezoekers. In het midden van het vertrek hebben ze kasten c.q. hokken getimmerd. Met aan de voorkant een glazen plaat en aan de achterkant een deurtje. In elk hok zit een slang. Voor negentig procent zijn het cobra's. Om het allemaal een beetje spectaculairder te maken gooien ze in elk hok waar wij voor gaan staan een levende rat. Die ratten hebben het niet meer zodra ze de cobra ziet. Als een raket schieten ze door de kleine ruimte. Achterna gezeten door een steeds uitvallende cobra. De ongelijke strijd duurt niet lang. En elke keer wint de slang.

Terwijl we staan te kijken, verlegt een van de cobra's zijn aandacht van de rat op de hand van Petra waarmee de ze buis voor het hok vast heeft. Als ze haar hand verplaatst, haalt hij met ongekeerde snelheid uit. Even vergetende dat er nog een glazen plaat tussen zit. Met bebloede neus druipt hij af. Als we te snel doorlopen haalt een van de mannen een cobra uit zijn hok en laat hem trots boven het hok aan ons zien. Daar moet ik echt niks van hebben. Wegwezen.

Buiten krijgen we voor het eerst tijdens deze reis te maken met een ware plensbui, eentje van het moessonkaliber (denken we!). De man in het paleis had hem al voorspeld. Alle Indiërs zoeken een afdakje. Wij rennen naar de auto. Dat we nat worden maakt niet uit. We zweten ons toch al te pletter. In de regen koopt Petra bij een straatventer nog twee pauwenveren. Uiteraard zet ze hem weer het mes op de keel bij het bepalen van de prijs. Het plan om naar de markt te gaan laten we maar varen. Dat wordt niks met dit weer. De straten staan binnen een paar minuten blank. Complete stroomversnellingen zie je in de straten ontstaan.

We krijgen een totaal ander stadsbeeld te zien. De bussen zonder ramen rijden rond met enorme plastic zeilen aan de zijkanten die alle kanten op wapperen. Tuktuks zijn veranderd in rijdende vuilniszakken. Iedereen rent van afdak naar afdak. Alle handel is van straat gehaald en in de winkels gegooid. Je kunt het je bijna niet voorstellen, maar het lijkt wel of er een overtreffende trap van het begrip chaos bestaat. De chauffeur brengt ons terug naar Kovalam. Onderweg wordt het al weer droog. Bij ons resort is er geen druppel regen gevallen en is de lucht stralend blauw. We worden keurig bij de ingang afgezet.

In het grillrestaurant op het resort eten we een pizza. Naast ons zit een Deens echtpaar met twee kleine kinderen te eten. Opeens verschijnt er een kraai loopt naar het bord van een van de kinderen, pakt een sliert spaghetti en vliegt weg, de verbaasde Denen achterlatend.

Na het eten gaan we naar het strand. Even pootjebaden. Niet te ver in zee want de stroming is enorm. Henk trekt zich hier niets van aan en rent de branding in. Met zijn bril nog op. We kunnen hem nog net op tijd waarschuwen. Iedereen vraagt hem niet te ver in zee te gaan. Daar heeft Henk geen boodschap aan. Hij kan zwemmen, dus is het niet gevaarlijk. Ook de verzoeken van Jolanda negeert hij. Regelmatig wordt hij omver gekegeld door de enorme golven.

We gaan maar snel naar een van de vier zwembaden. Dat is tenminste veilig. Relatief veilig en niet voor iedereen. In het zwembad hebben ze een bar gemaakt. Achter de bar staat in een verlaagd stuk een kok eten en drankjes klaar te maken. En ja hoor. Henk doet weer even een bommetje. Die kok schrikt zich te pletter en ziet een kleine tsunami op zich afkomen. Sandra en Frits liggen ook in het water. Sandra baalt enorm dat de vakantie bijna voorbij is en we weer naar huis moeten. Na het zwemmen schrijven, slapen en relaxen we nog wat.

Als we om halfacht bij de Italiaan komen zit bijna de hele groep er al te eten. Het eten bevalt iedereen dus goed. Na afloop lopen we natuurlijk weer via het strand terug naar onze kamer.

WOENSDAG, 13 FEBRUARI 2008

De aap en de krokodil

Een vrouw ging met haar zoontje voor een wasbeurt naar de lotusvijver van een wijze. Ze baadde het kind en nadat ze het op een doek gezet en zijn gezichtje gewassen had, daalde ze van de oever af om zelf een bad te nemen. Op dat ogenblik liet een yakkhini haar oog op de baby vallen en begerig om hem te verslinden nam ze de vermomming van een vrouw aan en vroeg: 'Vriendin, wat een mooie jongen! Is het uw kind?'- 'Ja, moedertje,' zei zij. 'Ik zal hem te drinken geven,' zei de yakkhini. 'Doe dat,' zei de moeder. De yakkhini nam het kind op en speelde er een poosje mee; tot ze aanstalten maakte er met hem vandoor te gaan. De ander bemerkte het en holde er achteraan. Ze haalde de yakkhini in. 'Waar breng je mijn kind heen?' vroeg ze. De yakkhini zei: 'Hoe is er voor jou een kind uit de lucht komen vallen? Dit is mijn kind!' Zo ruzie makende passeerden ze de huisdeur van de wijze. Deze hoorde het gekrakeel. Hij liet de vrouwen roepen en vroeg wat er gaande was. Toen hij de reden van het geschil had vernomen, merkte hij dat de ene een yakkhini was, doordat ze niet met haar oogleden knipperde en door de rode kleur van haar ogen. Hij zei: 'Zullen jullie je houden aan mijn uitspraak?' Dat beloofden ze. Daarop tekende hij een krijtlijn en legde het jongetje op het midden daarvan. De yakkhini moest het kind bij de handjes beetpakken en de moeder bij de voetjes. 'Trek er beiden aan en probeer het naar je toe te halen. Wie erin slaagt het kind naar zich toe te trekken, van die is het,' zei hij. En zij beiden trokken. Maar toen er

aan hem getrokken werd, kreeg de baby het te kwaad en zette een keel op. De moeder liet haar zoontje los met een gevoel of haar hart brak, en stond te huilen. Daarop vroeg de wijze aan de omstanders: 'Is de moeder weekhartig tegenover haar kind of zij die niet de moeder is?' 'Het hart van de moeder is zacht gestemd, wijze.' 'Is dan de moeder zij die aan het kind blijft staan trekken, of degene die het kind heeft losgelaten?' 'Zij die het heeft losgelaten, wijze.' 'En deze vrouw, kennen jullie die als een kinderdievegge?' 'Nee, wijze.' 'Het is dan ook een yakkhini. Zij nam het kind mee om het op te eten.' 'Hoe weet u dat, wijze?' 'Doordat ze niet met de oogleden knippert en rode ogen heeft en ook doordat ze geen schaduw afwerpt en door haar onbevreesdheid en haar meedogenloosheid.' Daarop vroeg hij haar: 'Wie ben jij?' - 'Ik ben een yakkhini, heer,' gaf zij toe. 'En waarom roofde je dit jongetje?' - 'Om het op te eten, heer,' bekende ze. 'Jij verblinde dwaas! Doordat je vroeger kwaad hebt gedaan, ben je geboren als yakkhini. Nu doe je opnieuw kwaad! O! Wat een verblinde dwaas ben jij!' Zo veegde hij haar de mantel uit. Hij onderrichtte haar in de vijf regels van goed gedrag en liet haar gaan. De moeder van het jongetje wenste de wijze een lang leven toe en zong zijn lof. Daarna ging ze heen met haar kind.

Voor de laatste keer raap ik de krant van de mat. Buiten regent het dat het giet. Petra slaapt rustig door. Buiten -onder het balkon van de bovenburen- lees ik de krant. Het is al weer zesentwintig graden. Rond een uur of acht wordt Petra wakker. Na de dagelijks opstartrituelen worden de koffers nog een keer heringericht. Alle overbodige spullen gaan er nu echt uit.

Vandaag wordt het zo'n wachtdag. Zo'n dag dat je eigenlijk niets meer gaat ondernemen. Na het ontbijt lopen we nog even naar de winkel om water en limonade te kopen. Het is al weer droog. Op het strand gaat het niet goed. Door de regen van afgelopen nacht valt de vangst enorm tegen. Er zit amper vis in het net. Er wordt hevig gediscussieerd of het nut heeft het net nog een keer uit gaan zetten. Petra komt haar 'tolk' weer tegen. Ze koopt een paar kaarten van hem en neemt afscheid. In een van de restaurantjes ligt een man op twee naar elkaar toe geschoven tafeltjes te slapen. Tot twaalf uur lopen we nog wat rond, maken de laatste foto's en bezoeken nog een paar winkeltjes. In de bar bij het zwembad drinken we koffie en thee. Bij de Italiaan eten we nog iets. Bijna de hele groep zit er weer. Aan de overkant van de straat zien we dat onze koffers op het dak van een auto worden gebonden. Ruben heeft vijf Chevrolets geregeld om ons naar het vliegveld van Trivandrum te brengen. Als we bij de Italiaan weggaan, krijgen we van alle koks en obers een hand.

Om twee uur is iedereen in de lobby. Wim bedankt Ruben voor alle goede zorgen en overhandigt hem een envelop met inhoud. We krijgen allemaal van Greet een kaart als aandenken aan de mooie en gezellige reis. Het wordt door iedereen enorm gewaardeerd behalve door een van die Limburgse kabouters. Omdat zij de laatste kaart krijgt en niet eerder mocht kiezen, weigert ze hem. Iedereen is ontstelt over dit gedrag. Jolanda en Petra moeten mij tegen houden, anders had ik haar een knal verkocht. Dat is geen Limburgse kabouter, maar een dikke kutkabouter die ze gewoon hier in de dierentuin van Trivandrum in de collectie op moeten nemen.

In konvooi rijden we naar het vliegveld van Thiruvananthapuram. Het is ongeveer twintig kilometer rijden. De koffers gaan van het dak. Als de koffers met plastic bandjes zijn verzegeld kunnen we gelijk inchecken. Vloeistoffen kunnen we gewoon mee het vliegtuig in nemen. Geen enkel probleem. Dan komt de security check. Petra moet zich in een klein, uit vier gordijnenbestaand hokje helemaal uitkleden. Henk moet zijn schoenen uit. Ik heb deze keer geluk. Bij Greet die achter mij aankomt, gaat het helemaal verkeerd. Op het scherm van het scanapparaat hebben ze iets verdachts gezien. Zij moet haar rugzak

uitpakken. Er komt een heel wapenarsenaal tevoorschijn. Nagelvijlen, een schaar, een zakmes en een aardappelschilmesje. Ja, dat kan echt niet. Ze gaat terug naar de incheckbalie en laat haar koffer terugkomen om daar haar 'wapens' in op te bergen.

In de wachtruimte hebben we vrij zicht op het platform en start- en landingsbaan. Er staat één vliegtuig. Van Air India. Even later landt er een vliegtuig met het Kingfisher-embleem op de staart. Henk bekijkt alles vanuit de rookruimte naast het kleine winkeltje. Dan komt er een Belgische reisleader vragen of er misschien een dokter in ons gezelschap aanwezig is. Een van de mensen in zijn groep is onwel geworden. Sandra, Lita en Petra gaan er onmiddellijk op af. De man zit lijkkbleek en zwetend op een stoel. Even later gaat hij over zijn nek. Daar knapt hij al flink van op. De luchthavendokter komt erbij en neemt de man mee. Via een monitor laten ze ons weten dat onze vlucht, IC 932, vertraging heeft. Het begint met een halfuur, dan een uur en al snel is het anderhalf uur. Om het goed te maken krijgt iedereen een enorme gebaksdoos met daarin een koekje, een plakje cake, een servetje en een kop koffie of thee. Ach, ze doen iets. Eigenlijk is het gewoon een goede service en geven ze je het gevoel dat ze aan je denken.

Om halfzes wordt er omgeroepen dat we aan boord mogen. Het is een Airbus 320 van Indian Airlines. Zodra iedereen zit, gaan we de lucht in. De startbaan ligt haaks op de kust. Het is net alsof je de Arabische Zee in rijdt. Gelukkig komt het vliegtuig op tijd los van de grond. Met een wijde boog vliegen we naar het oosten. Buiten wordt het snel donker. Het vliegtuig zit lang niet vol. Zodra de lampjes 'Fasten seatbelts' uit gaan verschijnen de stewardessen en krijgen we een Indiase maaltijd voorgeschoteld. Het is ongeveer zevenhonderd kilometer vliegen naar Chennai. Eén uur en tien minuten later zijn we terug in de hoofdstad van Tamil Nadu. Met een bus worden we naar de aankomsthal gebracht. Onze koffers verschijnen al snel op de bagageband.

Buiten worden we opgewacht door Muthu. Hij is er weer. Na een dag vertraging in Kovalam heeft hij op de terugweg nog flink wat vertraging gehad door een groot verkeersongeluk. Muthu brengt ons naar de internationale vertrekhal. Volgens het programma zouden we nog naar een hotel gaan om ons een beetje op te kunnen frissen en om te kleden. Door de vertraging in Trivandrum is dat niet meer mogelijk. Voor de ingang van de vertrekhal nemen we afscheid van Ruben en Muthu. Ik overhandig Muthu de envelop en bedank hem en Ruben nogmaals voor alle goede zorgen.

Dan gaan we naar binnen. Daar mogen we de 'check-in'ruimte niet in. Niet eerder dan vier uur voor vertrek. In een aparte wachtruimte nemen we noodgedwongen plaats. Hier en in de toiletten kleden we ons om. We doden de tijd met kletsen, schrijven en rondkijken. Langs de kant zie ik een trolley voor de koffers staan. Er staat alleen een grote plastic zak op. Als ik de zak eraf til, scheurt hij open. Gelijk ligt de vloer vol duizenden afgescheurde boardingcards. Heb ik weer. Wat een puinhoop. Diverse mensen staan te gniffelen als ik opkijk. Tja en wat moet je dan. Als snel komen er mensen van de schoonmaakdienst bij. Met zijn vieren zijn ze een kwartier bezig alles op te ruimen.

Na de Belg in Trivandrum die niet goed werd, wordt hier een Française onwel. Ze moet met regelmaat overgeven. Volgens Petra heeft ze voedselvergiftiging. De

toegesnelde arts doet niets. Hij adviseert de man zijn vrouw mee te nemen naar het ziekenhuis van Chennai en vertrekt. Daar hebben ze geen zin in. Ze willen maar één ding: zo snel mogelijk met het vliegtuig naar huis.

Om kwart voor tien belegeren we met de hele groep de ingang naar de 'in-check'hal. We krijgen te horen dat we nog een uur moeten wachten. Nou, daar hebben we echt geen zin in en dus blijven we gewoon staan. Achter ons wordt het steeds voller en voller. Uiteindelijk bezwijkt de beveiligingsman onder de druk en mogen we door. Terwijl Petra met de koffers bij de kofferscanner gaat staan, loop ik naar de balie. Hier vraag ik of we twee stoelen bij de nooduitgang kunnen krijgen. Ze zijn nog dicht, maar kunnen elk moment open gaan. De computers zijn aan het opstarten. Steffi van Lufthansa doet flink haar best en begint al vast te bellen. Als Petra er aan komt lopen met de gescande koffers heeft ze het voor elkaar. Fantastisch. Snel voert ze de gegevens in en klaar is Kees.

De volgende klus wordt de Immigratiedienst. Enorme rijen die maar langzaam opschuiven. We moeten een formulier invullen waarop we aangeven dat we India weer verlaten. Bij het inleveren van het formulier wordt er weer van alles gecontroleerd en gekopieerd. In je paspoort wordt met een harde knal een stempel gezet. Op naar de volgende controle. Daar wordt de handbagage gescand. In Trivandrum moest Henk al zijn aansteker bij de controle inleveren, hier in Chennai raakt Jolanda hem kwijt. Gelukkig heeft Petra lucifers meegesmokkeld en kan Henk toch roken. Dan is het wachten geblazen. In de wachtruimte zijn een paar winkeltjes en een kiosk. Hier weet ik twee pizza's te bemachtigen. Hebben we in ieder geval iets te eten. Met een blikje lyceelimonade smaakt het prima. In een van de winkeltjes koop ik van de laatste rupees drie T-shirtjes.

DONDERDAG, 14 FEBRUARI 2008

De veerman en de monnik

Er waren eens twee broers, zonen van een veerman. Als kind al voeren zij met hun vader heen en weer over de rivier, wanneer hij voorbijgangers overzette. De betaling was maar karig: één dubbeltje per persoon. Het werk was eentonig en weinig geestverheffend: dus besloot de oudste om meer diepgang aan zijn leven te gaan geven. Hij verliet het huisje aan de rivier, zijn ouders en broer en het veerbootje en trad in, in een boeddhistisch monnikenklooster. Na vele jaren van meditatie en zoeken naar het hogere en naar de verborgen krachten in de menselijke geest, gebeurde het dat hij op reis moest naar een ander klooster en onderweg het ouderlijk huis passeerde. Hij klopte aan en na veel hartelijke omhelzingen en vreugdetranen vertelde men elkaar hoe ieders leven tot nu toe verlopen was. Na enige tijd nam de monnik weer afscheid en na alle goede wensen over en weer liepen beide broers naar het veerbootje, de een om over te zetten, de ander om overgezet te worden. De broer-veerman vroeg aan de broer-monnik: 'Wat heb je nu eigenlijk in de afgelopen zeven jaar in dat klooster geleerd?' 'Ik zal het je laten zien,' zei de monnik, en hij daalde af naar de oever van de rivier; over het water liep hij naar de overkant, zwaaide daar nog eenmaal vaarwel en verdween tussen de bomen. 'Dan is, wat hij in die zeven jaar in dat klooster geleerd heeft, precies één dubbeltje waard,' zei de veerman en ging weer tevreden aan zijn arbeid.

Het is één minuut over twaalf. We zitten nog steeds op Chennai Airport. De tijd kruipt voorbij. Om half twee beginnen ze met boarden. Het gaat in blokken van tien rijen. Als we in het vliegtuig bij onze stoelen komen, blijkt hoe goed Steffi

het heeft gedaan. We hebben een zee aan beenruimte. Heerlijk. Omdat er nog twintig mensen uit een ander vliegtuig moeten komen en ze bij de laatste bagagecheck zo langzaam zijn, vertrekt het vliegtuig met een kwartier vertraging. Om vijf minuten over twee rollen we over de startbaan en verlaten we in een Boeing 747-400 India.

Na een drankje krijgen we een maaltijd voorgeschoteld. Kip met gebakken aardappelen. Dan is het slapen geblazen. En dat lukt prima met deze beenruimte. We leggen onze benen op de klapstoeltjes tegenover ons. Deken om, kussentje in de rug en ogen dicht. De route gaat via Mumbai, Karachi, Teheran, Tbilisi, over de Zwarte Zee, Roemenië en Tsjechië naar Frankfurt.

Erg hard gaat het niet. Zo'n kleine negenhonderd kilometer per uur. We vliegen op 10.972 meter hoogte. Met nog drie uur te vliegen word ik wakker. Ik heb geen gevoel meer in mijn benen. Gelukkig zitten ze er nog wel aan. We vliegen op dat moment boven de Krim in de Zwarte Zee. Ik ga even bij Henk en Jolanda kijken. Ze hebben nog geen oog dicht gedaan. Alleen maar jankende kinderen. Het vliegtuig ontwaakt langzaam. Er ontstaat meer beweging onder de passagiers. Vlak bij ons zijn de toiletten. Het is een komen en gaan van mensen met hoge nood.

Op de televisieschermen laten ze onder andere zien waar we ons bevinden, hoelang het nog vliegen is, de snelheid en buitentemperatuur. Boven Hongarije krijgen we ons ontbijt geserveerd. Een omelet met een broodje, fruit en een kokospuddinkje.

Buiten wordt het licht. Her en der zijn stijgende vliegtuigen te zien. Frankfurt komt in zicht. En dan.... vliegen we op twee kilometer hoogte Frankfurt voorbij. Richting Franse grens. Boven de Elzas draaien we en vliegen terug. In dichte mist zet de piloot het vliegtuig zonder problemen aan de grond. Bij de pier moeten we ook nog vijf minuten wachten omdat er nog een vliegtuig staat. Zodra de slurf tegen het vliegtuig staat stroomt het vliegtuig leeg.

Als Henk en Jolanda er zijn zetten we het op een lopen. We moeten van terminal 2 naar terminal 1. En dat is een behoorlijke afstand. Ook moeten we weer door een security check. Als Petra onder de afzetting doorkruipt wordt ze teruggefloten. Er staan enorme rijen. Het duurt maar en het duurt maar. Krijg ik nog ruzie met een Duitse van de beveiliging als ik vraag of ze wel blij met haar baan is. Vreemd genoeg reageert het detectiepoortje niet op mijn bergschoenen en riem. Wel moet ik mijn rugzak leeghalen. Die Duitser heeft het maar over 'dosen'. Ik heb geen idee waar hij het over heeft. Blijk ik nog twee blikjes lyceelimonade in mijn rugzak te hebben. Nijdig vraagt hij of ik ze ter plaatse op wil drinken. Als ik antwoord dat ik dat thuis wil doen, begint hij te schelden. Ik laat ze maar bij hem achter en vertrek. Petra heeft problemen met haar bergschoenen. Ze moet ze uittrekken en opnieuw door de scanner voeren. Het flesje Handenschoon van het Kruitvat zien ze niet en kan ze zo meenemen.

Met nog twintig minuten te gaan, komen we aan bij gate A26. Daar blijkt het vliegtuig twintig minuten vertraging te hebben. Dat is mooi. Dan hebben we de tijd om nog iets te drinken en even een toilet te bezoeken. En nog belangrijker is dat hierdoor de kans dat onze koffers meegaan naar Amsterdam een stuk groter is.

We hebben weer stoelen bij de nooduitgang. Naast Petra zit een man uit Leeuwarden die ook drie weken door India heeft getrokken. Op een motor. Het is hem heel goed bevallen. Vooral het contact met de mensen. Hij heeft gewoon alles gegeten en gedronken en is, net als wij, niet ziek geweest. Tijdens de vlucht krijgen we een kopje koffie of thee met een broodje kaas. Heeeeerlijk.

Zodra de landing wordt ingezet, gaat er iets verkeerd met de druk. Iedereen krijgt last van zijn of haar oren. Slikken heeft weinig nut. Tussen de wolken door zie je nog iets van het Hollandse landschap. Het is altijd goed om te beseffen dat Nederland ook prachtig is met zijn groene weilanden en waterpartijen. Om kwart over tien landen we op Amsterdam Schiphol Airport. Het is hier iets koeler dan de veertig graden in Trivandrum, namelijk min twee graden.

Bij de bagageband is het afwachten. Zijn onze koffers meegekomen of staan ze nog in Frankfurt? Ja hoor, ze komen eraan. Ze zijn er allemaal. We nemen van iedereen van de groep uitgebreid afscheid en lopen naar de uitgang. In de aankomsthal staat Ben ons al op te wachten. In de parkeergarage halen we de auto op en verlaten Schiphol. Het eerste wat opvalt is hoe schoon en stil het is. Geen getoeter. Iedereen rijdt zeer gedisciplineerd in zijn of haar baan. Om kwart voor twaalf zijn we weer thuis in Vianen.

Dat wordt weer wennen aan het Hollandse leven. Ik mis India nu al. De mensen, het drukke straatbeeld, de chaos, de geuren en kleuren, de straatverkoop, 'hello' en 'bye-bye', het groen, de tropische hitte en zelfs de bedelaars. Maar vooral de efficiënte manier van geven en nemen, vooral in het verkeer.

Incredible India lijkt al weer heel ver weg. maar we hebben er toch mooi drie weken deel van uitgemaakt. We hebben GENOTEN. !